

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 54321-03-25
בג"ץ 54373-03-25
בג"ץ 54398-03-25
בג"ץ 54419-03-25
בג"ץ 54463-03-25

בעניין:

1. התנועה למען איכות השלטון בישראל
2. פורום "חומת מגן לישראל"

העותרים בבג"ץ 54321-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור;
עו"ד רותם בבלי דביר; עו"ד יעל בלוך

משמר הדמוקרטיה הישראלית

העותרת בבג"ץ 54373-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד דורון ברקת; עו"ד אוהד שפק;
עו"ד רינה ענתי

התנועה לטוהר המידות

העותרת בבג"ץ 54398-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד אביה אלף; עו"ד בעז ארד;
עו"ד עומר מקייס

1. אורי צבי זכי
2. רם שפע
3. נאוה רוזוליו
4. אורי צירלין
5. נאור נרקיס
6. איילת השחר סיידוף
7. לי הופמן אגיב
8. קטי פיאסצקי מורג
9. חן אריאלי
10. גייל שורש

העותרים בבג"ץ 54419-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד חגי קלעי; עו"ד יעל ויזל

1. סיעת יש עתיד
2. סיעת המחנה הממלכתי
3. סיעת ישראל ביתנו
4. סיעת העבודה

העותרות בבג"ץ 54463-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד עודד גזית; עו"ד אלירם בקל;
עו"ד ערן מרינברג; עו"ד איתי הברמן; עו"ד עמרי שגב

נגד

1. ממשלת ישראל
2. ראש הממשלה

באמצעות ב"כ עו"ד ציון אמיר; עו"ד ינון סרטל;
עו"ד ניר לזר
שד' דוד המלך 1, תל אביב
טל': 03-6932044; פקס': 03-6932043

3. היועצת המשפטית לממשלה
4. הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים
5. ראש שירות הביטחון הכללי

המשיבים בבג"ץ 54321-03-25

1. ממשלת ישראל
2. ראש הממשלה
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. ראש שירות הביטחון הכללי
5. שירות הביטחון הכללי

המשיבים בבג"ץ 54373-03-25

1. ראש הממשלה
2. ממשלת ישראל
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. ראש שירות הביטחון הכללי

המשיבים בבג"ץ 54398-03-25

1. ראש הממשלה
2. ממשלת ישראל
3. מזכיר הממשלה
4. היועצת המשפטית לממשלה
5. ראש שירות הביטחון הכללי

המשיבים בבג"ץ 54419-03-25

1. ראש הממשלה
2. ממשלת ישראל
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. ראש שירות הביטחון הכללי

המשיבים בבג"ץ 54463-03-25

תגובת משיבים 1 ו 2 לבקשה לצו ביניים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 23/3/25, מתכבדים משיבים 1 ו 2 (להלן בתגובה זו: המשיבים), להציג את תגובתם לבקשה למתן צו ביניים, אשר התבקש על ידי העותרות כולן (להלן: הבקשה).

כבר בפתח הדברים יודגש, כי המשיבים מתנגדים באופן נחרץ לבקשה, אשר הלכה למעשה, מבקשת להפקיע מידי המשיבים את סמכותם, חובתם ואחריותם כרשות המבצעת, לביטחונה של מדינת ישראל ואזרחיה, אשר כמו בכל מדינה דמוקרטית, נתונה לאחריותה של ממשלה הנבחרת על ידי הציבור – הוא הריבון. הפקעת סמכות ואחריות ביטחונית והעברתה לבית המשפט הנכבד, אשר מצדו נעדר כלים לממש אחריות ביטחונית זו באופן המותיר את המדינה ללא אחראי ברור לביטחונה ולשלום אזרחיה וחייליה. כל זאת, עת נתונה מדינת ישראל במלחמת קיום בשבע חזיתות אל מול אויב המבקש את נפשה.

תגובות המשיבים בהרחבה:

א. פתח דבר

1. ביום 20/3/25 החליטה ממשלת ישראל על הפסקת כהונתו של ראש שירות הבטחון הכללי, מר רונן בר. על פי ההחלטה, שמספרה 2904, יסיים מר בר את תפקידו ביום 10/4/25 או כשימונה ראש שירות בטחון כללי קבוע, לפי המועד המוקדם (להלן: "החלטת הממשלה").

...החלטת הממשלה מצ"ב ומסומנת מש/1 לתגובה.

2. החלטת הממשלה התקבלה בהתאם לסמכותה הקבועה בס' 3 (ג) לחוק שירות הבטחון הכללי, התשס"ב-2002 (להלן: "חוק השב"כ"), הקובע:

"הממשלה רשאית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו".

3. בטרם קבלת החלטת הממשלה, זומן ראש השב"כ לשיבת הממשלה בעניין, אשר בה יוכל להציג בפני חברי הממשלה את תגובתו להצעת ראש הממשלה בטרם תקבל הממשלה את ההחלטה בעניין. להזמנה צורפה הצעת ההחלטה להפסקת כהונתו של ראש השב"כ ודברי ההסבר שכללו לה.

...זימונו של ר' השב"כ לשיבת הממשלה והצעת ההחלטה שנשלחה אליו על דברי ההסבר לה, מצורפים ומסומנים מש/2 לתגובה.

4. רמ"ט ר' השב"כ אישר את הגעת ר' השב"כ לשיבה, אלא, שזמן קצר ביותר טרם התכנסה ישיבת הממשלה, הודיע ר' השב"כ כי אין בדעתו להגיע לשיבת הממשלה ולהציג את התייחסותו לנטען כלפיו בפני הגורם המוסמך על פי חוק להפסקת כהונתו בתפקיד. תחת זאת, בחר לשלוח לממשלה מכתב מטעמו אליו נדרש בהמשך תגובה זו. בקצירת האומר נציין כבר עתה, כי מכתבו של ר' השב"כ הנו הבעת חוסר אמון בממשלה הנבחרת ובהחלטותיה. מן הראוי היה כי מכתב זה יסתיים בהודעה על התפטרותו מתפקידו, שעה שאין בו אמון בגורם האחראי עליו ואין הוא אף טורח לבוא בפניו ולהציג את טיעוניו. אולם, ר' השב"כ, בניגוד לעקרונות יסוד של המשטר הדמוקרטי, בחר להטיח ביקורת חמורה בדרג הנבחר ולהיוותר כפוף פורמלית למרותם, שאותה בפועל, הוא בבירור אינו מקבל. התנהלות זו איננה מתקבלת על הדעת ודי בה כדי לחייב את פיטוריו.

5. בנסיבות אלה ונוכח התנהלותו של ר' השב"כ כפי שזו פורטה בדברי ההסבר להצעת ההחלטה ובהמשך בנימוקי ראש הממשלה והשרים בישיבת הממשלה, לא היה מנוס מצדם של שרי הממשלה אלא להחליט על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ.

6. מיד ועוד בטרם התקבלה החלטת הממשלה, אצו רצו העותרות, גורמים פוליטיים ברובם, לבית משפט נכבד זה בדרישה להביא לביטול החלטת הממשלה ולמתן צו ביניים אשר ימנע

את כניסתה של החלטת הממשלה לתוקף. כל זאת, כאשר מדינת ישראל מצויה במלחמה בה נוטל השב"כ חלק מרכזי ומשמעותי ביותר וקיימת חשיבות עליונה במינוי דחוף של ראש שב"כ חדש, הנהנה מאמון הממשלה וראשה, ויש בכוחו להגשים את מטרות המלחמה ולהוציא אל הפועל את תפקידו רב החשיבות של שירות הבטחון הכללי.

7. כפי שיטען להלן, דין הבקשה לצו ביניים, כמו גם העתירה כולה, דחיה על הסף. זאת, בראש ובראשונה נוכח העובדה כי סוגיה זו המונחת לפתחו של בית המשפט, כלל אינה שפיטה. אחריות הממשלה על השב"כ הנה חלק מאחריות הממשלה לבטחון המדינה ולבטחון אזרחיה. אחריות זו איננה ניתנת לחלוקה בין הרשויות ואיננה מאפשרת, כמשמעותו של צו ביניים המונע את הפסקת כהונתו של ר' השב"כ בהתאם להחלטת הממשלה, להפקיע מידי הממשלה את אחריותה על השב"כ, בדרך של חיובה לעבוד עם ר' שב"כ שאין לה אמון בו וכפי שראינו גם לו אין אמון בה. שיקול מכריע זה להעדר שפיטותה של הסוגיה, מוביל במקביל גם לדחיית העתירה לגופה בהעדר עילה.

8. זאת ועוד, אף אחת מהעתירות לא הוגשה על ידי הגורם הרלוונטי להחלטת הממשלה, קרי ראש השב"כ עצמו. העותרות כולן, כפי שנקבע בהלכות של בית משפט נכבד זה, "מתעברות על ריב לא להן" ואינן הגורם המתאים להגשת העתירה. בנסיבות אלה, כאשר הגורם הישיר הנפגע מהחלטת הממשלה כלל איננו עותר לבית המשפט והוא הגורם היחידי היכול לייצג את עניינו באופן המובהק ביותר, הרי שדין העתירה דחיה על הסף.

9. להלן בטיעוננו נתייחס בהרחבה לסמכות הרחבה והבלתי מסויגת הנתונה לממשלה על פי הוראות חוק השב"כ, אשר מתוך כוונת מכוון אינה מגבילה את שיקול דעתה של הממשלה בעילות מסוימות בהחלטה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ. בנסיבות אלה, סמכותה של הממשלה בנושאים הקשורים בבטחון המדינה, שהנה רחבה ממילא, רחבה במיוחד ובלעדית בכל הנוגע להחלטה בדבר זהות העומד בראש השירות.

10. זאת ועוד, הטענות בדבר ניגוד עניינים בה מצוי, כביכול, ראש הממשלה הנן חסרות שחר. ראשית מדובר בהחלטת ממשלה ולא בהחלטת ראש ממשלה. מעבר לצורך, להלן נפרט את העומד מאחורי הצעתו של ראש הממשלה להפסקת כהונתו של ראש השב"כ ונראה, כי חקירת השב"כ הנטענת ככזו שהובילה לניגוד עניינים של ראש הממשלה, אינה רלוונטית כלל להחלטת הממשלה ואינה יוצרת ניגוד עניינים. יצוין, מבלי שהדבר נדרש לצורך הכרעה בתיק זה, כי אם קיים חשש לקשר של ניגוד עניינים בין החקירה לבין סיום כהונתו של ר' השב"כ, הרי שהחקירה איננה הגורם שהוביל להחלטה אלא קיים חשש שדווקא החקירה, היא שנולדה מתוך מטרה למנוע את ההחלטה הצפויה להפסקת הכהונה של ראש השב"כ.

11. להלן נתייחס בהרחבה לטענותינו האמורות ונראה, כי דין הבקשה לצו ביניים להידחות בראש ובראשונה נוכח הסיכויים הנמוכים לקבלת העתירות והפגיעה החמורה והבלתי מידתית בבטחון המדינה, שיש בכל רגע נוסף בו עבודת ממשלת ישראל ושירות הבטחון

הכללי נפגעים בעיצומה של מלחמה, ככל וינתן צו כמבוקש. כל אלה המטים באופן מובהק את מאזן הנוחות לטובת דחיית הבקשה לצו ביניים.

ב. שפיטות – נטילת האחריות על השב"כ ובטחון המדינה מידי הממשלה

12. צו הביניים המבוקש על ידי העותרות משמעותו אחת – בית המשפט יחליט מי יכהן כראש השב"כ בישראל. זוהי נטילת אחריותה הבלעדית של הממשלה על השב"כ והכפפתו הלכה למעשה לרשות השופטת. החלטה שכזו לא רק שפוגעת בהפרדת הרשויות בניגוד לעקרונות הדמוקרטיה וסמכויותיהן החוקיות של רשויות השלטון, אלא שנוטלת מידי הרשות המבצעת את אחריותה על תפקודו של השב"כ ומעבירה אותה לבית המשפט הנכבד, שהוא מצדו נעדר כלים לממש אחריות ביטחונית שכזו. באופן זה ניטלת מהממשלה אחריותה הכוללת לבטחון המדינה ולקביעת מדיניות בטחונית, אשר אמורה לצאת אל הפועל, בין השאר, על ידי השב"כ.

13. החלטה כאמור משמעותה, כי ממשלת ישראל והעומד בראשה מחויבים להמשיך לעבוד עם שירות בטחון כללי אשר בראשו עומד אדם שאין להם כל אמון בו. כלומר, החלטה כזו תכפה על הממשלה מצב בו ראש השירות הנתון למרותה, אינו באמת נתון למרותה. זאת שעה, שראש הממשלה והממשלה מחויבים להיות ממונים על ראש השירות בעת חירום כשהם אינם מאמינים ביכולתו לבצע את תפקידו ולעמוד באתגרי הבטחון הדחופים במציאות הבטחונית הקיימת. זוהי מציאות בלתי נסבלת המסכנת את בטחון הציבור.

14. בית משפט נכבד זה פסק לא פעם, בדבר סמכותה של הממשלה בניהול ענייני הבטחון של המדינה ושיקול הדעת הרחב הנתון לה, לצד הביקורת השיפוטית המצומצמת, בהכרעות העוסקות בתחום זה. כך, לדוגמא, בבג"ץ 659/07 התנועה לאיכות השלטון נ. שר הבטחון [פורסם בנבו], אשר עסק בהחלטה על מינוי רמטכ"ל טרם קבלת ממצאי ועדת הבדיקה הממשלתית שעסקה במלחמת לבנון השנייה, קבע בית המשפט:

"הממשלה היא 'הרשות המבצעת' של המדינה והיא מוסמכת לנהל את ענייני הביטחון של המדינה. מתוקף סמכויותיה, נושאת הממשלה באחריות לביטחון המדינה ואזרחיה (ראו: סעיף 1 לחוק יסוד: הממשלה; עוד ראו: דברי הנשיא ברק בבג"צ 5167/00 וייס נ' ראש הממשלה, פ"ד נה(2) 455, 474; וכן: בג"צ 6204/06 ביילין ואח' נ' ראש ממשלת ישראל (טרם פורסם), בפסקה 4 לפסק-הדין). בהתאם לסעיף 2 לחוק יסוד: הצבא, נתון הצבא למרותה של הממשלה, והשר הממונה מטעמה על הצבא הוא שר הביטחון. סעיף 3 לחוק יסוד: הצבא מוסיף וקובע כי הרמטכ"ל - המהווה את הדרג הפיקודי העליון בצבא - מתמנה על-ידי הממשלה לפי המלצת שר הביטחון לו כפוף הרמטכ"ל."

מאחר ולפי סעיף 3 הנ"ל לחוק יסוד: הצבא, הממשלה היא הממנה את הרמטכ"ל לפי המלצתו של שר הביטחון, הממשלה היא גם הגורם המוסמך להכריע בשאלת הנחיצות והעיתוי של מינוי רמטכ"ל חדש בנסיבות בהן הרמטכ"ל הנושא בתפקיד הודיע על פרישתו. מטיעוני באת-כוח המדינה עולה כי ראש הממשלה ושר הביטחון סבורים כי

מצבה הביטחוני הרגיש של מדינת ישראל בימים אלה, מחייב רציפות בכהונתו של הרמטכ"ל וזאת במתכונת של מינוי קבע במשרה מלאה. לגישתם, החלופות שהציעו העותרים בדבר הישארותו הזמנית של רב-אלוף חלוץ בתפקידו או מינוי ממלא-מקום זמני לתפקיד הרמטכ"ל עד לפרסום המלצות הוועדה - אינן נותנות מענה הולם לצורך הדחוף של צה"ל ליישם את הלקחים העולים ממלחמת לבנון השנייה תוך התמודדות עם האתגרים הביטחוניים הקיימים על רקע מצבה הביטחוני הרגיש של מדינת ישראל.

כבר נקבע בפסיקתו של בית-משפט זה כי '...בהפעלת סמכות הביקורת של בית-המשפט על החלטותיהן של רשויות שלטוניות אחרות מביא בית-המשפט בחשבון החלטתו את מעמדו ואת תפקידו של הגוף המבוקר וכן את מהות ההחלטה העומדת לביקורת ואת מאפייניה' (דברי השופט ריבלין בבג"צ 1993/03 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה אריאל שרון, פ"ד נז(6) 817, 839-840 והאסמכתאות המובאות שם). ההחלטה באשר לנחיצות מינויו של רמטכ"ל לצה"ל מצויה בתחום שיקול-דעתה המובהק של הממשלה. בהחלטה מסוג זה, נתון לממשלה שיקול-דעת המתאפיין במתחם סבירות רחב, בהיותה נושאת באחריות העליונה לביטחון המדינה. בגדרי אותו מתחם, לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתה של הממשלה בשיקול דעתו הוא. רק חריגה קיצונית ממתחם הסבירות תקים עילה להתערבות שיפוטית (ראו: בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה, פ"ד נט(2) 481, 555-556; עוד ראו: בג"צ 6728/06 עמותת "אומץ" נ' ראש ממשלת ישראל (טרם פורסם), בפסקאות 14-16 לפסק-דינה של השופטת פרוקצ'יה).

15. אלא שבענייננו מבקשות העותרות מבית המשפט להפעיל סמכות חריגה וקיצונית לאין שעור. למעשה, מבקשות הן כי בית המשפט הנכבד יכפה על הממשלה המשך עבודתה עם ראש שירות בטחון כללי, שאיננו נהנה מאמון כל חברי הממשלה כאחד. בדרך זו מבקשות הן ליטול מידי הממשלה את האחריות על השב"כ ולמעשה, ליטול מידי ציבור הבוחרים ונבחריו את האחריות על גוף בטחוני ולהעבירה לידי רשות שלטונית נפרדת, אשר איננה נבחרת על ידי הציבור ואינה מוסמכת לדאוג לבטחונו.

16. ניהול בטחון המדינה באמצעות גוף בטחוני, אשר העומד בראשו איננו נהנה מאמון הרשות המבצעת הנו חמור ומסוכן בעתות שלום ועל אחת כמה וכמה בעת מלחמה. בנסיבות אלה, הבקשה להקפיא את הליך הפסקת כהונתו של ראש השב"כ וכפועל יוצא מכך את מינויו של ראש שב"כ חדש, יוצר סיכון בלתי מידתי לבטחון המדינה בכל יום שעובר ומעמיד בספק את יכולתה של הממשלה להוציא אל הפועל את סמכויותיה הבסיסיות ביותר.

17. לאור האמור, הרי שהקפאת הליך הפסקת כהונת ראש השב"כ וממילא ביטולו, מהווה פגיעה חמורה בהפרדת הרשויות, ביטול הסמכות הבסיסית ביותר של הממשלה לקביעת מדיניות בטחונית, ביטול סמכות מובהקת על פי חוק של הרשות המבצעת ויצירת כפיפות של גורם בטחוני תחת סמכותם של גורמים משפטיים בלתי נבחרים, אשר אינם נושאים באחריות לבטחון המדינה והנם נעדרי כלים לשאת באחריות לכך. אין צורך להכביר במילים בדבר החומרה שבדבר והפגיעה הקשה בעקרונות הדמוקרטיים הבסיסיים ביותר.

כל זאת בעת מלחמה, שעה שעבודת שירות הבטחון הכללי וההרמוניה של עבודתו עם הדרג המדיני, משמעותה – בטחון המדינה וחיי אזרחיה.

ג. זכות העמידה

18. על אף שעניינן של עתירות אלה בהמשך כהונתו של ראש השב"כ, דווקא ראש השב"כ, הגורם המתאים להגשת העתירה, בחר שלא לעתור כנגד ההחלטה על הפסקת כהונתו. די בעובדה זו כדי להורות על דחיית העתירות על הסף וממילא על דחיית הבקשה לצו ביניים.

19. ראש השב"כ הוא הגורם המצויד במכלול הפרטים הרלוונטיים לטענות שהועלו בעתירה והוא הנוגע האישי והישיר בדבר. אלא שדווקא הוא, הנפגע לכאורה מהחלטת הממשלה, בחר שלא לעתור לבית המשפט, לא להעמיד דברים על מכונם ולא לבקש מבית משפט נכבד זה סעד כלשהו.

20. די לעיין בכתבי העתירה השונים אשר הוגשו על ידי גופים פוליטיים במהותם כדי ללמד על העיוות שנוצר בנסיבות אלה. כל טענותיהן של העותרות מבוססות על פרסומים עיתונאיים, אשר מקורם לא ידוע ואשר אינם יכולים להוות בסיס ראייתי ממשי לקביעות עובדתיות הנחוצות להכרעה.

21. חשוב לשוב ולהדגיש, בלב ההחלטה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ עומדות טענות בדבר תפקודו הלקוי והעדר האמון בו מצד ממשלת ישראל. אלא שראש השב"כ כפי שנמנע מלהציג את עמדתו אל מול הממשלה המוסמכת להכריע בדבר הפסקת כהונתו, נמנע גם מלפנות לבית משפט נכבד זה ולעמוד על זכויותיו תוך השמעת טענותיו.

22. זכות העמידה בבג"ץ הורחבה לאורך השנים. אבל, ישנו יסוד אחד בדרישת העמידה שממנו בית המשפט לא נסוג – בית המשפט לא מתיר לעותר ציבורי לנהל דיון בענין שבו יש נפגע אישי, ישיר ומובהק שיכול ועדיין נמנע מלהביא את עניינו בפני בית המשפט. לולא מרכיב זה, ניתן יהיה לומר שבוטלה זכות העמידה בישראל כליל. אין לזה משמעות אקדמית גרידא. יש לזה משמעות מעשית ופתח לתקלות קשות ביותר. בזה, נפתח פתח למצב בו צד מצוי בעימות עם הממשלה ואילו צד אחר, בלתי קשור, מנהל את הדיון בשמו. וכך, הצד האמת לעימות נמנע מלהצהיר את העובדות ומונע אפשרות לעמת אותו עם טיעוניו. כך מובא סכסוך לבית המשפט על ידי מי שאינו יודע את העובדות ואינו נושא באחריות לתוצאות הדיון.

23. מן הבחינה הזו, היעדר העמידה של ר' השב"כ שלוב גם בעילת הסף של חוסר תום לב. מי שנמנע מלהגיע ולעמוד בפני הפורום המוסמך להדיחו, נמנע מלמצות את ההליכים ואת יכולתו לטעון מול הממשלה תוך שהוא כופר בסמכותה, ומי שנמנע אחר כך מלהביא את עניינו במישרין לבית המשפט, לא ראוי לאפשר דיון בעניינו באמצעות אחרים. לא ראוי לאפשר לו דיון עם נוחות בלתי מתקבלת על הדעת, שבמסגרתה אחרים יטענו את טענותיו ואילו הוא לא יעמוד לתמוך אותן ולהיות מעומת לגביהן.

24. לעניין דומה נדרש בית משפט נכבד זה בבג"ץ 837/19 עו"ד יוסי פוקס נ. היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו], עת קבע:

"דין העתירה להידחות על הסף שכן בנסיבות העניין, מצאנו כי העותר מתעבר על ריב לא לו ואינו הגורם המתאים להגשת העתירה (ראו והשוו לבג"ץ 5179/13 דמרי נ' היועץ המשפטי לממשלה (22.7.2013), ובהקשר זהה לענייננו ראו את פסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 355/19 עמותת הרצליה למען תושביה נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 4 (15.1.2019) שלא הכריע בסוגיה). העותר טוען אמנם כי הינו עותר ציבורי המייצג את ציבור הבוחרים הנפגע באופן ישיר מההחלטה, וכי להחלטה חשיבות חוקתית בהיותה עוסקת ביסודות המשטר הדמוקרטי ובהליכי הבחירות. אכן, ההלכה הפסוקה הרחיבה במהלך השנים את זכות העמידה בעניינים ציבוריים, כדי לאפשר ביקורת שיפוטית בנושאים בעלי אופי ציבורי הקשורים בקידומו של שלטון החוק, אכיפת עקרונות חוקתיים, ותיקון פגמים מהותיים בפעולות המינהל הציבורי. עם זאת, כפי שנפסק:

'...על אף הרחבת זכות העמידה כאמור, נשמר העיקרון שלפיו בית המשפט לא יעתר, דרך כלל, לעתירה ציבורית מקום שברקע העניין מצויים אדם או גוף אשר נפגעים באופן ישיר מנושא העתירה, ואשר נמנעו מפנייה לבית המשפט לבקש סעד על אף הפגיעה בזכות או באינטרס שלהם. בנסיבות כאלה, כאשר קיים נפגע ישיר מפעולה שלטונית, והוא עצמו אינו פונה לבית המשפט, עשוי בית המשפט שלא להכיר בזכות העמידה של העותר הציבורי... הטעמים לסייג זה נעוצים, בין היתר, בתפיסה שלפיה מקום שאדם המושפע מפעולה שלטונית אינו עותר כנגדה, משמעות הדבר היא כי אין מקום וצורך אמיתי בהתערבות שיפוטית. כן יש להניח כי עותר ציבורי המתערב במחלוקת לא לו אינו מצויד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים בידיו של הנוגע בדבר' (בג"ץ 6972/07 לקסר נ' שר האוצר, בפסקה 24 (22.3.2009), ההדגשה הוספה – ג.ק.).

וראו גם בג"ץ 962/07 לירן נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקאות 14-15 (1.4.2007) (להלן: עניין לירן); בג"ץ 1759/94 סרוזברג נ' שר הביטחון, פ"ד נה(1) 625 (1994), ולדיון כללי, דפנה ברק-ארז משפט מינהלי כרך ד - משפט מינהלי דיוני 286-292 (2017); אליעד שרגא ורועי שחר המשפט המינהלי כרך ב - עילות הסף 118-120 (2008). איננו מקלים ראש בטיבו של העניין, ובפרט על רקע הליך הבחירות, הליך שכלל מצוי בלב המשטר הדמוקרטי ותקינותו עשויה להצדיק הידרשות לעתירה ציבורית גם מקום שהעותר הוא אינו הנפגע הישיר (עניין לירן, בפסקה 15). בנסיבות העניין, ובהינתן העובדה שהנפגע הישיר יכול לייצג את עניינו במובהק יותר מכל עותר, לא מצאנו מקום להיענות לעתירה".

25. בהעדר זכות עמידה לעותרות, הרי שדין עתירותיהן דחיה על הסף וממילא דחיה של בקשתן לצו ביניים המונע את כניסת החלטת הממשלה לתוקף.

ד. סמכות הממשלה הקבועה בחוק השב"כ

26. סעיף 3 (ג) לחוק השב"כ קובע סמכות מפורשת ובלתי מסויגת של הממשלה להחליט על סיום כהונתו של ראש השב"כ.

27. בבסיס קביעת סמכות זו, עומד הרציונל לפיו גופי הבטחון כפופים לממשלה הנבחרת ולכפיפות זו כמו גם לסמכות ההחלטה בדבר העומדים בראשם - אין סייג.

28. במסגרת דיוני ועדת משנה משותפת של ועדת החוץ והבטחון וועדת החוקה, חוק המשפט לעניין הצעת חוק שירות הבטחון הכללי, דנה הוועדה, ביום 26/11/01, בסעיפי החוק המוצע ובכלל זה, בסעיף 3 (ג) האמור. בעמ' 34 לפרוטוקול הועדה מתייחס המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, כתוארו אז, השופט לימים מני מזוז, לתקופת כהונתו של ר' השב"כ. בהתייחס לסוגיית זו נאמר בוועדה:

מני מזוז:

לגבי סעיף 3, בכנסת הקודמת היתה התלבטות בעניין מינוי ראש השירות לגבי תקופת השירות. העלו כמה חברי כנסת את הטענה, השאלה, האם זה ראוי השיטה הזאת שממנים ראש שירות לתקופה, פה כתוב ארבע שנים, ואחר-כך זה נשאר עניין שבשיקול דעת להאריך לו לשנה או לא, ואז הוא הופך להיות מעין שבוי של הממנים, אם הוא מתנהג יפה, לא מתנהג יפה, ואם מאריכים לו חודשיים או חמישה חודשים או שבעה חודשים. הוגשה אז הצעה אלטרנטיבית לקבוע במקום תקופה של ארבע שנים עם אפשרות להאריך לתקופה שלא תעלה על שנה, לקבוע ש"תקופת השירות תהיה חמש שנים, אם לא קבעה הממשלה תקופה קצרה יותר בהחלטת המינוי, ואולם כהונתו של ראש השירות תימשך כל עוד לא מינתה הממשלה ראש שירות אחר, בלבד שלא חלפו יותר משלושה חודשים ממועד תום תקופת הכהונה". כלומר, נשארו שלושה חודשים למיין רציפות, הפיפה. אבל לקבוע מראש קדנציה קצובה, ואם זה ארבע שנים או חמש שנים או שלוש שנים - -

יובל שטייניץ:

ממילא ראש הממשלה יכול לפטר את ראש השירות.

מני מזוז:

נכון. זו הנקודה הנוספת כאן. אנחנו כאן כתבנו סעיף מפורש "כהונתו של ראש השירות תיפסק באחת מאלה".

היו"ר דוד מגן:

מה שגובש והזכרת עכשיו, חמש שנים ושלושה חודשים, זה בהחלט נראה.

מני מזוז:

אני אעביר לכם את הנוסח.

דבר שני שהוצע, שבמקום לכתוב רשימה ארוכה של עילות, לכתוב רק הוראה כללית, שהממשלה - לא ראש הממשלה - רשאית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו. בלי להיכנס לעילות, אם זה מסיבה א', ב' או ג'. הנחת המוצא היא שראש שירות, כמו מספר תפקידים נוספים, לא יכול לכהן אם הוא לא נהנה מאמון הממשלה. ולכן אם הממשלה מגיעה למסקנה - - -

יובל שטייניץ:

לפעמים העניין אורך זמן, ולכן צריכה להיות סמכות לראש הממשלה אם לא לפטר אז להשעות מיד את ראש השירות, ואז הוא יכול לפטר אותו. כי במקרה שראש הממשלה מאבחן איזשהו סיכון ממש בהמשך כהונתו הוא יכול להשעות אותו מיידית, הוא לא צריך לחכות אפילו שבוע.

מני מזוז:

הממשלה היא הממנה לפי הצעת ראש הממשלה, אז גם הפסקת הכהונה תהיה לפי הצעת ראש הממשלה. אם זה עניין חיוני יכול ראש הממשלה לכנס ישיבה דחופה. אפילו במשאל טלפוני.

...פרוטוקול הוועדה מיום 26/11/01 מצ"ב ומסומן מש/3 לתגובה.

29. בדבריו, מתייחס כבוד השופט (דימ.) מני מזוז לרציונל בבסיס העובדה כי החוק איננו מונה את העילות בהן רשאית הממשלה לפטר את ראש השב"כ. לדבריו, אשר מובנים לכל בר בי רב, "הנחת המוצא היא שראש השירות, כמו מספר תפקידים נוספים, לא יכול לכהן אם הוא לא נהנה מאמון הממשלה... הממשלה היא הממנה לפני הצעת ראש הממשלה. אז גם הפסקת הכהונה תהיה לפי הצעת ראש הממשלה. אם זה עניין חיוני יכול ראש הממשלה לכנס ישיבה דחופה. אפילו במשאל טלפוני".

30. העדרן של עילות להפסקת כהונתו של ר' השב"כ אינה לקונה בחוק ואין מקורה בהיסח הדעת מצד מנסחיו. העדרן של עילות בחוק מקורן בהבנה, כי נוכח חשיבות תפקידו ומעמדו של ר' השב"כ אין זה מתקבל על הדעת שיוכל לכהן בתפקידו בהעדר אמון מצד הגוף הממנה והממונה עליו. לכן, יכולה הממשלה לפטר את ראש השב"כ גם בהחלטה טלפונית לפי ס' 19א' לתקנון עבודת הממשלה.

31. נזכיר, כי במקרה דנא בחרה הממשלה ללכת בדרך המלך ולזמן ישיבת ממשלה אליה זומן, כאמור, ראש השב"כ, אשר לאחר שכבר אישר כי בכוונתו להשתתף בה, בחר שלא להופיע ויותר על זכותו להציג תגובתו להצעת ההחלטה.

32. לא יעלה על הדעת לכפות על ממשלה המשך כהונה של ראש שב"כ שלא נהנה מאמונה.

33. בעיניים פקוחות היה המחוקק מודע לסמכות הרחבה והבלתי מסויגת המוענקת לממשלה בכל הנוגע למינוי ולהפסקת כהונה של ראש שב"כ. זאת מתוך הבנה שכך פועלת דמוקרטיה ואין חלופה טובה יותר. גם במצב של ניגוד עניינים נטען או חקירות מתנהלות, אין הסדר טוב יותר מזה הקבוע בחוק. לכן, **הסמכות נתונה לממשלה כולה** ולא לשר כזה או אחר ואף לא לראש וראשון לשרים.

34. סמכות רחבה זו הקבועה בחוק, מבקשות העותרות לשלול מידי הממשלה ללא בסיס חוקי כלשהו לכך, וכפי שנראה בהמשך גם ללא בסיס ראייתי של ממש לטענותיהן.

ה. העדר אמון אישי ומקצועי בראש השב"כ

35. ההחלטה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ מפורטת ומתוארת בדברי ההסבר להצעת ההחלטה. כפי המתואר שם, לראש הממשלה חוסר אמון מקצועי ואישי מתמשך בראש

השירות אשר מונע מהממשלה ומראשה מימוש יעיל של סמכויותיו ופוגע ביכולתו של השירות לממש את ייעודו. בגלל שהדבר עלול לפגוע בתפקוד של שירות הבטחון, ראש הממשלה וועדת השרים לבטחון לאומי והממשלה כולה, בעיצומה של מלחמה רב זירתית, מתעורר צורך דחוף למנוע את הפגיעה.

36. הממשלה ממשיכה וקובעת, כי אובדן האמון המקצועי התגבש לאורך המלחמה, החל בכשל של השבעה באוקטובר אך בייחוד בחודשים האחרונים, כאשר ראש הממשלה מוצא את תפיסתו הבטחונית והאסטרטגית של ראש השירות כשגויה מהיסוד וכשונה מזו שלאורה ראש הממשלה מאמין ששירות הבטחון חייב להתנהל. אובדן האמון האישי והיכולת לעבוד עם ראש השירות, מקורם באי הבנת משמעות הכפיפות של השירות וראשו לדרג המדיני. כך, ראש השירות לא ניהל דיון עם הדרג המדיני במידע והכרעות חיוניות ומנגד, עוסק פומבי ראש השירות בסוגיות השמורות להכרעת הדרג המדיני ובכך אף גורר את השירות לעסוק פומבית בעניינים שבמחלוקת פוליטית חריפה ובפומבי.

37. מטבע הדברים לא ניתן לפרט את כלל העניינים המרכיבים את חוסר האמון הזה, מפאת ביטחון מידע ומפאת צנעת הפרט. לשם ההמחשה נפרט להלן כמה סוגיות בולטות שאף זכו לסיקור בעיתונות.

38. כך, בחר ר' שירות הבטחון הכללי, גוף בטחוני אשר מנוע מלעסוק בסוגיות פוליטיות-מדיניות, להתערב בשאלת הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקר אירועי ה-7 באוקטובר, ולהציג באופן פומבי את עמדתו בנושא המסור כולו לשיקול דעתה הרחב של ממשלת ישראל. בדרך זו התערב ר' השב"כ, גורם שהוא עצמו בעל עניין בשאלת חקירת האסון, בחוסר סמכות בנושא העומד בלב מחלוקת ציבורית. ויודגש, ראש השב"כ אינו נדרש לתמוך בעמדה מסוימת ביחס לפורמט החקירה המיטבי. ראש השב"כ נדרש שלא לפעול באופן פומבי לקידום עמדה מסוימת, שידוע לו שהיא מצויה במחלוקת פוליטית וציבורית עזה. בלי לדרוש מראש השירות לאמץ עמדה כזו או אחרת, ראש השירות נדרש שלא לגרור את השירות לוויכוח ציבורי פוליטי שפוגע אנושות בממלכתיות של השירות.

...מכתבו של ר' השב"כ מיום 8/2/25 אל מזכיר הממשלה מצ"ב לתגובה ומסומן מש/4.

39. חוסר האמון של ראש הממשלה בראש השב"כ קשור גם באופן מילוי תפקידו בניהול המו"מ באמצעות המתווכות מול ארגון הטרור חמאס בסוגיית שחרור החטופים, סוגיה רגישה ומרכזת ביותר. חוסר אמון זה הוביל לכך שכבר לפני שבועות ארוכים, עוד בתחילת חודש פברואר, מצא ראש הממשלה כי אין מנוס אלא להדיח את ראש השב"כ מצוות המשא ומתן בנושא החטופים ולהחליפו בנציג אחר של השירות. בהתייחסו לעובדה זו במכתבו אל הממשלה, מוצא ראש השב"כ להטיל ספק בכוונותיה האמתיות של הממשלה כאילו מטרתה היה לקיים משא ומתן מבלי להגיע לעסקה (זאת שורות בודדות לאחר שטוען כי העסקה הושגה על פי היעדים שקבע ראש הממשלה ואושרה בתמיכתו).

40. זוהי דוגמא מובהקת לחומרת התנהלותו של ראש השב"כ הבוחר לנגח בפומבי את הדרג המדיני בנושאים המצויים בלב העשייה הבטחונית של מדינת ישראל. בדברים אלה אין כדי ללמד על כוונותיה של הממשלה, אלא על חוסר האמון והיכולת להמשיך ולקיים שירות בטחון כללי שבראשו עומד גורם לעומתי לממשלה בדמותו של ר' השב"כ הנוכחי. אין פלא, כי זמן קצר לאחר פרסומו של מכתבו של ר' השב"כ עשה בו שימוש תעמולתי ארגון הטרור חמאס. אם לא די בעובדה זו ובהשלכותיה החמורות על המאמצים לשחרור החטופים, כדי להביא להפסקת כהונתו של ר' השב"כ, לא נדע עילה טובה מהי.

41. בנסיבות של חוסר אמון כה קשה, ובמציאות של מלחמה מתמשכת בכמה חזיתות, שעה שעשרות ישראלים, חיים וחללים, מצויים עדיין בשבי האויב, לא ניתן היה להמשיך את כהונתו של ראש השב"כ והתוצאה הבלתי נמנעת אליה הגיעה הממשלה היתה הפסקת כהונה זו.

42. חשוב לשוב ולציין, כי בתוך הכרוניקה של אובדן האמון, המקצועי והאישי בר' השב"כ החל מהשבעה באוקטובר עת בחר זה, על אף הסימנים המעידים שהיו בפניו, שלא לשתף את ראש הממשלה והדרג המדיני במתרחש, ולאחר שאחריותו לכשל באותו לילה שלפני ה 7/10, אינה מוטלת בספק, כפי שאף הוא עצמו התבטא, בחרה הממשלה להביא להפסקת כהונתו לנוכח צרכי הבטחון והעיתוי המתאים על פיהם. הממשלה חיכתה לקבלת התחקירים ומעבר בין שלבי הלחימה וראתה בכך את העיתוי המתאים לכך. זאת הבינו גם ראשי הצבא, אשר בחרו לפרוש בכבוד ומיוזמתם.

43. אלא שראש השב"כ במכתבו אל הממשלה בוחר להתעלם מכל אלה ולהציג מצג שווא, כאילו חקירה המתנהלת בשב"כ ובמשטרה היא הגורם להפסקת כהונתו. זאת, שעה שידוע לו היטב שהרחקתו מניהול המו"מ לשחרור החטופים והכוונה להביא להפסקת כהונתו עם הגשת התחקירים, קדמה לפתיחת החקירה וממילא לפרסומה ברבים. הכריכה שמבקש ר' השב"כ לעשות בין הדברים, כריכה אחריה מחריים מחזיקים גם העותרים וערוצי תקשורת שונים, אינה אלא היפוך המציאות המעורר חשש כבד כי החקירה המדוברת איננה אלא ניסיון של ר' השב"כ למנוע את פיטוריו ולא העילה לפיטוריו.

44. העמדת דברים על דיוקם מלמדת, כי פרסומים בדבר הכוונה להביא להפסקת כהונתו של ראש השב"כ מצאו ביטוי בתקשורת עוד בחודש נובמבר בסמוך לפיטוריו של שר הבטחון דאז, גלנט.

...פרסום בערוץ 7 מיום 18/11/24 מצ"ב לתגובה ומסומן מש/5.

45. ביום 29/1/25 נפגש ראש הממשלה עם ראש השב"כ והורה לו לסיים את תחקירי השב"כ ולהגישם לעיונו עד ליום 15/2/25. משמעות הגשת התחקירים עם סיום כהונתו של ר' השב"כ היתה ברורה כפי שהיתה גם ברורה לרמטכ"ל אשר הודיע על סיום כהונתו זמן קצר לאחר הגשתם.

46. ביום 3/2/25 פורסמה בתקשורת כוונתו של ראש הממשלה להוציא את ר' השב"כ מצוות המו"מ להשבת החטופים.

47. ביום 15/2/25 פנה ראש השב"כ אל ראש הממשלה בבקשה לדחות את הצגת תחקיר השב"כ עד ליום 27/2/25. בסעיף 4 למכתבו ציין ר' השב"כ מפורשות, שהבקשה למסור את התחקירים במועד זה הועברה לו שבועיים קודם לכן. ראש הממשלה נענה לבקשתו.

...העתק המכתב מיום 15/2/25 מצ"ב לתגובה ומסומן מש/6.

48. בבוקרו של יום ה- 27/2/25, המועד בו היה על ר' השב"כ להמציא את תחקיר השב"כ, פנה ר' השב"כ פעם נוספת אל ראש הממשלה בבקשה לדחיה של מספר ימים בהצגת התחקיר. גם לפניו זו נענה ראש הממשלה. בערבו של אותו יום, הודיעה היועצת המשפטית לממשלה על החלטתה לפתוח בחקירה בדבר הקשר בין גורמים בלשכת ראש הממשלה לקטר.

49. הנה כי כן, חוסר האמון של ראש הממשלה בר' השב"כ מצא ביטוי פומבי עוד קודם לפתיחת החקירה. כך גם ההחלטה על הפסקת השתתפותו בצוות המשא ומתן לשחרור החטופים. משמעות הצגת התחקיר, אשר נדחתה פעם אחר פעם לבקשתו, על המשך כהונתו של ר' השב"כ גם היא היתה ברורה. רק אחר כך, וקיים חשש שבשל כך, צצה לפתע חקירה אשר בה מבקש כעת ראש השב"כ לאחוז כעילה המונעת את הפסקת כהונתו בתפקידו (חשש כבד אשר בירורו אינו נדרש לשם הכרעה בבקשה זו).

50. הטענה, כי חקירה זו מונעת את הפסקת כהונתו של ר' שב"כ אשר איבד את אמון הממשלה והעומד בראשה הנה חסרת שחר. ראש הממשלה איננו חשוד בדבר ולא מתנהלת כנגדו כל חקירה. בנסיבות אלה ברור, כי אין כל מניעה שיביא את החלטתו להפסקת כהונת ראש השב"כ להכרעת הממשלה. בכל מקרה, השיקול הביטחוני בענין זה גובר על כל שיקול אחר.

51. יתרה מזאת, הסמכות להעברת ראש שב"כ מכהונתו, היא סמכות של הממשלה במליאתה ולא של ראש הממשלה. השאלה מי מגיש לממשלה את הצעת ההחלטה היא שולית לשיקול הדעת שמפעילה הממשלה במליאתה.

52. מאלי מובן, כי גוף קולקטיבי, הגוף המנהלי העליון העומד בראש מדינת ישראל ואחראי להחלטות על בטחון המדינה בעתות שלום ומלחמה, איננו נתון בניגוד עניינים כלשהו ואיננו נתפס לענין אישי כלשהו והוא מוסמך להביא להפסקת כהונתו של ראש השב"כ כפי שהוראת החוק קובעת מפורשות.

53. ישיבת הממשלה אשר החליטה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ, ישיבה אליה לא טרח ראש השב"כ להגיע, החליטה פה אחד על הפסקת הכהונה. במהלכה של ישיבה זו נתנו שרי הממשלה ביטוי לטענות רבות בדבר התנהלותו הכושלת של ראש השב"כ והצורך בהחלפתו. בין השאר העלו חברי הממשלה טענות בדבר הימנעות מביצוע תפקידו בהגנה על בטחון המדינה וסדרי המשטר הדמוקרטי שעה שנמנע מלפעול כנגד פעולה מתוכננת ומאורגנת לחולל סרבנות המונית בצה"ל שמטרתה השבתת יחידות וזרועות אסטרטגיות שלמות של כח המגן של מדינה מאוימת; אחריותו ללילה שלפני השבעה באוקטובר

והימנעותו מקיום דיון עם ראש הממשלה באירועים החריגים שקדמו לו, תוך שהוא מונע מראש הממשלה לממש את סמכותו; הצגת הערכות מודיעיניות שגויות שהובילו להטעיית הדרג המדיני; התנהלות בלתי ממלכתית שעה שעוזב את דיוני הקבינט כאשר שרים מסוימים מציגים את עמדתם; ביצוע פעולות אכיפה בררניות ועוד.

54. בכתבו אל הממשלה עושה ראש השב"כ מניפולציה חמורה בקביעתו של ראש הממשלה כי איבד את האמון המקצועי והאישי בראש השב"כ. ר' השב"כ מציג זאת כדרישה ממנו לחובת אמון אישית לראש הממשלה ולא למדינה. אין שחר לטענה זו ועובדה זו ברורה גם לראש השב"כ. ראש הממשלה והממשלה כולה לא דורשים מבעל תפקיד כלשהו אמון במובן האישי, כמו של משרת אמון שממנה שר עם מינויו לתפקיד. מדובר באמון מקצועי, ביחסים סבירים, בביטחון שר' השב"כ יתנהל מול הדרג הממונה עליו בשקיפות הנדרשת וישמור על הסודיות הנדרשת, בציפייה כי כשליחה של הממשלה למפגשים רגילים יתנהג בנאמנות כלפי הממשלה ומדיניותה, כי יתנהל בממלכתיות ויבצע מלאכתו נאמנה ובלא פניות. אין הוא יכול לכהן בתפקידו אם אין לממשלה ולעומד בראשה אמון אישי ומקצועי בו וביכולותיו. הממשלה וראש הממשלה חייבים להאמין ביכולות של ראש השירות להוביל את השירות מול האתגרים ולעשות זאת בשיתוף פעולה טוב עם הדרג המדיני. המדובר בדברים מובנים מאליהם אשר עמד עליהם בשעתו גם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה מני מזוז בעת הדיונים על חקיקת חוק השב"כ: "הנחת המוצא היא שראש השירות, כמו תפקידים נוספים, לא יכול לכהן אם הוא לא נהנה מאמון הממשלה".

55. מכתבו של ר' השב"כ מערער על הטענה בדבר חוסר האמון בו מצד ראש הממשלה, אולם, מוכיח, הלכה למעשה, את חוסר האמון של ראש השב"כ בממונים עליו. אין תקדים בו ר' ארגון בטחוני בעודו "במדים" מטיח בממונים עליו טענות כה חמורות (ומופרכות) וממשיך ונשאר בתפקידו.

56. מכתבו של ר' השב"כ מלמד היטב על כך שיחסי העבודה שלו עם הממשלה וראש הממשלה הגיעו לקרע בלתי הפיך. הוא אומנם מצהיר על כפיפותו לדרג המדיני, אבל כופר בסמכות הממשלה כפורום הדין בכהונתו ומטיח בממשלה ובראש הממשלה אישומים שכל כולם סימן לקרע בלתי הפיך. כל אלה מובילים למסקנה המתבקשת, כי בנסיבות אלה לא יכול ראש השירות להמשיך בתפקידו.

...מכתבו של ראש השב"כ אל הממשלה מיום 20/3/25 מצורף לתגובה ומסומן מש/7.

57. בעודנו שוקדים על הכנת תגובה זו לבקשה לצו ביניים נחשף בתקשורת (N12) מסמך בחתימת ראש השב"כ, לפיו הנחה מפרשות לאסוף ראיות כנגד גורם מדיני. מציאות בה ראש שירות בטחון חשאי העושה שימוש בתפקידו הציבורי על מנת לאסוף ראיות כנגד גורמים מדיניים האמונים עליו, אך כנראה אינם נראים בעיניו, הנה מציאות מסוכנת המלמדת על שיקול דעת פגום וחוסר הבנה של עקרונות בסיסיים במשטר דמוקרטי. פרסום זה נותן משנה תוקף לחוסר האמון של הממשלה בראש שירות הבטחון הכללי ומחזקת את המסקנה, כי עמידתו בראש הארגון אינה אפשרית עוד. בעוד ר' השב"כ מציג

עצמו כנאחז בכסאו לשם שמירה על הדמוקרטיה, נדמה כי תפיסתו שכופרת בכפיפות של אמת לנבחרי העם, היא המהווה סכנה של ממש לדמוקרטיה.

ו. הצורך בהיוועצות עם הועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים

58. העותרות טוענות, כי הממשלה מחויבת היתה להיוועץ בועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים (להלן: הועדה) טרם החלטתה על הפסקת כהונתו של ר' השב"כ. בטענה זו אין ממש.

59. ביום 7/9/08 קיבלה הממשלה את החלטה 4062 שעניינה קביעת הסדרים לקציבת והפסקת כהונתם של נושאי משרה בכירים בישראל המדינה. החלטה זו קובעת כי הפסקת כהונתם של נושאי המשרה המפורטים בס' 1 (ב) להחלטה, תעשה על פי המלצתה של הועדה (ס' 4 להחלטה האמורה).

60. אלא שסעיף 1 (ב) קובע, כי הסדרים אלה יחולו על נושאי משרה בכירים בשתי קבוצות:

- א. נושאי משרה מבין אלה המנויים בתוספת לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, אשר יוצעו על ידי צוות מקצועי לעניין זה ויאושרו על ידי הממשלה.
- ב. נושאי משרה בכירים נוספים השירות המדינה, שאינם מנויים על התוספת לחוק שירות המדינה, אשר יוצעו על ידי הצוות המקצועי האמור ואשר יאושרו על ידי הממשלה.

...החלטת הממשלה 4062 מצ"ב לתגובה ומסומנת מש/8.

61. הצוות המקצועי ישב על המדוכה וגיבש רשימת משרות בכירות עליהם יחולו ההסדרים הקבועים בהחלטת הממשלה 4062. ביום 8/2/09 קיבלה הממשלה את החלטה 4470 שנועדה לאשר את המלצות הצוות המקצועי. רשימת המשרות שהמליץ הצוות המקצועי ואשר אושרו בהחלטה 4470 מונה 70 נושאי משרה בכירים, **אשר ראש השב"כ אינו נמנה עליהם!**

...החלטת הממשלה 4470 מצ"ב לתגובה ומסומנת מש/9.

62. למעלה מן הצורך יצוין, כי לגבי נושאי המשרות הבכירות אשר כן מנויות בהחלטה 4470 – כאמור, מעל 70 נושאי משרה שראש השב"כ אינו אחד מהם – ההסדר שנקבע בהחלטה 4062 קבע בסעיף 4(א) כי לא תופסק כהונתם אלא על-פי המלצת הוועדה המייעצת למינויים בכירים. כאמור בהחלטת הממשלה 91 מיום 30/5/06.

63. אלא, שהחלטה 91 בוטלה לימים והוחלפה בהחלטה 3839 מיום 27/5/18, אשר קובעת שבעה נושאי משרה בכירים, ביניהם ראש השב"כ, שטרם מינויים נדרש אישור ועדת טוהר מידות. ועדה זו מונה ארבעה חברים, בראשות שופט בית המשפט העליון בדימוס (כיום עומד בראשה כב' נשיא ביהמ"ש העליון בדימוס אשר גרוניס), ותפקידה לוודא שלא ייעשו מינויים לא ראויים, בין היתר בשל זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

64. סעיף 4(א) האמור בהחלטה 4062 יצר הסדר אסימטרי: בעוד שוועדת טוהר המידות עוסקת באישור מינויים מטעמי טוהר מידות של שבעה נושאי משרה בכירים בלבד, מכוח סעיף 4(א) להחלטה 4062 היה עליה לעסוק בהפסקת כהונה של למעלה מ-70 נושאי משרה בכירים בשירות המדינה. לכן ביום 14/2/16 אימצה הממשלה את החלטה 1148 אשר תיקנה את סעיף 4(א) בהחלטה 4062 וקבעה שהפסקת כהונה של נושא משרה במהלך הכהונה שנקצבה לו, תיעשה על ידי שתי ועדות:

א. לעניין משרות שהמינוי אליהן נעשה לאחר המלצת ועדת טוהר מידות – על-פי המלצתה כאמור.

ב. לעניין יתר המשרות שהחלטה 4062 חלה עליהן – על-פי המלצת ועדת מינויים בראשות נציב שירות המדינה מכוח חוק שירות המדינה.

65. החלטה 1148 אינה קובעת נושאי משרה חדשים עליהם מוחל ההסדר הקבוע בסעיף 4062; היא אך מפצלת את נושאי המשרה עליהם החלטה 4062 חלה – מכח החלטה 4470 המשלימה אותה – לשתי ועדות, על מנת לתקן את האסימטריה הברורה שהיתה בהחלטה 4062. עובדה זו לא ניתנת למחלוקת הן מתחילת החלטה 1148 הקובעת תיקון להחלטה 4062 בסעיף 4(א) בלבד, ומשכך, יתר סעיפיו עומדים על מכונם, לרבות אלו הקובעים את המשרות עליהן ההחלטה חלה ואת אופן קביעתן על-ידי הצוות המקצועי. עובדה זו לא ניתנת למחלוקת גם מהביטוי "יתר המשרות שהחלטה 4062 חלה עליהן", אשר הופנו לוועדה אחרת, קרי, לא ועדת טוהר המידות, שיש בו כדי להבהיר שהחלטה 1148 פשוט מפצלת את המשרות עליהן החלטה 4062 לשתי קבוצות, ולא מתיימרת להוסיף עליהן.

...החלטת הממשלה 1148 מצ"ב לתגובה ומסומנת מש/10.

66. יוצא לפיכך כי ועדת טוהר המידות אמורה לעסוק בהפסקת כהונתם של אותם נושאי משרה מבין השבעה שהיא מטפלת בהם בשלב המינוי, **ובלבד שהחלטה 4062 חלה עליהן, דהיינו, עליהם להיות מנויים בהחלטה 4470**. ראש המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים, לדוגמה, נמנה עם שתי הקבוצות, ולכן זו משרה שהפסקת כהונתה טעונה המלצה של ועדת טוהר המידות. היות ומשרת ראש השב"כ אינה מנוייה בהחלטה 4470 בעקבות המלצות הצוות המקצועי, אזי החלטה 4062 לא חלה על נושא משרה זה, וממילא אין בכוחה של החלטה 1148 לשנות זאת.

67. לאור האמור, הרי שהחלטה על הפסקת כהונתו של ראש שירות הבטחון הכללי, אינה מחייבת היועצות בועדה ומכאן, שלא היה על הממשלה להיוועץ כאמור טרם החלטתה על הפסקת כהונתו.

68. מעבר לצורך יצוין, כי במסגרת החלטת הממשלה 2904 נקבע מפרשות, כי "לאור דחיפות ההחלטה, אופייה והשלכותיה ולהסרת הספק ועל אף שעמדת הממשלה היא כי אין החלטת הממשלה תקפה לעניין ההליכים לקיצור כהונת ראש השירות, ובכלל זה אין החלטה המחייבת בחינה מוקדמת של הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, הממשלה קובעת כי החלטתה זו גוברת על החלטה ממשלה קודמת בנושא".

69. הנה כי כן, גם אם היתה החלטת ממשלה הקובעת את הצורך בהיעצות בוועדה טרם החלטה על הפסקת כהונת ראש השב"כ, ולא היא, הרי ש"הפה שאסר הוא הפה שהתיר" ובסמכותה של הממשלה לקבל החלטה זו. כאמור, כל זאת מעבר לצורך, שכן אין החלטה כאמור המחייבת היוועצות זו.

ז. מאזן הנוחות

70. כפי שעולה מטיעונו עד כה, ממשלת ישראל פעלה בהתאם לסמכותה הרחבה והברורה להחליט על הפסקת כהונתו של ר' השב"כ.

71. בנסיבות שנוצרו ונוכח משבר האמון בין הממשלה לראש השב"כ, אין שום אפשרות להמשך עבודה יעילה למען בטחון המדינה עם גוף בטחוני בראשו עומד אדם אשר לא נהנה מאמון הגוף הממונה עליו.

72. כפיית המשך כהונתו של אדם בתפקיד בעל חשיבות עליונה בעתות שלום ועשרות מונים למעלה מכך בעת מלחמה, אינה מתקבלת על הדעת ואינה עולה בקנה אחד עם הסמכויות הנתונות לממשלה נבחרת במדינה דמוקרטית אשר אמונה על בטחון המדינה ואזרחיה. **כל יום או לילה נוספים במצב זה עלולים לפגוע פגיעה בלתי הפיכה בבטיחות המדינה ובשלום אזרחיה וחייליה.** מכאן הדחיפות בביצוע המהלך.

73. תקינות היחסים והליכי העבודה בין הממשלה ור' השב"כ הן עניין אקוטי ביותר לבטחונה של המדינה. במציאות הקיימת ר' השב"כ איננו יכול להמשיך בתפקידו ומחובתה של הממשלה כעת לפעול במהירות למינוי של ר' שב"כ חדש אשר ישקם את שרות הבטחון ואת יחסי העבודה עם הממשלה והעומד בראשה. צו ביניים אשר יעכב כל אלה עלול לפגוע בהליך קריטי זה, שמשמעותו פגיעה בבטחון המדינה.

74. חשוב לזכור, כפי שהתבטא בעבר גם ראש השב"כ, כשל הלילה שלפני השבעה באוקטובר, עליו אין מחלוקת, איננו מותיר כל אפשרות לפיה יסיים ראש שירות הבטחון את כהונתו במועד הקצוב לכך. על כן, אין למעשה מחלוקת כי הפסקת כהונתו מחויבת המציאות. חוסר האמון שנוצר מונע כל אפשרות להמשיך ולקיים כהונה זו בהעדר אמון הממשלה ומחייב את הפסקתה לאלתר.

75. כאמור, אין שחר לטענה כי בבסיס החלטת הממשלה עומדת חקירת שב"כ כזו או אחרת ואין יסוד למחשבה כי החלפת ראש השב"כ תשפיע בצורה כלשהי על החקירה, ככל וכזו אכן קיימת. כל ראש שב"כ חדש, שבקורות חייו קריירה ביטחונית ממלכתית, אמור להמשיך ולפעול בממלכתיות. ממילא, ראש שב"כ חדש אינו יכול בנסיבות האלו למנוע חקירה יעילה וממילא, החקירה כבר מתנהלת. לחקירה שותף גוף חקירה מרכזי נוסף – משטרת ישראל – שאינה כפופה לראש שב"כ חדש. החקירה מפוקחת על ידי היועצת המשפטית לממשלה ועל ידי פרקליט המדינה. כלומר, לא יכולה להיות שום השפעה על החקירה לחילופי ראש שב"כ. יחד עם זאת, ככל ומוצאת היועצת המשפטית לממשלה, כי

חשש כאמור קיים, הרי בהינתן שהשב"כ איננו גוף החקירה היחיד במדינת ישראל, ניתן להעביר חקירה זו, ככל וטרם הועברה, לידי גורמי חקירה אחרים ובראשם משטרת ישראל. ניתן אף לחשוב על פתרונות מעשיים אחרים לבעיה, שכאמור, כלל אינה קיימת. מה שלא ניתן, הוא להכפיף לחשש ערטילאי וחסר בסיס את סמכות הליבה של הממשלה תוך פגיעה בביטחון מדינת ישראל.

76. כפי שהצגנו לעיל, סיכוייהן של העתירות להתקבל קלושות. ראשית, מאחר ודינה של עתירה זו דחיה על הסף, כפי שנטען לעיל. שנית, הסעד אותו מבקשים העותרים לקבל מבית המשפט, בדמות כפיית ראש שירות בטחון כללי על הגוף האמון על בטחון המדינה, הנו לא רק חסר תקדים אלא חורג מהלכות בית משפט נכבד זה בדבר הביקורת השיפוטית המצומצמת בהחלטות העוסקות בתחום זה.

77. מנגד, עיכוב ההחלטה על דרך של צו ביניים המונע את הפסקת הכהונה ומינויו של ראש שירות ביטחון כללי חדש, תיצור מציאות קשה בה עומד בראש זרוע מזרועות הבטחון של המדינה גורם, אשר איננו נהנה מאמון הממשלה לה הוא כפוף ומגביל את הממשלה ביכולתה להוציא אל הפועל את מדיניותה הביטחונית.

78. בסייפא של הדברים, ראוי גם לומר דברים ברורים על גבולות כוחו של המשפט. המשפט, כמוסד כופה, אינו בלתי מוגבל. עד כה, הוסבר מדוע לא ראוי לכפות החלטה שסותרת את סמכותה של הממשלה, פוגעת בסדרי הממשל ופוגעת בביטחון. אבל, ראוי להסביר את המובן מאליו, והוא שהחלטה שכזו, מנסה גם לכפות את שהמשפט אינו יכול לכפות. המשפט יכול לאסור על בעל תפקיד מלעשות פעולה, אבל, הוא לא יכול לכפות עליו תובנות אישיות כמו לתת אמון באדם, כפי שהוא לא יכול לכפות עליו להעריך אדם. כפיית הישארותו של ר' השב"כ בתפקידו, תנסה לכפות על ראש הממשלה ועל הממשלה את מה שהמשפט לא יכול לכפות. היא תנסה להותיר את ר' השב"כ פורמלית בתפקידו, אבל היא לא תוכל לכפות התנהלות אמתית ונכונה של ממשלה, ראש ממשלה וראש שירות ביטחון.

79. מציאות כזו בעת מלחמה הנה חסרת אחריות ומסכנת שלא לצורך את בטחון המדינה ואזרחיה בכל יום שעובר.

80. לאור האמור מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את הבקשה לצו ביניים.

היום: כ"ד אדר, תשפ"ה
24 מרץ, 2025

ניר לזר, עו"ד

ינון סרטל, עו"ד

ציון אמיר, עו"ד

ב"כ משיבים 1 ו 2

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמ'
מש/1	החלטת הממשלה	22
מש/2	זימונו של ר' השב"כ לשיבת הממשלה והצעת ההחלטה שנשלחה אליו על דברי ההסבר לה	24-44
מש/3	פרוטוקול הוועדה מיום 26/11/01	46-80
מש/4	מכתבו של ר' השב"כ מיום 8/2/25 אל מזכיר הממשלה	82-83
מש/5	פרסום בערוץ 7 מיום 18/11/24	85-86
מש/6	העתק המכתב מיום 15/2/25	88-89
מש/7	מכתבו של ראש השב"כ אל הממשלה מיום 20/3/25	91-94
מש/8	החלטת הממשלה 4062	96-100
מש/9	החלטת הממשלה 4470	102-109
מש/10	החלטת הממשלה 1148	111

נספח מש/1

החלטת הממשלה

מזכירות הממשלה

החלטת מספר 2904 של הממשלה מיום 20.03.2025.

הפסקת כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי

2904.

דברי פתיחה

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ם, בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק שירות הביטחון הכללי
התשס"ב-2002, להפסיק את כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי רוני
בר לפני תום תקופת כהונתו. רוני בר יסיים את תפקידו כראש שירות
הביטחון הכללי ביום 10 באפריל 2025 (י"ב בניסן התשפ"ה) או כשימונה
ראש שירות ביטחון כללי קבוע, לפי המועד המוקדם.

לאור דחיפות ההחלטה, אופייה והשלכותיה ולחסינות הספק ועל אף שעמדת
הממשלה היא כי אין החלטת ממשלה תקפה לעניין החליקים לקיצור כהונת
ראש השירות, ובכלל זה אין החלטה המחייבת בחינה מוקדמת של הוועדה
המיעצת למינויים לתפקידים בכירים, הממשלה קובעת כי החלטתה זו
גוברת על כל החלטת ממשלה קודמת בנושא.

הממשלה מודה לרוני בר על שירותו ארוך השנים למען ביטחון ישראל.
הממשלה מדגישה את הערכתה לנשי ואנשי שירות הביטחון הכללי, לפועלם
ולחקירתם שאין לה גבול למען ביטחונם של אזרחי ישראל.

הערה

נספח מש/2

זימונו של ר' השב"כ לישיבת הממשלה
והצעת ההחלטה שנשלחה אליו על דברי
ההסבר לה

• 22:56

...

חגי-רמט ראש השב"כ

מחובר/ת

13:48 הודעה זו נמחקת

היום

ממשלת ישראל תדון מחר, יום חמישי
בשעה 21:30 בהצעת מחליטים על
סיום כהונת ראש שירות הביטחון
הכללי, לפי ס' 3ג לחוק שירות הבטחון
הכללי מהנימוקים המופיעים בהצעת
המחליטים ובדברי ההסבר לה
המצורפים בקובץ.

ראש השב"כ מוזמן לישיבת הממשלה
בעניין אשר בה יוכל להציג בפני חברי
הממשלה את תגובתו להצעת ראש
הממשלה בטרם תקבל הממשלה
החלטה בעניין.

✓ 22:17

» הועברה

THE JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

Abstract

[illegible]

הפסקת כהונתו של ראש

שירות הביטחון הכללי - נס...

✓ 22:17 PDF • 4.1 MB • 14 עמודים

רות, מעביר 22:18

הודעה

הפסקת כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, להפסיק את כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי רונן בר לפני תום תקופת כהונתו בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק שירות הביטחון הכללי תשס"ב-2002. רונן בר יסיים את תפקידו כראש שירות הביטחון הכללי ביום 20 באפריל 2025.

לאור דחיפות ההחלטה, אופייה והשלכותיה, ולהסרת הספק, ועל אף שעמדת הממשלה היא כי אין החלטת ממשלה תקפה לעניין ההליכים לקיצור כהונת ראש השירות, ובכלל זה אין החלטה המחייבת בחינה מוקדמת של הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, הממשלה קובעת כי החלטתה זו גוברת על כל החלטות ממשלה קודמת בנושא.

הממשלה מודה לרונן בר על שירותו ארוך השנים למען ביטחון ישראל. הממשלה מדגישה את הערכתה לנשי ואנשי שירות הביטחון הכללי, לפועלם ולהקרבנותם שאין לה גבול למען ביטחונם של אזרחי ישראל.

דברי הסבר

רקע כללי

ראש השירות רונן בר מונה לתפקידו ביום 11.10.2021 לפי החלטת ממשלה מס' 473 לכהונה של 5 שנים. סעיף 3(ג) לחוק שירות הביטחון הכללי תשס"ב-2002 (להלן: "החוק") קובע כי "הממשלה רשאית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו". סעיף 4(ב) לחוק קובע כי ראש הממשלה ממונה על שירות הביטחון הכללי מטעם הממשלה. הצעת החלטה זו להפסקת כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו, מבוססת על חוסר אמון מקצועי ואישי מתמשך של ראש הממשלה בראש השירות אשר בין היתר מונע מן הממשלה ומראש הממשלה מימוש יעיל של סמכותם ופוגע ביכולתו של השירות לממש את ייעודו. כתוצאה מכך, עלול להיפגע תפקודם של שירות הביטחון הכללי, של ראש הממשלה כשר הממונה על השירות, של וועדת השרים לביטחון לאומי ושל הממשלה כולה בעיצומה של מלחמה רב זירתית ועל כן מתעורר צורך דחוף למנוע את הפגיעה. אובדן האמון המקצועי התגבש לאורך המלחמה, מעבר לכשל המקצועי שלו בליל ה-7 באוקטובר. בייחוד בחודשים האחרונים, ראש הממשלה מוצא את תפיסתו הביטחונית והאסטרטגית של ראש השירות כשגויה מן היסוד וכשונה מזו שלאורה ראש הממשלה מאמין ששירות הביטחון חייב להתנהל. אובדן האמון האישי ויכולת העבודה עם ראש השירות, מקורם במה שנדמה כתבנית של אי תבנת משמעות הכפיפות של השירות וראשו לדרג המדיני. מצד אחד, ראש השירות לא ניהל עם הדרג המדיני דיון במידע ובהכרעות חיוניות ובה מנע ממנו לממש את סמכותו. מצד שני, ראש השירות עוסק פומבית בסוגיות השמורות להכרעת הדרג המדיני ושבחלקן, גוררות את השירות לעיסוק פומבי בעניינים שבמחלוקת ציבורית.

חוסר האמון האישי והמקצועי הוביל את ראש הממשלה, כבר לפני שבועות ארוכים, להדיח את ראש השב"כ מצוות המו"מ בנושא החטופים ולהחליפו בנציג אחר של השירות. המצב הנתון הוא שלראש הממשלה אין כיום אמון אישי ומקצועי בראש השירות ברמה הנדרשת כדי להבטיח שיתוף פעולה מיטבי בין ראש הממשלה לבין השירות לנוכח האתגרים הביטחוניים המורכבים והדחופים שניצבים לפתחה של מדינת ישראל במלחמה הרב-זירתית. על רקע זה, ראש הממשלה והממשלה אינם מאמינים כי יש ביכולתו של ראש השירות המכהן להוסיף ולהוביל את השירות בהתאם ליעודו כאמור בסעיף 7 לחוק, אל מול האתגרים האמורים.

על מנת לממש את אחריותה של הממשלה לביטחון המדינה בנקודת הזמן הזו, עליה לפעול מיידית להבטחת שיתוף פעולה יעיל וטוב בין ראש הממשלה והממשלה לבין ראש השירות. בראש הארגון צריך לעמוד אדם בעל היכולת המיטבית בעיני הממשלה לעמוד באתגרים אלו בשיתוף פעולה עם הדרג המדיני. בין צורכי המלחמה מזה והשיקום מזה, ובדומה לנעשה בצה"ל, ראש הממשלה מאמין שאנחנו מצויים בחלון הזמן הקצר, המתאים להחלפת ראש השירות לנוכח הצורך האמור.

קיימת דחיפות בהפסקת כהונתו של ראש השירות לאלתר בשל חוסר האמון המתמשך כאמור, ואולם בשם לב לצורך בחפיפה עם ממלא מקום או ראש שירות חדש, אשר ימונה להחליפו, מוצע לקבוע כי רון בר יסיים את תפקידו כראש השב"כ ביום 20 באפריל 2025. כאמור, לאור דחיפות ההחלטה, אופייה והשלכותיה, ולהסרת הספק, הממשלה קובעת כי החלטתה זו גוברת על כל החלטה קודמת של הממשלה בנושא. ויודגש, הממשלה אינה סבורה שיש החלטת ממשלה תקפה ביחס לקיצור כהונת ראש השירות המחייבת בחינה מוקדמת של הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים או כל הליך נוסף אחר וכי דרכי קיצור כהונת ראש השב"כ קבועות בבירור בחוק השב"כ.

יודגש כי חוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה מיום 19.3.2025 שסטתה מעמדת היועצת המשפטית לממשלה במכתבה לראש הממשלה מיום 16.3.2025 ועומדת בסתירה לפסק הדין של בית המשפט העליון מיום 18.3.2025 בבג"ץ 43461-03-25 בסוגיה זו, אינה מבוססת על החלטת ממשלה תקפה תרלוונטית לחלטה זו.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מסי 473 מיום 11.10.2021

עמדת היתועצת המשפטית לממשלה

מצורפים מכתבה של היתועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 16.3.25, מכתב התשובה של ראש הממשלה ליתועצת מיום 17.3.2025, מכתב נוסף של היתועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 18.3.2025, פסק הדין של בג"ץ מיום 18.3.2025 שקבע כי "בישיבת הממשלה שתתכנס לצורך דיון בסוגיה זו, תוכל היתועצת המשפטית לממשלה לפרוש לפני חברי הממשלה את מכלול השיקולים המשפטיים הדרושים לשם קבלת החלטתם" וכן חוות דעת של המשנה ליתועצת המשפטית לממשלה מיום 19.3.2025.

מגיש: ראש הממשלה

**י"ט באדר התשפ"ה
19 במרץ 2025**

התנועה המשפטית לממשלה

ירושלים, סניף אזורי תעופה
16 מרץ 2025
מס' מסמך: 005562-2025-99-004
(בתשובה טא לביקש מספר 004)

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש ממשלת ישראל

שלום רב,

הנדון: פיטורי ראש השב"ב

הריני להודיעך ביחס להחלטתך להביא לשיבת ממשלה שתקבע השבוע החלטה בעניין סיום כהונת ראש השב"ב, כי לא ניתן לפתוח בהליך סיום כהונה כאמור, עד להשלמת בירור התשתית העובדתית והמשפטית שעומדת ביסוד החלטתך ואפשרותך לעסוק בנושא בעת הזו.

זאת, בשל רגישותו יוצאת הדופן של העניין; תקדימיותו; החשש כי החליך נגע באי חוקיות ובניגוד עניינים, ובשים לב לכך שתפקיד ראש שירות הביטחון הכללי אינו משרת אמון אישית של ראש הממשלה.

בברכה,

גלי בהר - מיארה

הערות:

פרקליט המדינה
מנהל מערך ייעוץ וחקיקה - המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)
היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
מנהל מחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה

רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 91010 ☎ 073-3925511, 073-3925521 פקס: 02-6467001

ראש הממשלה
PRIME MINISTER

י"ז באדר התשפ"ה
17 במרץ 2025

לכבוד
גבי גלי בהדח-מיארה, ע"ד
היתעצות המשפטית לממשלה

שלום רב,

הנדון: מכתבך מיום 16 מרץ 2025 שכותרתו "פיקזורי ראש השב"כ"

1. כידוע, הפסקת כהונת ראש השב"כ היא בסמכותה הבלעדית של הממשלה לפי סעיף 3(ג) לחוק שירות הביטחון הכללי תשס"ב-2002. מדובר בהחלטה ביטחונית ממדרגה ראשונה. כך בשגרה וכך, כיתר שאת בעת חירום ובשל אתגרים ביטחוניים דחופים. ניסיון ליתול את שיקול הדעת הביטחוני של הממשלה בעת מלחמה ובאצטלה של יעוץ משפטי, הוא כפירה מסוכנת – לא ראשונה – בסמכות מפורשת של הממשלה.
2. רמיזותיך על חשד ל"אי חוקיות וניגוד עניינים" הן היפוך גמור של הצדק. הנחיותיך על פתיחה סדרתית בחקירות נגד אנשי ראש הממשלה, שאפילו במשטרת ישראל לא מביתים את תכליתן, הן שימוש לרעה בסמכותך ופרקטיקה פסולה שהפכה לשיטה וכל מטרתה היא שלילת סמכות מוהדרג הנבחר.
3. החקירה שהזכרת חומצאה יש מאין כדי לפגוע בסמכותו של ראש הממשלה וממשלת ישראל ונועדה לטרפד ולכבול את ידיה של הממשלה מקיום כל דיון עתידי על סיום תפקידו של ראש השב"כ. זו שיטה שקופה להפקעת הסמכות מוהדרג המדיני הנבחר והעברתו לפקידים. במחופך לבריך – הכוונה לסיים את כהונת ראש השב"כ לא באה על רקע החקירה. ההפך, ה"חקירה" היא שטלדה לאחר שהאפשרות להפסקת כהונתו עלתה על הפרק ופורסמה בתקשורת.
4. טענתך שתפקיד ראש השב"כ "אינו משרת אמון אישית של ראש הממשלה" היא מניפולציה. ראש הממשלה והממשלה מעולם לא דרשו חובת אמון אישית. המחוקק הוא זה שקבע שהשירות נתון למרות הממשלה וראש הממשלה הוא הממונה על ראש השירות. מכאן, שכדי לממש את תפקידים, הממשלה וראש הממשלה חייבים להאמין בראש השירות וביכולותיו להוביל את השירות בהצלחה מול האתגרים הדחופים. זהו האמון שנפגע. ראש השב"כ אינו מכהן במשרת אמון והניסיון להציג את חוסר האמון של ראש הממשלה בראש השב"כ כאילו מדובר ב"משרת אמון" הוא מניפולציה לשונית במילה אמון. לאור האתגרים הדחופים, זו לא רק סמכותה הבלעדית של הממשלה לבחור ראש שירות שיש לה את האמון בו שיתמודד עם האתגרים הביטחוניים הדחופים – זאת חובתה.
5. בישיבתה הקרובה, תדון הממשלה, בין היתר, בסיום כהונתו של ראש השב"כ, על רקע אובדן האמון מצד ראש הממשלה ומצד חברים רבים בממשלה. אל הישיבה הזו תזומני. תוכלי לשמוע במהלכה בפירוט את הנימוקים להצעת ההחלטה ולהשמיע את עמדתך המשפטית בטרם תתקבל החלטתה של הממשלה בעניין.

בהדח,
ביתן מנהל
ראש הממשלה

היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, י"ח אדר, תשפ"ה
18 מרץ 2025
מסי מסמך: 004-99-2025-005946
(בתשובה טא לציין מספרו)

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש ממשלת ישראל

שלום רב,

הנדון: פטורי ראש השב"כ
סימוכין: מכתבי מיום 16.3.25; מכתבך מיום 17.3.25

אין בסיס לטענות שהעלית בעניין החקירות הפליליות הנוגעות למקורבך. למעלה מן הצורך יובהר, כי סדר הזמנים מדבר בעד עצמו: תחילה נפתחו החקירות, על בסיס מידע שהתקבל, ורק לאחר מכן הודעת על כוונתך לפטר את ראש השב"כ.

כפי שכבר הבהרתי, לא ניתן לפתוח בהליך סיום כהונה של ראש השב"כ עד להשלמת בירור התשתית העובדתית והמשפטית שעומדת ביסוד החלטתך. אף מכתבך מאתמול מתמקד במידה רבה בחקירות הפליליות וממחיש את הצורך שעליו עמדת בהשלמת הבירור לגבי אפשרותך לעסוק בנושא פטורי ראש השב"כ בעת הזו.

מכל מקום, טרם תבאת הצעת החלטה בדבר סיום הכהונה לממשלה, נדרש יהיה לקבל את המלצת הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים. זאת, בהתאם לכללים שקבעה הממשלה עצמה בנושא.

לאור האמור, לא ניתן לקיים עתה את ישיבת הממשלה המתוכננת לדיון בנושא.

אציין עוד, כי הליך פטורים של ראש שב"כ, הוא חסר תקדים. נדרש לקיים הליך תקין וסדור, על בסיס תשתית עובדתית מוצקה, ולאחר שניתנה לראש השירות הזדמנות להציג את התייחסותו לטעמים העומדים בבסיס ההחלטה המבוקשת. ההליך התקין מחייב כי הטענות לא יעלו לראשונה בישיבת הממשלה שאמורה לקבל החלטה בנושא. כך, בכל החלטת ממשלה לא כל שכן בהחלטה העוסקת בנושא כה רגיש.

בברכה,

גלי ברנר-מיארה

היועצת המשפטית לממשלה

העתק:

פרקליט המדינה
מנהל מערך ייעוץ וחקיקה – המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)
היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)
י"ט באדר התשפ"ה
19 במרץ 2025

לכבוד
מר יוסי פוקס
מזכיר הממשלה

שלום רב,

חנדון: פיטורי ראש השב"כ
סימוכין: מכתבי היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מימים 16.3.2025 ו-18.3.2025, מכתבו של ראש
הממשלה מיום 17.3.2025

כפי שהבהירה היועצת המשפטית לממשלה במכתבה שבסמך, טרם הבאת הצעת החלטה בדבר
סיום הכהונה של ראש השב"כ, נדרש לקבל את המלצת הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים
בכירים. זאת, בהתאם לכללים שקבעה הממשלה.

בישיבת הממשלה שנערכה אמש, ביקשת להציג תזה משפטית חלופית, לפיה הדבר לא נדרש.

מצורפת חוות דעתי המשפטית המפורטת בנושא זה, המקובלת על היועצת המשפטית לממשלה.

מושכלת יסוד היא כי זו העמדה המשפטית המחייבת את הממשלה, אלא אם בית המשפט יפסוק
אחרת. כל עמדה אחרת נעדרת תוקף משפטי (ראה לאחרונה: בג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות
השלטון בישראל נ' שר הביטחון, פסקה 84 (25.6.2024)).

אודה להבאת הדברים בפני ראש הממשלה.

בברכה,

ד"ר ניל לימון, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:

היועצת המשפטית לממשלה
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (מנהל מערך ייעוץ וחקיקה)
היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
מנהל מחלקת חב"צים בפרקליטות המדינה

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)
י"ט באדר התשפ"ה
19 במרץ 2025

הנדון: הליך פיטורי ראש שירות הביטחון הכללי

סימוכין: מכתבי היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מימים 16.3.2025 ו-18.3.2025, מכתבו של ראש הממשלה מיום 17.3.2025

- ביום 16.3.2025 הודיע ראש הממשלה כי בכוונתו להביא בפני הממשלה הצעת החלטה להפסקת כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי (להלן: ראש השירות). בהמשך לכך, פנה מזכיר הממשלה אל היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה בבקשה כי תגבש הצעת החלטה להפסקת כהונת ראש השירות כאמור וכן ציין כי בכוונת ראש הממשלה לכנס ישיבת ממשלה בנדון עוד השבוע.
- במסגרת חילופי המכתבים שבסימוכין, נמסר בין היתר לראש הממשלה כי טרם הבאתה של הצעת מחליטים בנושא הנדון לממשלה, נדרש לקבל את המלצת הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים (להלן: הוועדה המייעצת). בישיבת הממשלה שהתקיימה ביום 18.3.2025, ואשר עסקה בנושאים אחרים, הציג מזכיר הממשלה את עמדתו ולפיה הדבר איננו נדרש.
- נוכח האמור, אבקש להלן להתייחס לשאלת חובתו המשפטית של ראש הממשלה להביא את סוגיית הפסקת כהונתו של ראש השירות לבחינתה של הוועדה המייעצת, טרם הבאת הדברים בפני הממשלה.
- סעיף 3(א) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002 קובע כי "ראש שירות הביטחון הכללי (בחוק זה – ראש השירות) ימונה בידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה [...]". סעיף 3(ג) לחוק קובע כי "הממשלה רשאית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו". אופן יישומן של סמכויות אלו נקבע על-ידי הממשלה לאורך השנים בהחלטות ממשלה שונות בנוגע למינויים בכירים בשירות המדינה.
- דרך המינוי של ראש השירות נקבעה על-ידי הממשלה בהחלטות העוסקות בהקמתה של הוועדה המייעצת למינויים בכירים ובעבודתה. ועדה זו הוקמה לראשונה בהחלטת ממשלה מספר 4891, מיום 7.3.1999, שנועדה להסדיר את הליכי מינויים של שבעה בעלי תפקידים בכירים, הממונים על-ידי הממשלה, וביניהם ראש השירות, במטרה להבטיח את טוהר המידות במינוי. לאורך השנים, עברה הוועדה גלגולים שונים, תוך שמירת המבנה הבסיסי שלה ותכלית פעולתה. בפעם האחרונה – בהחלטת הממשלה מספר 3839 מיום 27.5.2018 בנושא "הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים וביטול החלטות ממשלה" (להלן: החלטה מס' 3839). החלטה מס' 3839 באה חלף החלטת הממשלה מספר 91 מיום 30.5.2006 (להלן: החלטה מס' 91), והיא מעדכנת את דרכי עבודתה של הוועדה, בשים לב ללקחים שהופקו מעבודת הוועדה עד אז.

6. לעניין הפסקת כהונתו של ראש השירות, ההסדר הרלוונטי נקבע בהחלטת הממשלה מספר 1148 מיום 14.2.2016 בנושא "קביעת תקופת כהונה של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה – תיקון החלטת הממשלה (הפסקת כהונה)" (להלן: **החלטה מס' 1148**).
7. החלטה זו מתקנת את החלטת הממשלה מספר 4062 מיום 7.9.2008 (להלן: **החלטה מס' 4062**), שבה נקבעו ככלל ההסדרים והעקרונות לקביעת תקופות הכהונה של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה (אשר ראש השירות איננו נמנה עמם). בסעיף 4(א) להחלטה מס' 4062 נקבע כי "לא תופסק כהונתו של נושא משרה במהלך תקופת הכהונה שנקבעה למשרה, או בתקופת הפז"מ, אלא עפ"י המלצת הוועדה המייעצת למינויים בכירים [...]".
8. בהחלטה מס' 1148 הוחלט **לתקן** את סעיף 4(א) להחלטה מס' 4062 ולקבוע כי לעניין המשרות המינויות בהחלטה מס' 4062 האמורה, תיבחן הפסקת כהונתם של הנושאים בהן על-ידי ועדת המינויים שבראשות נציב שירות המדינה (להלן: **ועדת המינויים**). לצד זאת, הוסיפה הממשלה והתייחסה בהחלטתה זו אף למשרות שהמינוי להן נעשה לאחר בחינה של הוועדה המייעצת, בהן גם משרת ראש השירות, וקבעה כי הפסקת כהונה של נושא משרה כאמור במהלך תקופת הכהונה תעשה על פי המלצה של הוועדה המייעצת. ובלשון ההחלטה:
- "הפסקת כהונה של נושא משרה במהלך תקופת הכהונה שנקבעה לאותה משרה או בתקופת הפז"מ שנקבעה לה, תיעשה על פי המלצה של כל אחת מהוועדות שלהלן, לפי העניין:
- א. לעניין משרות שהמינוי להן נעשה לאחר המלצה של הוועדה המייעצת לעניין מינויים לתפקידים בכירים, שנתמנה לפי החלטה מספר 91 מיום 30 במאי 2006 – על פי המלצה של הוועדה כאמור".
9. לשון ההחלטה ברורה. דברי ההסבר להחלטה מס' 1148 ברורים אף הם. דברי ההסבר מתייחסים באופן מפורש להבדל בין הפסקת כהונה של בעל תפקיד עליו חלה החלטה מס' 4062, אשר בחינתה תוטל על ועדת המינויים, שכן בהתאם לדברי ההסבר, ועדה זו מצויה "במינויים רבים, דבר יום ביומו", כמו גם "בקשר יומיומי ומתמשך עם נושאי משרה כאלה"; לבין "אותם מינויים שנעשים מלכתחילה בוועדה למינויים בכירים, אשר מוצע כי לגביהם גם סיום הכהונה יהיה בידי ועדה זו". עוד נכתב בדברי ההסבר כך: "מוצע להטיל את התפקיד הנזכר [בחינת סיום כהונתו של בעל תפקיד] לעניין מינויים לתפקידים בכירים (כאמור, רשימה בכירה מאוד ומצומצמת מאוד של נושאי משרה) – בידי ועדה זו" (ההדגשות הוספו).
10. מכאן, שהחלטה מס' 1148 עיגנה הליך להחלת ההסדר לסיום כהונת בעלי תפקידים בכירים, הקבוע בסעיף 4(א) להחלטה מס' 4062, בשינויים המחויבים, גם על שבעת בעלי התפקידים המתמנים לפי המלצת הוועדה המייעצת, כאשר טרם הבאת ההחלטה על סיום כהונה בפני הממשלה נדרש לקבל את המלצתה של הוועדה המייעצת בעניין זה.
11. תפקידה של הוועדה המייעצת בהקשר זה ודרכי פעולתה מוגדרים בהחלטה מס' 4062, בשילוב עם החלטה מס' 3839 לעניין דרכי העבודה הכלליות של הוועדה, והם חלים בשינויים המחויבים גם ביחס להפסקת כהונה של המשרות המצויות בסמכותה, בהתייחס בין היתר

לתשתית העובדתית המפורטת שנדרש להניח בפניה, ולזכות השימוע העומדת לבעל התפקיד, טרם גיבוש המלצת הוועדה.

12. הלשון הברורה של החלטה מס' 1148 (ושל דברי החסבר להחלטה) עולה בקנה אחד עם התכלית המתחייבת בכל הנוגע להפסקת כהונה של שבעת נושאי המשרה הבכירים, אשר מיוניים נבחן על-ידי הוועדה המייעצת.

13. ראשית, לצד לשוני של סעיף 4א) להחלטה מס' 1148, וכפי שעולה מהחלטות הממשלה הנזכרות, הממשלה עצמה ראתה לקבוע הליך סדור להפסקת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה, מהם אף נושאים במשרות הדורשות מידה גבוהה של אמון ותיאום מול חברי הממשלה. קיומו של הליך סדור ומאוזן מעין זה ביחס למגוון כה רחב של משרות בשירות המדינה, הולם – מקל וחומר – את החלתו גם על שבעת בעלי התפקידים מהרגישים ומהבכירים ביותר בשירות הציבורי, ובהם ראש שירות הביטחון הכללי.

14. שנית, הקפדה על הליך מינהלי סדור להפסקת כהונתם של שבעת בעלי התפקידים האמורים, הכולל אף ערובות מהותיות והליכיות לתקינותו ולחוקיותו, היא חיונית לשם שמירה על מקצועיותם, עצמאותם ואי-תלותם של גורמים בכירים אלה. מאותו טעם, הממשלה קבעה הליך סדור ומוקפד למינוי של בעלי תפקידים אלה, על ידי אותה ועדה מייעצת.

15. חשוב להדגיש כי הוועדה שהחלטה מס' 91 – המוזכרת בהחלטה מס' 1148 – בוטלה בהמשך בהחלטה מס' 3839, אשר באה במקומה, לא משפיעה על הקביעה האמורה בהחלטה מס' 1148 באשר לצורך בקבלת המלצת הוועדה המייעצת טרם סיום כהונתו של בעל תפקיד בכיר המתמנה בהמלצתה. ראשית, האזכור של החלטה מס' 91 בפסקה 4א) להחלטה 1148 נועד בעיקרו להבהיר מהן המשרות עליהן חלה פסקה זו. שנית, הוועדה המייעצת המשיכה להתקיים באופן רצוף מאז מועד הקמתה בסוף שנות התשעים של המאה הקודמת ועד היום, בהתייחס לאותם בעלי תפקידים, כאשר החלטות הממשלה השונות שהתקבלו לאורך השנים ביקשו אך ורק לשנות דרכי עבודתה, ולא לבטל את קיומה. סעיף 1 להחלטה מס' 3839 מורה "לבטל את החלטות הממשלה מס' 91 מיום 30.5.2006 ואת החלטות הממשלה מס' 689 מיום 12.8.2013, ובמקומן יבוא: [...] (להדגשה חוספה). מכאן, כי החלטה מס' 3839 מחליפה למעשה את החלטה מס' 91 לכל דבר ועניין. בהקשר זה, החלטה 3839 חוזרת במפורש על רשימת שבעת בעלי התפקידים הבכירים שנוכרו בהחלטה 91, לרבות ראש שירות הביטחון הכללי, שמינויים ייעשה על ידי הממשלה לאחר בדיקה מקדמית של הוועדה המייעצת. רביעית, אין כל אינדיקציה בהחלטה מס' 3839 או בדברי החסבר לה כי הממשלה ביקשה במסגרתה לבטל את תפקידה של הוועדה המייעצת ביחס לסיום כהונה של בעלי תפקידים בכירים המתמנים בהמלצתה. קשה להלום מצב בו שינוי כה מהותי היה נעשה באופן אגבי ועקיף וללא כל התייחסות מפורשת למשמעויותיו.

16. לסיכום הדברים, בהחלטה מס' 1148 עיגנה הממשלה הסדר לפיו סמכויותיה להפסיק את כהונתם של שבעת בעלי התפקידים שמינויים נבחן על-ידי הוועדה המייעצת יהיו כפופות להליך שבו קודם לקבלת ההחלטה בעניין תובא בפניה המלצתה של הוועדה, לאחר שתקיים הליך סדור לבחינת הכוונה לסיום הכהונה.

17. חשוב להדגיש כי פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 43461-03-25 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה, מיום 18.3.2025, בו נקבע – בהקשר של כוונת ראש הממשלה לסיים את כהונתו של ראש השירות – כי "בישיבת הממשלה שתתכנס לצורך דיון בסוגיה זו, תוכל היועצת המשפטית לממשלה לפרוש לפני חברי הממשלה את מכלול השיקולים המשפטיים הדרושים לשם קבלת החלטתם", לא נדרש לשאלת החובה המשפטית המוטלת על ראש הממשלה להביא את הנושא לבחינת הוועדה המייעצת, טרם קיום הדיון בממשלה בעניין זה. ממילא לא ניתן לראות בפסק הדין, שדחה את העתירה על הסף, משום קביעה משפטית בעניין זה.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:

היועצת המשפטית לממשלה
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (מנהל מערך ייעוץ וחקיקה)
היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

מזכיר הממשלה

ירושלים, כ' באדר התשפ"ה
20 במרץ 2025

לכבוד
ד"ר גיל לימון, ער"ד
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

שלום רב,

הנדון: חריגה מסמכות ומתן חוות דעת והנחיות משפטיות בניגוד לפסקי דין

סימוכין: מסתביח של היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 16.3.2025, מיום 18.3.2025
מכתבך מיום 19.3.2025 וחוות הדעת שצורפה לה

1. בישיבת הממשלה שהתקיימה ביום 18.3.2025 אשר דנה בין היתר במינויו של ח"כ איתמר בן גביר לתפקיד חשר לביטחון לאומי, מינוי אשר אושר אמש בכנסת, שאלתי את היועצת המשפטית לממשלה שהשתתפה בדיון, באיזו סמכות היא נותנת לממשלה חוות דעת משפטיות הסותרות פסיקות של בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יבשה הדיון מפסיקות אלה של בית המשפט העליון.
2. כך היה בחוות דעתה שקיימת מניעה משפטית להביא לממשלה בעת הזאת הצעת החלטה למנות את ח"כ איתמר בן גביר לשר לביטחון לאומי וזאת לאחר שבית המשפט העליון פסק באותו היום בעתירה שהוגשה למנוע את ההחלטה (בג"ץ 9037-08-24) כי אין מקום לתת צו ארעי אשר ימנע מהממשלה לקבל החלטה על מינויו לתפקיד.
3. באותה דרך פסולה ובחוסר סמכות נהגתם גם כאשר לסוגיית העברת ראש השב"כ מתפקידו כאשר קבעתם במכתבכם מיום 18.3.2025 כי "לא ניתן לקיים עתה את ישיבת הממשלה המתוכננת בנושא" וזאת לאחר שבית המשפט העליון פסק (בג"ץ 43461-03-25) כי הישיבה תוכל להתכנס לדון בסוגייה והיועצת המשפטית לממשלה תוכל לחוות את עמדתה המשפטית בפניה.
4. לא זו אף זו, בסעיף 17 בחוות דעתך מיום 19.3.2025 ניסית לעקוף את פסק הדין חני"ל של בית המשפט העליון בטענה כי בית המשפט לא נדרש לנושא בחינת הוועדה המייעצת בטרם יתקיים דיון בממשלה, ולשיטתך, אי אפשר לקיים את הדיון הערב בממשלה כל עוד לא הובא הנושא בפני הוועדה המייעצת.
5. אלא שבית המשפט העליון פסק היום, שוב, אחרת, גם כאשר לניסיון המעקף שלך (בג"ץ 44727-03-25) וזאת לאחר שעמדה בפניו טענתכם החדשה (והמופרכת) באשר לצורך להביא את הנושא לבחינת הוועדה המייעצת בטרם תקיים הממשלה דיון בנושא. בית המשפט העליון קבע שכל עוד לא התקבלה החלטה ממשלה על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ אין שום מקום להתערבות שיפוטית בהבאת הנושא לדיון בממשלה.
6. ביום 16.3.2025, במכתבה הראשון של היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה צוין כי לא ניתן לפתוח בחליך סיום כהונה כאמור עד להשלמת בירור התשתית העובדתית והמשפטית שעומדה ביסוד ההחלטה אך לא בא זכרה של הטענה, שנולדה בחלוף 48 שעות (במכתב היועצת מיום 18.3.2025) ולפיה כתנאי מוקדם להבאת הצעת החלטה בדבר סיום הכהונה לממשלה, נדרש לקבל את המלצת הוועדה המייעצת.

7. במכתב הני"ל עלתה טענה חדשה נוספת ולפיה יש לתת לראש השב"כ הזדמנות להציג את התייחסותו להחלטה שלא במסגרת ישיבת הממשלה שתתקיים בנושא, אלא בהליך מוקדם.

8. היועצת המשפטית לממשלה, שהינה רשות מנהלית, חבה בחובת תום הלב כלפי הציבור, אך גם כלפי הממשלה והעומד בראשה כיועצת המשפטית שלהם. יעוץ משפטי לממשלה המעלה את נימוקיו טיפין ובלכל פעם שהנימוק מופרך ובית המשפט פוסק אחרת נולד נימוק חדש, אינו יעוץ משפטי לממשלה, אלא יעוץ לעומתי לממשלה. כל מי שענינו בראשו אינו יכול שלא לראות את המאמץ לסכל בכל דרך את החלטות הממשלה כאילו מדובר בפעולתו של ארגון לא-ממשלתי לעומתי. היאחזות בטיעון חדש בכל פעם, אף מעלה חשש לפעולה בחוסר תום לב וזאת כפי שנקבע כבר לפני יובל שנים בפסק דינו של כ"י השופט ויתקון (בג"ץ 602/77).

9. בהתייחס לטענתכם החדשה בעניין הצורך, כביכול, להביא את נושא העברת ראש השב"כ מכהונתו בפני הוועדה המייעצת, בטרם תדון הממשלה בהפסקת כהונתו לפני תום תקופת כהונתו בהתאם לסעיף 3ג לחוק שירות הביטחון הכללי, מדובר בטעות מנהלית מוחלטת וברורה, שכן אין במאגר החלטות מזכירות הממשלה החלטה תקפה המחייבת לבצע את הצעד הזה כפי שיפורט להלן.

החלטות הממשלה בנושא הפסקת כהונה של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה

10. ביום 7.9.2008 קיבלה הממשלה את החלטת ממשלה מס' 4062 שעניינה קביעת חסדרים לקציבת והפסקת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה. על-פי האמור בסעיף 1(ב) לחלטה זו, החסדרים חללו חלים על נושאי משרה בכירים בשתי קבוצות:

- א. נושאי משרה מבין אלו המנויים בתוספת לחוק שירות המדינה (מינויים) (התשי"ט-1959), אשר יוצעו על-ידי צוות מקצועי ייעודי לענין זה, ואשר יאושרו על-ידי הממשלה.
- ב. נושאי משרה בכירים נוספים בשירות המדינה, שאינם מנויים על התוספת לחוק שירות המדינה, אשר יוצעו על ידי הצוות המקצועי האמור, ואשר יאושרו על-ידי הממשלה.

11. בתודשים שלאחר מכן, הצוות המקצועי הבין-משרדי ישב על המדוכה, נעץ עם הנוגעים בדבר, וגיבש רשימת משרות בכירות עליהן יחולו החסדרים של החלטה 4062. ביום 8.2.2009 קיבלה הממשלה את החלטה 4470 שנועדה לאשר את המלצות הצוות המקצועי. רשימת המשרות שהמליץ הצוות המקצועי ואשר אושרו בהחלטה 4470 מונה מעל 70 נושאי משרה בכירים, מכמה משרדי ממשלה, ואולם ראש השב"כ אינו נמנה על רשימה זו. מכאן שהחסדרים בדבר קציבת או הפסקת כהונתו של ראש השב"כ אינם כפופים להחלטה 4062. בשולי הדברים יוער כי תוצאה זו טבעית למדי נוכח קיומו של הסדר ממצה בחקיקה ראשית משנת 2002 לעניינים אלו, העוסק בקציבת והפסקת כהונתו של ראש השב"כ – סעיף 3 לחוק שירות הביטחון הכללי (התשס"ב-2002).

12. למעלה מן הצורך יצוין, כי לגבי נושאי המשרות הבכירות אשר כן מנויות בהחלטה 4470 – כאמור, מעל 70 נושאי משרה שראש השב"כ אינו אחד מהם – ההסדר שנקבע בתחלטה 4062 קבע בסעיף 4(א) כי לא תופסק כהונתם אלא על-פי המלצת הוועדה המייעצת למינויים בכירים (להלן "ועדת טוהר מידות") כאמור בהחלטת הממשלה 91 מיום 30.5.2006. תחלטה 91 בוטלה לימים והוחלפה בהחלטה 3839 מיום 27.5.2018, אשר קובעת שבעה נושאי משרה בכירים, ביניהם ראש השב"כ, שטרם מינויים נדרש אישור ועדת טוהר מידות. ועדה זו מונה 4 חברים, בראשות שופט בית המשפט העליון בדימוס (כיום כ"י נשיא ביהמ"ש העליון בדימוס אשר גרוניס), ותפקידה לוודא שלא יתעשו מינויים לא ראויים, בין היתר בשל זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה.

13. סעיף 4(א) האמור בהחלטה 4062 יצר הסדר אסימטרי: בעוד שוועדת טוהר המידות עוסקת באישור מינויים מטעמי טוהר מידות של שבעה נושאי משרה בכירים בלבד, מכוח סעיף 4(א) להחלטה 4062 היה עליה לעסוק בהפסקת כהונה של למעלה מ-70 נושאי משרה בכירים בשירות המדינה. **לכן ביום 14.2.16 אימצה הממשלה את החלטה 1148** אשר תיקנה את סעיף 4(א) בהחלטה 4062 וקבעה שהפסקת כהונה של נושא משרה במהלך כהונה שנקבעה לו, תיעשה על ידי שתי ועדות –

א. לעניין משרות שהמינוי אליהן נעשה לאחר המלצת ועדת טוהר מידות – על-פי המלצתה כאמור.

ב. לעניין יתר המשרות שהחלטה 4062 חלה עליהן – על-פי המלצת ועדת מינויים בראשות נציב שירות המדינה מכוח חוק שירות המדינה.

14. החלטה 1148 אינה קובעת נושאי משרה חדשים עליהם מוחל ההסדר הקבוע בסעיף 4062; היא אך מפצלת את נושאי המשרה עליהם החלטה 4062 חלה – מכת החלטה 4470 המשלימה אותה – לשתי ועדות, על מנת לתקן את האסימטריה הברורה שהיתה בהחלטה 4062. עובדה זו לא ניתנת למחלוקת הן מתחילת החלטה 1148 הקובעת תיקון להחלטה 4062 בסעיף 4(א) בלבד, ומשכך, יתר סעיפיו עומדים על מכונם, לרבות אלו הקובעים את המשרות עליהן ההחלטה חלה ואת אופן קביעתן על-ידי הצוות המקצועי. עובדה זו לא ניתנת למחלוקת גם מהביטוי "יתר המשרות שהחלטה 4062 חלה עליהן", אשר הופנו לוועדה אחרת, קרי, לא ועדת טוהר המידות, שיש בו כדי להבהיר שהחלטה 1148 פשוט מפצלת את המשרות עליהן חלה החלטה 4062 לשתי קבוצות, ולא מתיימרת להוסיף עליהן.

15. יוצא לפיכך כי ועדת טוהר המידות אמורה לעסוק בהפסקת כהונתם של אותם נושאי משרה מבין השבעה שהיא מטפלת בהם בשלב המינורי, **ובלבד שהחלטה 4062 חלה עליהן, דהיינו, עליהם להיות מנויים בהחלטה 4470**. ראש המוסד למחידים ותפקידים מיוחדים, לדוגמה, נמנה עם שתי הקבוצות, ולכן זו משרה שהפסקת כהונתה טעונה המלצה של ועדת טוהר המידות. **היות ומשרת ראש השב"כ אינה מנויה בהחלטה 4470 בעקבות המלצות הצוות המקצועי, אזי החלטה 4062 לא חלה על נושא משרה זה, וממילא אין בכוחה של החלטה 1148 לשנות זאת.**

16. בשולי הדברים יוער, כי בגוף הצעת ההחלטה צוין מפורשות כי "לאור דחיפות החצעה, אופייה והשלכותיה, ולהסדרת תפקיד, ועל אף שעמדת הממשלה היא כי אין החלטת ממשלה תקפה לעניין ההליכים לקיצור כהונת ראש השירות, ובכלל זה אין החלטה המחייבת בחינה מוקדמת של הוועדה המייעצת למינויים ולתפקידים בכירים, הממשלה קובעת כי החלטתה זו גוברת על כל החלטת ממשלה קודמת בנושא".

17. מצפה לראותכם בישיבת הממשלה הערב.

בכבוד רב,

 יוסי פוקס
 מזכיר הממשלה

העתק:
 ראש הסגל
 שר המשפטים
 יועמי"שית משרד רה"מ

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 43461-03-25

לפני:

כבוד השופט נעם סולברג
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ
כבוד השופטת רות רונן

העותרים:

1. התנועה למען איכות השלטון בישראל
2. פורום "חומת מגן לישראל"

נגד

המשיבים:

1. ראש הממשלה ח"כ בנימין נתניהו
2. ממשלת ישראל
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. ראש השב"כ מר רונן בר

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים:

עו"ד אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור; עו"ד רותם
בבלי דביר; עו"ד יעל בלוד

פסק-דין

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

עניינה של העתירה בבקשת העותרים להורות למשיב 1, ראש הממשלה, ולמשיבה 2, ממשלת ישראל, להימנע מכינוסה של ישיבת ממשלה לשם קבלת החלטה על פיטורי המשיב 4, ראש שירות הביטחון הכללי, מר רונן בר.

1. ביום 16.3.2025 הודיע ראש הממשלה למשיב 4 כי בכוונתו לכנס בימים הקרובים את הממשלה לשם קבלת החלטה לגבי פיטוריו. עוד באותו ערב שיגרה המשיבה 3, היועצת המשפטית לממשלה, מכתב קצר לראש הממשלה ובו ציינה כי לא ניתן לפתוח בהליך לסיום כהונתו של ראש השב"כ, עד להשלמת בירור התשתית העובדתית והמשפטית הרלוונטית לעניין.

2. על קצה המזלג, העותרים טוענים כעתירתם, כי החלטת ראש הממשלה לכנס ישיבת ממשלה במטרה להביא לפיטוריו של המשיב 4 התקבלה תוך ניגוד עניינים – עת המשיב 4 מוביל חקירות ביטחוניות רגישות נגד גורמים בכירים בלשכת ראש הממשלה,

ולרקע הסדר ניגוד עניינים המונע מעורבותו של ראש הממשלה בהחלטות הנוגעות למערכת אכיפת החוק. עוד נטען כי ההחלטה נגועה בשיקולים זרים; התקבלה בהליך שאינו תקין ובטרם נבחנה על-ידי הייעוץ המשפטי לממשלה; ולוקה בחוסר סבירות קיצוני. נטען כי ההחלטה לפטר את ראש השב"כ בעת הזו, אף פוגעת בביטחון המדינה ובאמון הציבור. לצד העתירה, הוגשה בקשה לצו ביניים המורה למשיבים 1-2 להימנע מכינוס ישיבת הממשלה לשם קבלת ההחלטה האמורה.

3. לאחר עיון בעתירה על נספחיה, הגענו למסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף מפאת היותה עתירה מוקדמת.

4. הלכה מושרשת היא כי בית משפט זה לא יזקק לעתירה אשר הוגשה בטרם קיבלה הרשות המוסמכת החלטה סופית לגופו של עניין. זמנה של הביקורת השיפוטית הוא לאחר קבלת ההחלטה, ולא לפנייה (ראו למשל: בג"ץ 2676/06 גרינלייט ניהול קרנות נאמנות בע"מ נ' הרשות לניירות ערך, פסקה 9 (4.4.2006) (להלן: עניין גרינלייט); בג"ץ 8145/19 ברי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 8 (2.1.2020)). הלכה זו הגיונה עמה: משטרם נתקבלה החלטה, הבסיס הדרוש לקיום ביקורת שיפוטית – אינו בנמצא (בג"ץ 5709/09 אבו זעיתר נ' שר הפנים, פסקה 4 (17.1.2010); יצחק זמיר הסמכות המנהלית כרך ג 1874-1873 (2014)). לא זו בלבד, אלא שההחלטה שתתקבל על-ידי הרשות עשויה לייתר את הדיון בעתירה, או למצער למקד את יריעת המחלוקת, ובהתאם להבטיח כי ההליך ינוהל בצורה מיטבית (בג"ץ 5586/22 אגוד מכוני הרישוי בישראל נ' שר האוצר, פסקה 5 (24.8.2022)). כפי שהטעימה הפסיקה, יסודה של הלכה זו – בעיקרון הפרדת הרשויות, והיא נועדה לגדור את גבולותיה של הביקורת השיפוטית על פעולות המינהל (ע"א 524/98 מדינת ישראל משרד האוצר נ' ציון חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נב(2) 145, 151-152 (1998) (להלן: עניין ציון)). סטייה מן ההלכה האמורה עלולה לשבש את מערכת האיזונים שבין הרשויות (עניין ציון, בעמ' 152).

5. עיקרון זה, לפיו בית המשפט לא יטה אוזנו לעתירה בטרם התקבלה החלטה, כוחו יפה ביתר שאת כאשר מדובר בעתירה המכוונת למנוע מרשות מינהלית להתכנס לצורך קיום דיון באותו עניין (בג"ץ 1884/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הוועדה למתן היתרים, פסקה 8 (23.4.2020); וראו עוד: עניין גרינלייט; בג"ץ 8870/15 תנועת "אומץ" – אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי נ' הוועדה המקצועית-ציבורית לאיתור מועמדים למשרת היועץ המשפטי לממשלה (27.12.2015)). העותרים לא הבהירו

בעתירתם איזה נזק בלתי הפיך עלול להיגרם מעצם קיומו של הדיון, באופן המצדיק סטייה מכלל זה (בג"ץ 648/13 תנועת רגבים נ' ראש המחשלה (25.1.2013)).

6. בענייננו, טרם התקבלה החלטה על-ידי הממשלה, אשר היא הגוף המוסמך "להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו" (סעיף 3(ג) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002). בשיבת הממשלה שתתכנס לצורך דיון בסוגיה זו, תוכל היועצת המשפטית לממשלה לפרוש לפני חברי הממשלה את מכלול השיקולים המשפטיים הדרושים לשם קבלת החלטתם, ואין זה מן הנמנע שלאחר שתישמע עמדתה – לא תחקבל החלטה, או שתתקבל החלטה אחרת. מכל מקום, על העותרים להמתין לקבלת החלטה סופית של הממשלה, היא הגורם המוסמך, ורק לאחר מכן תוכל להיפתח לפנייהם הדרך להעמדת ההחלטה לביקורת שיפוטית.

7. למען הסר ספק יובהר, כי אין באמור משום הכעת עמדה כלשהי לגבי טענות העותרים לגופן, ואין בו כדי לפגוע בזכותם לשוב ולפנות לבית משפט זה לכשתתקבל החלטה.

סוף דבר: העתירה דנן הקדימה את זמנה, ולפיכך, במתכונתה הנוכחית דינה להידחות על הסף.

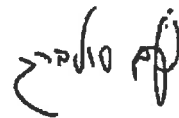
ניתן היום, י"ח אדר תשפ"ה (18 מרץ 2025).

רות רונן
שופטת

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

נעם סולברג
שופט

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 44727-03-25

כבוד השופט נעם סולברג
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ
כבוד השופטת רות רון

לפני :

העותרים :

1. נמרוד שפר
2. זאב מזרחי
3. חיים גופן
4. עפר לפידות
5. ידין דודאי
6. שמעון ינקלביץ
7. יובל רכבי
8. דוד הראל
9. רבקה כרמי
10. חגית מסר ירון
11. דב מורן
12. יועד צור
13. עירית קינן
14. יוסי שילה
15. משה הדני
16. גיא הורוביץ
17. ינון ברכה
18. יהודה אפק
19. רותי אלון
20. יובל דור
21. ינון בן-נריה
22. ברוך בינה
23. דליה פרשקר
24. אילן שיינפלד
25. אילון ועדיה
26. דני כרמון
27. מלי בלוך פולישוק
28. אהוד שפירא
29. רונית ארנפרוינד
30. אבשלום אליצור
31. יעקב קורח
32. יהושע גליטמן
33. ינקי מרגלית
34. יונתן אדרת
35. ישעיהו תדמור
36. ד"ר אורית קמיר
37. רמי דר
38. יוסי לנגוצקי

נגד

המשיבים:

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. ראש ממשלת ישראל
3. ממשלת ישראל
3. ראש השב"כ

עתירה למתן צו על תנאי

עו"ד דפנה הולץ-לכנר; עו"ד קמילה אביגיל מיכמן

בשם העותרים:

פסק-דין

עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי תבוטל החלטת המשיב 2, ראש הממשלה, להביא לאישור הממשלה הצעת החלטה לסיום כהונתו של המשיב 4, ראש שירות הביטחון הכללי, מר רונן בר, ולסעדים נלווים נוספים.

עתירה דומה נדחתה בפסק דין שניתן זה לא כבר בבג"ץ 43461-03-25 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה חה"כ בנימין נתניהו (18.03.2025), מפאת היותה עתירה מוקדמת. חרף כובד משקלה של הסוגיה שעל הפרק, וכפי שנפסק שם, זמנה של הביקורת השיפוטית הוא לאחר קבלת החלטה על-ידי הרשות המוסמכת. משטרם התקבלה החלטה על-ידי ממשלת ישראל, היא הגורם המוסמך להחליט על הפסקת כהונתו של ראש השב"כ לפני תום תקופת כהונתו – דין העתירה במתכונתה הנוכחית להידחות על הסף.

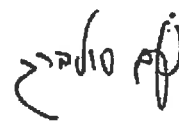
ניתן היום, כ' אדר תשפ"ה (20 מרץ 2025).

רות רונן
שופטת

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

נעם סולברג
שופט

נספח מש/3

פרוטוקול הוועדה מיום 26/11/01

2/2

עמוד 1 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

הכנסת החמש-עשרה
מושב רביעי

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 1
מישיבת ועדת משנה משותפת של ועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה, חוק ומשפט
לעניין הצעת חוק שירות הביטחון הכללי
יום שני, י"א בכסלו התשס"ב, (26 בנובמבר 2001), שעה 12:00

נכחו: חברי הוועדה:

דוד מגן - יו"ר ועדת חוץ וביטחון
אופיר פינס-פז - יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
משה ארנס
אורי אריאל
דוד טל
שאול יהלום
רן כהן
יוסף לפיד
חיים רון
יובל שטייניץ

מוזמנים:

שר המשפטים מאיר שטרית
אליקים רובינשטיין - היועץ המשפטי לממשלה
אבי דיכטר - ראש השב"כ
ד"ר [REDACTED] - יועץ משפטי, מטה שב"כ
מני מזוז - משנה ליועץ המשפטי לממשלה
י. [REDACTED] - עוזר ראש השב"כ
אריה רוטר - יועץ משפטי, שירות ביטחון כללי
אביטל שטרנברג - משרד המשפטים

מנהל הוועדה: ברוך פרידנר

יועצת משפטית: מירי פרנקל-שור

מזכרנית: אורה לוין

1. הצעת חוק שירות הביטחון הכללי, התשנ"ח-1998
2.

סדר-היום:

==~==~==~==~==~==

1. הצעת חוק שירות הביטחון הכללי, התשנ"ח-1998

היו"ר דוד מגן:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה.

זאת, כידוע, ישיבה של ועדה משותפת לוועדת החוץ והביטחון ולוועדת החוקה, חוק ומשפט, בת עשרה חברים: חמישה חברים מוועדת החוץ והביטחון וחמישה חברים מוועדת החוקה, חוק ומשפט, אבל מי שרוצה לדקדק, יש כאן רוב של שמונה חברים ועדת החוץ והביטחון ושניים חברים ועדת החוקה, חוק ומשפט.

כידוע, הישיבות הללו הן ישיבות סגורות.

אני מקבל בברכה את שר המשפטים, ידידי מאיר שטרית, היועץ המשפטי לממשלה, אליקים רובינשטיין, ראש השירות הביטחון הכללי - אי-אפשר להגיד מקבל בברכה. כי הוא נמצא כאן כמעט כל יום נוכח האירועים, וכמובן את כל החברים.

מונחת לפנינו הצעת חוק ממשלתית אשר אני אצטט את המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, ואת אריה רוטר, אתם ישבתו קצת לפני הישיבה, הרעיונות נתבשלו למעשה כבר לפני שש שנים. אחר-כך התהליכים הנמשכים עד שמניחים את הצעת החוק על שולחן הכנסת, זה היה לפני כארבע שנים, ומאז שזה הונח והכנסת אישרה את זה בקריאה ראשונה, זה ירד לוועדת החוץ והביטחון. היא ערכה בעניין שבע ישיבות, הכול במהלך כהונת הכנסת הארבע-עשרה, ומאז בכנסת החמש-עשרה היו עוד שתי מערכות בחירות, האחת בה נבחר ברק לראשות הממשלה, והשנייה בה שרון נבחר לראשות הממשלה, ולמעשה הרבה זמן חלף מבלי שאנחנו ריעננו מחשבות ובדיקה של כל הנושאים הללו. כך שבהחלט יש צורך, לפי דעתי, חכם, להתחיל את הכול מבראשית. לחשוב מבראשית ולנתח מבראשית.

אני מציע שיפתח את הדיון שר המשפטים. אחריו, כמובן, נשמע את היועץ המשפטי לממשלה ואת ראש השירות, ואחר-כך ניכנס לעומקם של עניינים.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אדוני היושב-ראש, חברים, כמו שאמר יושב-ראש הוועדה, החוק המקורי שהוגש ב-23 בפברואר 1998, עבר בקריאה ראשונה ואושר, הועבר לוועדה. הוועדה קיימה בו דיונים אחדים. לצערי, החוק הזה נתקע למעשה בממשלה, בממשלת ברק, כששר המשפטים היה יוסי ביילין. אם התרשמתי נכון, שר המשפטים דאז לא כל כך רצה לקדם את החוק, אלא אם אני טועה, אולי יושב-ראש הוועדה לא רצה לקדם את החוק.

רן כהן:

הוא רצה.

שר המשפטים מאיר שטרית:

על-כל-פנים, ברגע שנבחרתי חשבתי שיש חשיבות גדולה מאוד לקדם את החוק הזה. דיברתי גם עם היושב-ראש הקודם של הוועדה, דן מרידור, וביקשתי אותו לזרז את הטיפול בחוק הזה, וכך עשיתי גם עם היושב-ראש הנוכחי, ואני שמח שהיושב-ראש הנוכחי באמת עשה מעשה והתחיל בפעולה.

שירות הביטחון הכללי של מדינת ישראל הוקם לאחר קום המדינה. התפקידים, הסמכויות שלו, המבנה שלו, דרך הפיקוח עליו ועל פעולותיו, עד היום לא נקבעו בחוק אלא בכל מיני החלטות של הממשלה ובנוהלים פנימיים. אמנם במשך השנים התחילו

לתת ביטוי בחקיקה לסמכויות שונות של השירות. כמו חוק האזנות סתר, חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, חוק הגנת הפרטיות, חוק הבזק וכו', אבל הדבר לא מוסדר ממש בחוק.

החוק הזה בא לנסות ללכת בעקבות מדינות רבות בעולם שהסדירו את הפיקוח וההפעלה של שירותים ביטחוניים שלהם בחקיקה. ביניהן, כמובן, יש בריטניה, ארצות-הברית, קנדה, אוסטרליה, ועוד מדינות אחרות, שעשו חקיקה בעניין והסדירו את כל העניין של הפעלת השירותים הביטחוניים, הפיקוח עליהם, הפרלמנטרי והממשלתי וכל הנוהלים לגביהם. הצעת החוק הזאת בעצם באה להשלים את כל מה שחסר במשפט הישראלי בנוגע לקביעת המבנה, הייעוד, התפקיד והסמכויות של שירות הביטחון הכללי, כמו-כן גם דרכי הפיקוח עליו.

בחוק המוצע שלושה נושאים מרכזיים: 1. הסדרת מעמדו, מבנהו, של השירות, וכפיפות השירות ועובדיו; 2. קביעת ייעודו, תפקידיו וסמכויות של השירות; 3. קביעת אמצעי פיקוח, בקרה וביקורת פרלמנטריים, ממשלתיים ופנימיים.

אני לא רוצה לפרט את מהות החוק עצמו. אני חושב שהחוק מונח לפני כולם וקראו אותו, ולכן אינני רוצה לפרט את החוק במלואו. הסברתי רק מהם עיקרי החוק. אני יכול לומר שלגבי המעמד, המבנה והכפיפות של השירות, על-פי החוק המוצע, הממשלה צריכה למנות ועדת שרים מיוחדת לענייני השירות בראשות ראש הממשלה, שתפעל בשמה בעניינים שתקבע. החוק גם קובע שוועדת השרים תמנה חמישה חברים בלבד, מה שיבטיח שהוועדה תהיה מצומצמת ככל האפשר. לוועדת השרים יש תפקידים שונים, בעיקר תפקידי פיקוח ובקרה על פעילות השירות. ועדת השרים גם הוסמכה להתקין תקנות וכללים לגבי ביצוע החוק. ועדת השרים זכאית, כמובן, לקבל דיווח מהשירות אחת לשלושה חודשים על-פי החוק.

בחוק מוצע שוועדת הכנסת לענייני שירות, שהיא ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, תהיה הוועדה הפרלמנטרית לפיקוח על השירות, כמו שבעצם עושים גם היום, הלכה למעשה, אבל פה יש גם נוהלים קבועים של דיווח, שלדעתי, קיימים גם היום גרוסו מודו רק לא בחקיקה.

17 כהן:

אבל כאן מוצע שגם התקנות יאושרו בוועדה. נדמה לי שזה בעייתי מבחינת הכללים בכנסת. ועדות משנה לא מאשרות.

היו"ר דוד מגן:

אם זה בחקיקה לא תהיה בעיה.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אם זה יהיה בחקיקה, אני לא רואה בעיה.

17 כהן:

זה יכול להיות?

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

זה כבר הוסדר.

מני מזוז:

יש גם תקדים. בזמנו הוקמה מה שנקרא תת-ועדה, ועדת משנה לוועדת הכספים לאישור דברים מיוחדים. פה זה יוסדר בחוק עצמו אז ודאי הוא גובר על תקנון הכנסת.

רן כהן:

היתה לי בעיה כזאת בוועדה לביקורת המדינה לגבי חסיונות על דו"חות בנושא ביטחון, והסתבר שמי שצריך להתיר את החסיון זו הוועדה במליאתה.

שר המשפטים מאיר שטרית:

על-כל-פנים, החוק בא לקבוע לראשונה את יעדיו, תפקידיו וסמכויותיו של שירות הביטחון הכללי. הייעוד של השירות מתמצה בעיקר בשמירה על ביטחון המדינה, סדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו, מפני איומי טרור וריגול ואיומים אחרים בדומה לאלה.

החוק בא להגדיר אמצעי פיקוח, בקרה וביקורת. חיזוק הפיקוח, הבקרה והביקורת על פעילות השירות מושג בהצעת החוק על-ידי מגוון של הוראות ומנגנונים, ובהם ביזור הכפיפויות וסמכויות הפיקוח על השירות בין ראש הממשלה, הממשלה, ועדת השרים לענייני שירות וועדת הכנסת לענייני שירות, וקביעת חובת דיווח גם לפני ועדת השרים וגם לפני ועדת הכנסת לענייני השירות, קביעת חובת אישור תקנות לכללים ולהוראות השירות, וקביעת הליך השגה על החלטות לעניין סינון ביטחוני.

אמצעי בקרה נוסף הוא מבקר השירות, שמוצע בחוק שימונה על-ידי ראש הממשלה, שלא מקרב עובדי השירות. בין יתר התפקידים שלו, בנוסף לקיום הביקורת לפי חוק הביקורת הפנימית, מוטל על המבקר לסייע לממשלה ולוועדת השרים במילוי תפקידיהם, וכן להחיל עליו תפקידים נוספים, לרבות טיפול בתלונות וקבילות של הציבור נגד השירות, ובתלונות של עובדי השירות.

כמובן, בנוסף לכל אלה, השירות ימשיך להיות נתון לפיקוח של מבקר המדינה.

מאחר והחוק עבר בוועדה כמה דיונים, יש לי גם הנוסח אחרי התיקונים לסעיפים 5, 7 ו-12, תיקונים לא גדולים בהשוואה להצעת החוק, ומבחינתנו כמשרד אנחנו עומדים אחרי התיקונים הללו שנעשה ברועדה במסגרת הדיונים. לכן אודה לך, אדוני היושב-ראש, ולחברי הוועדה, ככל שאפשר להשלים את מהלך החקיקה הזה עוד במושב הזה של הכנסת. נראה לי נכון להסדיר את העניין הזה בחוק אחרי שכל כך הרבה שנים זה מתגלגל. יש היגיון, כמובן, לדון ולפתוח כל נושא שאתה תרצה או שהוועדה תרצה, אבל צריך להחליט בעניין ולא שזה יהיה תלוי באוויר. יותר מדי חוקים נשארו תלויים באוויר והתייבשו ולא קרה להם דבר. אני מציע שהפעם לא נשאיר אותו תלוי באוויר. אני סומך ומכיר את יושב-ראש הוועדה ויודע את חריצותו והטיפול שלו בעניינים אחרים מזה שנים רבות, לא מהיום, אנחנו פה מ-1981. אני מודה לחברי הוועדה, ומבחינתנו, ילווה את החקיקה מטעם משרד המשפטים מני מזוז, שהוא אמן ומופקד על הנושא מטעמי ומטעם היועץ המשפטי לממשלה, ואני בטוח שינתן מלוא הסיוע שהוועדה תבקש מאתנו, ואני אשמח לבוא כל פעם שאדרש.

היו"ר דוד מגן:

אני מודה לשר המשפטים. נכבדי, היועץ המשפטי לממשלה, בבקשה.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, חברי הוועדה, נמצאים פה מני מזוז, שכבר הוזכר, והוא היה

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 5 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

פה ב-MANY ישיבות ועוד יהיה ב-MANY ישיבות, אבל אני מקווה שהחוק ייגמר.

שאלו יהלום:

נקווה שנזוז אותו...

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

נמצאת פה גם אביטל שטרנברג שממונה על ייעוץ וחקיקה ועובדת עם מני על החוק, ונמצאים פה היועצים המשפטיים של השב"כ, מר רוטר ומר [REDACTED].

אני מאוד שמח על חידוש הדיון בחוק הזה ועל הסיכוי שהוועדה תביא את המלאכה לידי גמר. השבוע פרשת "וישלח" בספר בראשית, והרמב"ן במיוחד מציג את "וישלח" ואת ספרת בראשית כולו כמעשה אבות סימן לבנים. זה כאילו מפת הדרכים של ההיסטוריה היהודית. התחלת "וישלח" זה ההתמודדות בין יעקב לעשיו, ושם דובר על התכונות משולשת שכוללת דורון, תפילה ומלחמה. כלומר, גם דיפלומטיה, שזה דורון, הביא לו מתנה, סוג של דיאלוג. גם מלחמה, כלומר, אם לא יצליח הולכים גם לסיטואציה של קרב. תפילה, כמובן, זה חסדי הקדוש-ברוך-הוא. סימן לבנים הזה של השב"כ בעידנים האלה אולי יותר מעידנים אחרים, לפחות לא פחות מאיזשהי תקופה בתולדות המדינה, הוא מתמודד עם אתגרים מאוד כבדים. זה מבליט את הצורך, שרבים מאתנו, כולל עבדכם הנאמן, מקדמא דנא תומך בו הרבה שנים, דהיינו לקבע את סמכויותיו ואת כפיפותו בחקיקה, דבר שבשלבם הראשונים של המדינה נראה כדבר לא נחוץ. פעלו בכיוון הזה מאז שנות השמונים כשהתפתחויות שונות העלו לשיח הציבורי והפרלמנטרי את השב"כ יותר מבעבר, וזה קיבל בולטות, ואחרי הרבה שקלא וטריא הוחל לפני שש שנים, כמו שנאמר כאן, בדיון בחוק הזה והגיעה שעתו.

כמו יעקב בתורה, השב"כ נדרש לסוג של תחכום, וחלק מהדברים שמופיעים כאן כוללים את העניין הזה.

אני רואה חשיבות גדולה בחוק הזה גם מהיבט העבודה שלנו, ואני רוצה לומר, השב"כ הוא ביום-יום של העבודה שלנו, בייעוץ המשפטי לממשלה, חלק בהקשרים סטטוטוריים, כמו האזנות סתר, שהדיווחים נמסרים, כמו חלק מהדברים ששר המשפטים הזכיר, בחקיקה מסוגים שונים, אבל גם בנושאים שהם בעלי אופי שאיננו סטטוטורי. למשל שאלות הטיפול בחקירות. אתיחס לזה בהמשך כי זה לא נושא הצעת החוק שמונחת לפניכם כידוע. שאלות של בידוק ביטחוני, ובכלל המטוטלת שאף פעם לא נחה והיא נעה כל הזמן, בין ביטחון וזכויות. כלומר, מדינה שיש לה חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ומכבדת זכויות ורוצה להיות כמתקונות שבמדינות, וצריך לומר שהמתקונות לפעמים גם הן עושות כל מיני שינויים כשבאות עיתות חירום. מי היה מאמין שבארצות-הברית תתקבל חקיקה מהסוג שהתקבלה בחודש האחרון בעקבות פיגועי ספטמבר.

המטוטלת הזאת איננה נחה, והאתגר שלנו, ושלנו זה כל היושבים בחדר הזה, אם זה שרים והדרג המיניסטריאלי, אם זה אתם בפיקוח הפרלמנטרי, אם זה אנתנו בייעוץ המשפטי, ובראש וראשונה השב"כ עצמו שהוא הכתובת והבסיס איך לנהל מאבק ביטחוני בתנאים של קושי גובר. ומאידך גיסא, לשמור על צלם, לשמור על זכויות ככל הניתן, ושהפגיעות יהיו מינימליות, וזה לא רק קשור בחקירות, זה גם קשור בבידוק ביטחוני, זה גם קשור בהאזנות.

ככל שהבעיות המשפטיות בגלל פסק-דין בית-המשפט, בגלל חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו גדלות, במובן של ההגבלות שיש על חקירות, כך יש חשיבות לנושאים אחרים שהשב"כ עושה באמצעים טכנולוגיים וכד', כמין סוג של פיצוי, כמו שוודאי ראש השב"כ יסביר מה קרה בעקבות השינויים בהקשר הפלסטיני, מה שאפשר היה בעבר שאי-אפשר היום מבחינת מידע וכל מה שקשור בזה.

אני רוצה רק להתייחס לנקודה אחת כרגע. החוק הזה איננו כולל את נושא

החקירות. הוא כולל את נושא המבנה, הפיקוח, הכפיפות, כל מה שקשור בדברים האלה, דברים מאוד חשובים, ואני מאוד ממליץ לוועדה, ואני מדבר גם בשם חברי מני, לנסות לקדם בראש וראשונה את הדברים האלה.

אומר מילה בנושא החקירות, מפני שאני יודע שמטבע הדברים זה יעלה, אבל זה לא מה שעל הפרק. אנחנו כל הזמן בדיונים לאורך השנים אם צריך או לא צריך לחוקק את נושא החקירות. ההיסטוריה מוכרת לכם: ועדת לנדוי, ועדת השרים להיתרים שהייתי מזכירה במשך שנים והכרתי את זה מקרוב, הבעיות שהיו סביב זה, ולבסוף פסק הדין של בית-המשפט העליון ב-1999. פסק-הדין הזה שינה, כמובן, במתכונת, והזמן לא מאפשר כרגע להיכנס לפרטים, אבל בשנה הראשונה שאחרי פסק-הדין היה לא מעט שקלא וטריא בתוכנו - אני מתכוון במערכת הממשלתית, כולל חשב"כ, כולל אנחנו - האם ללכת לכיוונים של חקיקה בתחום של החקירות או לא. זה לא היה חדש אבל זה התעצם בגלל הפסיקה. היו דעות שונות - היו דעות ששללו את זה בכלל, היו דעות שהיו מוכנים לתמוך בחקיקה שמקרב, לפחות חלקית, להיתרים שהיו, והיתה דעה שאני החזקתי בה וגם היום אני מחזיק בה, שאפשר לחוקק חוק שיתן מה שאנחנו חושבים שחשוב לחוקר, הרגשה של התמיכה, של הגיבוי, שהוא לא באיזה ארץ אחרת אלא הוא יחד אתנו, ויחד עם זה הוא לא ישנה לכיוונים של היתרים. כלומר, לקחת את הגנת הצורך ולחוקק אותה כדבר שקשור לשב"כ. היתה שאלה איפה, והגישה של רובנו היתה לא לחוקק את זה בחוק הזה. אם בכלל, אלא בפקודה למניעת טרור, כדי להראות את הזמניות של העניין, שזה לא דבר שאנחנו רוצים אותו לנצח, אלא כל עוד אין שלום וכו'. כל זה היה, בשקלא וטריא. בשלב מסוים, ראש השב"כ הקודם, על דעת כל הגורמים, הציע לחכות עם זה ולראות מה אפשר באמצעים אחרים. בינתיים פרצה השנה הזאת עם כל הפגעים שפקדו אותנו, וכמובן, זה מעלה את הנושא והנושא לא הלך לאיבוד. הרי השאלה של סייג הצורך באה לביטוי בדיאלוג מתמיד בהקשרים ספציפיים בין ראש השב"כ וביני, ולא אכנס לזה כרגע. כל זה אמרתי כדי לדעת שאנחנו לא אטומים לסוגיה הזאת והיא על סדר יומנו בצורות שונות.

אבל אני רוצה לחזור לנקודה שממנה יצאתי, מה שכרגע על הפרק, ואני מאוד ממליץ לוועדה לנסות לקדם אותו, זה החוק המבני של השב"כ. הפיקוח הוא מאוד חשוב, מאוד חיוני, והוא לא צריך להיות קונטרברסאלי. יכולים להיות דברים שיובאו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, הכנה עם שינויים כאלה ואחרים, יהיו לכם רעיונות, יהיו לנו איזה הצעות, אבל את זה אפשר לגמור.

17 כהן:

עוד לא הבנתי איך יהיה הפתרון. אתה אומר שלאחר קבלת החוק הזה כמסגרת, לאחר מכן יבוא תיקון לפקודה למניעת טרור?

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

לא, אם צריך. לי יש דעה שתומכת בחקיקה מסוימת, רק לא אכנס לזה כרגע. אבל אם צריך את הדבר הזה - אני אומר את זה כי השיח הציבורי מערב את הנושאים האלה גם בימים האחרונים - אז מה שאני בא לומר זה לא שהדבר הוא לא בר-שיח או לא צריך לדון בו, אבל אני ממליץ לוועדה שלפניה הצעת החוק הזאת, להידרש קודם כול לדברים האלה ולסיים אותם. אם יהיו החלטות אצלנו או בוועדה או בכל מקום לגבי שינויים, נצטרך עוד לדון בזה. אמרתי במקרה את דעתי, אבל היא לא דעה בהכרח קונצנסואלית, יש שאומרים שהיא פחות מדי ויש שאומרים שהיא יותר מדי, כדרך גוברין יהודאין.

בסופו של דבר, המשימה שנטלנו עלינו בהכנת החוק, שהוועדה עכשיו נדרשת אליה, היא מאוד חשובה, ואני מאוד ממליץ ומקדם בברכה את סיום החקיקה הזאת.

היו"ר דוד מגן:

תודה ליועץ המשפטי לממשלה.

ראש שירות הביטחון הכללי אבי דיכטר, בבקשה.

אבי דיכטר:

אדוני שר המשפטים, שרים בעבר, בהווה ובעתיד - אמרו לי שזה מכסה פחות או יותר את כל חברי הכנסת - וכמובן, העמיתים מהפרקליטות והיועץ המשפטי לממשלה. אני לא יודע כמה מהפורום מודעים לעובדה שאנחנו היום בעצם חוגגים בר-מצווה מאז שהחוק הזה הותנע בשירות, ב-1988, והתחילה עבודת מטה די מסודרת שאני מקווה שעזרה מאוד או הפריעה מאוד, מן הסתם, בחלק מן המקרים, למי שבא לאחר מכן לעצב את הצעת החוק, ובסופו של דבר כשהרגשנו שאנחנו בבית מספיק בשלים, הגענו עם המוצר אל הפרקליטות כדי לתת לו את התצורה הנכונה. אין ספק, בארגון כמו שלנו שלוש-עשרה שנה זה באמת פרק זמן ארוך מאוד, זה יותר מאשר המבוקש מותמד דף, זה ארוך מדי, ואני אומר את זה מפני שאני מקווה מאוד שבסוף הזה שהוא חידוש סט הישיבות הקודם מלפני שלוש שנים, כי בסך הכול היום אנחנו נמצאים כמעט באותה נקודה שבה היינו לפני שלוש שנים, ואני מניח שזמן כולנו יקר. מטבע הדברים גם עבור השירות בכמות משימות ועסקים אחרים, מטבע הדברים לצלול לתוך חוק שב"כ מחייב אותנו להרבה מאוד עשייה. לא שאנחנו מתכוונים לוותר על העשייה הזאת, אנחנו מתכוונים להיות מעורבים ולהשפיע ככל שנוכל ולעמוד גם על המשמר כדי שבסופו של דבר לא נקבל בקצה הדרך חוק שבמקום לסייע לשירות לבצע את משימותיו ולעמוד ביעודו, יגביל אותו.

אני חוזר ומודיע ומצהיר, שירות הביטחון הכללי עובד ויעבוד בהתאם לחוק, במגבלות החוק, כשהחוק מטיל עליו מגבלות, ולכן הארגון הזה או הסד הזה שבתוכו אנחנו נמצא את עצמנו בעצם יקבע איך שירות הביטחון יבצע את משימותיו או יעמוד ביעודו, ואנחנו מקווים מאוד שזה מה שאנחנו מצליחים לעשות גם בימים אלה.

אני חושב שבחוק יש התייחסות, ואני מאמין שיש בו גם מענה, לכמה סוגיות שהן באמת ייחודיות לשירות. קצת התחלתי להיות מודאג, כי יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון אמר שאנחנו כל יום נמצאים אצלו, והיועץ המשפטי לממשלה החרה החזיק אחריו, ואני מתחיל לבדוק את עצמי - - -

שאל יחלום:

הם התכוונו להאזנות שלכם.

אבי דיכטר:

לא צריך להיות אצלם בשביל להאזין להם... לעצם העניין, אנחנו בסופו של דבר מתנהלים בשירות על-פי ערכי השירות, והצעת החוק בעינינו אמורה לתת את ההשלמה לאותם ערכי שירות שהם בעיקר ערכים שמגבילים את השירות. כי ערכים כמו ממלכתיות, שמירת סוד, ריסון הכוח, הטלת הספק ואמינות, נקבעו כערכים לא כדי לדחוף עשייה קדימה אלא כדי לוודא שלא מתבצעת עשייה שלא על-פי החוק, לא לשונו ולא רוחו, כמובן.

הצעת החוק, לפחות להבנתנו, אמורה לתת כלים מעוגנים בחוק שיאפשרו לשירות לעשות את מלאכתו בתחומים שחלקם לא מוסדרים היום, החל מכל עולם הסידינט שהתפתח בצורה דרמטית בתמש השנים האחרונות, וזה הקצב שהוא מתפתח גם הלאה. דור בסיגינט היום הוא פחות משנתיים. וכמובן סוגיה של ניהול עובדים ומשאבים, שהיא במילניום החדש כבר מתבצעת על-פי כללי ניהול, להבנתנו, שונים, ואנחנו מאמינים ומקווים שהחוק הזה יסייע לשירות גם בתחום הזה.

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 8 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

אני סבור שהחוק דרוש לשירות, בין היתר כדי להגן על עובדיו. עובדי השירות עוסקים באופן שוטף בסוגיות שנדרשים להפעיל בהן שיקול דעת ואין לנו מנדט על הפעלת שיקול דעת נכון במאה אחוז מהמקרים. לא לראש השירות, לא לסגן ראש השירות, לא למנהלים אחרים ולא לעובדים. במסגרת הפעלת שיקול דעת לעתים מתבצעים דברים שמסתבר לנו שטעונו.

אני מקווה מאוד שהחוק הזה בסופו של דבר יידע לתת את רשת ההגנה לאותם עובדי שירות עד לראש השירות, באותם מקרים שבהם שיקול הדעת שהפעלנו יסתבר שהיה שגוי. כמובן כל עוד שיקול הדעת הופעל במסגרת החוק ולא דווקא חוק שב"כ.

אנחנו, כמובן, מצדנו נעמוד את כל הידע והניסיון שיש ברשות השירות כדי לסייע לוועדה, למי מהוועדה שייקבע, כדי להביא את החוק הזה במתכונת הטובה ביותר מבחינת השירות לקו הגמר ויפה שעה אחת קודם.

שאלו יהלום:

מה עמדתך בנושא בחקירות ?

שר המשפטים מאיר שטרית:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להוסיף נקודה אחת: שכחתי לציין, שמאז שהחוק הזה הוגש לכנסת בדיונים עם השב"כ הוסכם להוסיף שני נושאים שלא היו בחוק המקורי: 1. בנושא של ארגון תקנים וניהול כוח-אדם - להוסיף סעיף הסמכה בעניין הזה. 2. בנושא של הרכשת נתוני תקשורת. בעקבות דברי ראש השירות על הסיגינט נזכרתי בסוגיה הזאת. יש נוסח מסודר שמבקש להוסיף את שני הסעיפים האלה לחוק, ולטפל הן בעניין הסיגינט, לגבי הרכשת נתוני תקשורת, ולגבי הסמכה בתחום של ניהול כוח-אדם של עובדי השירות.

שאלו יהלום:

שאלתי את ראש השירות לגבי הסוגיה שעלתה כאן בנוגע לחקירות מה עמדתו.

אבי דיכטר:

לפני כארבע שנים, ראש השירות הקודם, עמי איילון, עסק בסוגיה הזו. עשינו הערכת מצב בשירות ביחד עם הפרקליטות והגענו למסקנה שאנחנו כנראה לא נצליח לקבל חוק שב"כ אידיאלי. לכן היה חשוב לנו לקבל חוק שב"כ אופטימלי. הדלתא בין האידיאלי לבין האופטימלי הסתבר שהיא סוגיית החקירות. להבנתנו, אם שיבוץ נושא החקירות בחוק שב"כ אמור למשוך את תהליך גלגולו של החוק לפרקי זמן ארוכים שעוד נתגעגע לפרק הזמן הקצר מאז שהתחלנו להתניע אותו בשירות ועד היום, ייצא שכרנו בהפסדנו.

אני חושב שהשנה והתודשיים האחרונים אפשרו לנו ללמוד על בשרנו ביחד עם היועץ המשפטי לממשלה איך ראוי לבצע חקירות במגבלות שהחוק מטיל אבל גם עם האפשרויות שהחוק מקנה. אני חושב שבעת הזו אנחנו בשיקול מה מול מה - העברת חוק שב"כ או פתיחתו בנושא החקירות והעברתו לדורות הבאים - העדפנו לעסוק בחוק שב"כ כמות שהוא, האופטימלי ולא האידיאלי.

דוד טל:

האם אנחנו לא מפקירים את אנשי השירות עם חוק כזה?

ועדת משנה חו"ב-חוקה סודי ביותר עמי 9 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק 5 מתוך 5 עותקים

אבי דיכטר:

החוק הזה הוא לא חוק שהתגלגל במקביל לשירות ובמנותק מהשירות. הוא חוק שהתגלגל לאורך כל הדרך ביחד עם השירות. לא הרגשנו שאין לנו תחנות שבהן אנחנו יודעים לשים את עמדתנו. גם אין כאן דברים שהם מבחינתנו קו אדום שהרגשנו שאנחנו תוצים אותו, ולכן החוק הזה תואם את האופן שבו השירות רואה את הדברים.

יובל שטייניץ:

אם לא מועיל, לא מזיק.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

זה יותר מזה.

שר המשפטים מאיר שטרית:

זה הרבה יותר מזה. זה מסדיר את העניין החוקי.

היו"ר דוד מגן:

הואיל ובניגוד למה שתכננתי החלו שאלות של חברי הוועדה, אנחנו נמשיך את הקו הזה אבל בקצרה, של הערות של שלושה חברי ועדה, ואז אבקש ממני מזוז ליטול את ההובלה ולרדת לעומקם של הדברים.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אני רוצה להוסיף בעניין החקירות. רבותי, אתם יודעים שיש חוק בעניין הזה בנפרד שאיננו שייך לחוק הזה, הפקודה למניעת טרור. הודעתי שאני מתנגד לחקיקת חוק זה נכון לעכשיו. אני לא מציע לספח כרגע את הטיפול בחוק הזה לחוק הזה של השב"כ שיש לו חשיבות משל עצמו.

סוגיית החקירות היא סוגיה בפני עצמה נפרדת בפקודה למניעת טרור. אם תרצו, שווה לדעתי לעשות פעם אחת דיון בעניין הזה בוועדה על הפקודה למניעת טרור. יש נימוקים לכל הכיוונים.

אני לא חושב שמדינה יכולה להרשות לעצמה לעשות חוק לאישור עינויים. אני לא מכיר חוק כזה בעולם.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

חוק כזה לא היה חוקי.

דוד סל:

אתה מכיר מדינה אחרת בעולם שנלחמת על עצמאותה, על חייה, יום יום כפי שמדינת ישראל נלחמת?

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

אני מכיר מדינה, את ארצות-הברית, שנחשבת בעינינו דמוקרטיה נאורה, וראיתי כיצד הם מטפלים בעצירים הישראליים שנמצאו אצלם אחרי הפיגוע בניו-יורק.

ועדת משנה חו"ב-חוקה סודי ביותר עמ' 10 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

דוד טל:

ראית איך הם צמצמו את זכויות הפרט בן-לילה?

שר המשפטים מאיר שטרית:

זה מה שאני אומר, אבל הם לא עשו חוק עינויים.

דוד טל:

נהיה שבשבת, כל פעם נשנה את החוק לפי המצב?

שר המשפטים מאיר שטרית:

לא, הם לא עשו חוק עינויים.

יובל שטייניץ:

מה ששר המשפטים אומר שאלו המדינות שיודעות לטפל במצב גם בלי חוק.

דוד טל:

אולי זה המצב האידיאלי גם לשירות.

שר המשפטים מאיר שטרית:

חבר הכנסת טל, כל שירותי הביטחון של ארצות-הברית מוסדרים בחקיקה. אם אתה רוצה, אתן לך פירוט מלא של כל החוקים האלה. כל שירותי הביטחון שם מוסדרים בחקיקה.

רן כהן:

אני מנצל את ההזדמנות לומר שהשב"כ היום חוקר לא בניגוד לחוק אלא היום הוא נזקק להישענות על הגנת הצורך לעשות את זה בדרך שאיננה הדרך הישירה. לכן על-פי החוק הזה הוא לא יהיה במצב פחות מוגן מבחינת החקירות, הוא יהיה יותר מוגן. מפני שהגנת הצורך נמצאת בתוך החוק הזה.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אין דבר חזק מההצלחה עצמה. עובדה שהשב"כ בנסיבות של אינתיפאדה לא מענה אף אחד, ומצליח למנוע תשעים וחמישה אחוז מפעולות הטרור. יש אמצעים אלטרנטיביים לפעולה של חוכמה, לאו ידווקא של אלימות.

רן כהן:

יש לי כמה שאלות, אני לא יודע מי ישיב עליהן, וגם הערה אחת.

נאמר כאן שיש מדינות שכבר חוקקו חוקים דומים, מקבילים. בהמשך לדברים של שר המשפטים, אולי תאמרו לנו מהן הדוגמאות שאפשר ללמוד מהן, כמובן מהמדינות שאנחנו אוהבים להשוות את עצמנו אליהן.

דבר שני: נאמר בחוק הזה, ולדעתי זה מאוד נכון, שימונה מבקר חיצוני לשירות. האם מבקר חיצוני במשמעות של אדם שאיננו עובד השירות הום או אדם שאיננו שייך לשירות בכלל מאז ומעולם, שהוא חיצוני לחלוטין?

עמ' 11 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

ועדת משנה חו"ב-חוקה , סודי ביותר
26.11.01

שאלה שנייה באותו הקשר: מדוע שאותו מבקר חיצוני לא יהיה מחויב בדיווח גם לוועדת הכנסת? עד היום הוא מדווח לראש הממשלה, לוועדת השרים ולא לכנסת שזה הגוף הטבעי.

חיים רמון:

מה יחסי הגומלין בין המבקר הזה לבין מבקר המדינה?

שר המשפטים מאיר שטרית:

מבקר המדינה מדווח לכנסת.

חיים רמון:

אבל זה לא מבקר פנים וזה לא מבקר מדינה, זה דבר חדש, משהו באמצע. צריך להגדיר את הסמכויות שלו גם כלפי השירות וגם כלפי גופים חיצוניים.

רן כהן:

אני מאוד דוגל בגישה שלא לכלול היום את כל נושא החקירות בחוק.

שר המשפטים מאיר שטרית:

כל המוסיף גורע.

רן כהן:

הייתי בגלגולים הקודמים, זה יהיה מתכון לקבורת החוק הזה. הדבר יהיה רק לרעת העניין.

אלא שבסעיף 7(א) יש לפחות שתי סוגיות שנראות לי דורשות הסבר.

היו"ר דוד מגן:

התייעצתי עם מני מזוז ואריה רוטר לפני כן ואמרתי, בואו נתחיל עכשיו בסעיף 7, והם שכנעו אותי שנתחיל בסעיף 1 לפי סדר ואז נגיע לסעיף 7.

רן כהן:

אני לא רוצה להיכנס לסעיף 7, אני רוצה להיכנס לדבר העקרוני. אני רוצה להבין מראש השירות או מכל מי שעוסק בזה, שר המשפטים או היועץ המשפטי לממשלה - כאשר מוגדר שם "שמירה וקידום אינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים של המדינה", למה מתכוונים? אני מלווה את העניין הזה כבר הרבה מאוד שנים ואני רוצה לדעת במה מדובר. יש שם עוד דבר: "מתן ייעוץ והערכת מצב לממשלה", בסעיף 7(ב)(5). נדמה לי שזה צריך להיות מוגדר לגבי הערכת מצב ביטחונית או הערכת מצב פח"עית או מהו שבא להגיד איזה הערכת מצב.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

זה יותר פשוט, זה במסגרת תפקידם.

עמ' 12 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

17 כהן:

האם בכל הנושא של עיסוק השב"כ בהתאמה הביטחונית של אדם לתפקיד או למשרה יש סייגה בנושא של תפקידים אזרחיים במובהק? כי נדמה לי שכבר עברנו את התקופה הזאת.

שר המשפטים מאיר שטרית:

יש חוק שקובע מי צריך לעבור בדיקה ביטחונית.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

יש הנחיות ממשלה, למשל בעניין הפוליגרף.

היו"ר דוד מגן:

חבר הכנסת אופיר פינס, בהיותך חבר ועדת החוץ והביטחון, חבר הוועדה המשותפת ובעיקר בהיותך יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, בבקשה.

אופיר פינס-פז:

אני מברך על העובדה שהפעם הכנסת והממשלה החליטו לספל בהצעת החוק במסגרת ועדה משותפת ולא רק במסגרת ועדת החוץ והביטחון. אני חושב שזה נכון משום שאנחנו צריכים בתהליך החקיקה שהוא מאוד רגיש, לראות את התמונה הכוללת. קודם כול, אני מסכים, ההיבטים שיאפשרו לשב"כ למלא את תפקידו בתחום הביטחוני, ומצד שני, השב"כ הוא לא בועה בתוך המדינה, הוא חלק מהמדינה. הוא חלק מהאורגנים השונים שפועלים מטעם המדינה, ויש לעניין הזה השלכות בהתייחסות הכוללת של הראייה איך אנחנו נראה את מדינת ישראל במובן הרחב של המילה.

אני חושב שבזה שהקמנו ועדה משותפת אנחנו בעצם משדרים את המסר הזה. לא שמי שבועדת החוץ והביטחון לא יודע את הנושאים של ועדת החוקה או להפך, אבל אנחנו משדרים שדר של איזון וראייה כוללת, ואני חושב שזה דבר מאוד נכון.

אני גם מציע להשתמש, אדוני היושב-ראש, בפרוצדורה שנהוגה בישיבות של ועדות כנסת אחרת. מה אני רוצה לומר? כרגע בוועדה אין גורמים חוץ מאשר ממשלה וחברי כנסת, אלא אם יש פה גורמים שאינני מזהה אותם, ויש לגורמים אחרים מה להגיד על הדברים האלה. כשאנחנו מחוקקים חוק בוועדת החוקה למשל, אנחנו מזמינים גורמים שונים שיש להם נגיעה ישירה ונגיעה עקיפה לתהליך החקיקה. השאלה היא האם בתהליך חקיקת חוק השב"כ אנחנו לא מזמינים גורמים אלא את הממשלה וחברי הכנסת?

אני רוצה להזכיר לכם, שוועדת הכנסת החליטה לא לאפשר לחבר כנסת ערבי להיות חבר בוועדה המשותפת וקיבלתי את ההחלטה הזאת. אבל בין זה ובין לעשות חקיקה רק בתוך עצמנו יש מרחק רב. אני חושב שהליך החקיקה צריך להיות פתוח גם לפני גורמים שיש להם מה לומר וירצו להביע דעתם, כמו מומחים, פרופסורים ואנשים אחרים שאו נרצה להיעזר בהם או הם ירצו להשמיע את דעתם בפנינו.

אני בעד לחוקק את חוק השב"כ. נכון שזו תקופה רגישה. הייתי שמח לו היה מתאפשר לנו לחוקק את החוק הזה באווירה פסטורלית ורגועה, ובוודאי לא באווירה הקיימת, אבל אי-אפשר לבחור את הדברים האלה. יחד עם זה אני רוצה להזהיר, שהחקיקה צריכה להיעשות ברגישות רבה ובזהירות רבה. כשאני אומר שאני בעד לחוקק את החוק הזה זה לא אומר שאני מסכים לכל הסעיפים שלו באופן אישי. אני למשל מאוד לא אוהב פטור מאחריות לאף בן-אדם בעולם, בוודאי לא לאדם שעובד מטעם מדינה. לכולם יש אחריות. זה לא אומר שלא עושים טעויות, זה לא אומר שלפעמים יש טעות בשיקול דעת, זה קורה, אבל פטור מאחריות זה דבר מרחיק לכת לאדם שעוסק

בתחומים מהסוג הזה. הבאתי את זה רק כדוגמא ואינני רוצה להיכנס לסעיף הזה, כי אני מניח שנעבור על הסעיפים לפי סדר.

אני כן בעד חקיקת החוק הזה, אני חושב שהעמדה שאומרת בואו נעזוב כרגע את עניין החקירות היא עמדה נכונה בהתחשב במציאות, למרות שאין ספק שהיה ראוי אם היינו מצליחים להגיע לאיזשהי נוסחה בהקשר הזה, אבל נדמה לי שהיו ניסיונות בעבר ולפי הערכתי, בלתי אפשרי להגיע כאן לנוסחה מתקבלת על הדעת שאפשר יהיה לחוקק אותה בהקשר הזה כרגע. לכן אני ממליץ כרגע לא לעסוק בעניין הזה של החקירות אלא לקדם את החקיקה, פחות או יותר, על-פי קווי המיתאר שהמשלה הציעה, תוך כדי בירור יסודי של הדברים שיכול להיות שהם לא מוסכמים. אני יודע שיש ניסוחים אחרים לכמה סעיפים ראשיים בחוק שאנחנו נדון בהם.

היו"ר דוד מגן:

תודה. חבר הכנסת שאול יהלום, בבקשה.

שאול יהלום:

רבותי, אני מציע לעצמנו לא לטמון את ראשו כבת-יענה בחול. יושב כאן ראש השירות בכבודו ובעצמו והוא אומר, אני צריך חוק אחר, אידיאלי. הוא אומר, החוק הזה הוא האופטימום שאני יכול להשיג במצב של היום של חברי הכנסת, אולי של הממשלה, אינני יודע למה הוא התכוון. אבל הוא אומר, לא זה החוק שאני צריך. הוא אומר, אני כן צריך פרק שעוסק בדרכי חקירה.

אינני מציע שאנחנו, חברי הכנסת, נתעלם מהעניין הזה. מה אתם אומרים לנו? אתם אומרים לנו? למרות שראש השירות מבקש את הסיוע של חברי הכנסת, חברי הכנסת אומרים, לא, אנחנו לא ניתן לך את הסיוע. למה? או בגלל שאנחנו חוששים שלא נגיע להסכמה או בגלל שיש חילוקי דעות. בסדר, בואו ננסה. אם יש כאלה שזו דעתם, הם יכולים לבוא ולהגיד בגלוי, אנחנו חושבים שדרכי החקירה ששירות הביטחון חושב כנכון - ולא יושבים שם רשעים או משהו כזה, הם עצמנו ובשרנו - אנחנו לא יכולים לתת להם את הגושפנקה התוקנית. אז ממה נפשך? או שהם לא עושים מספיק את פעולתם, או שהם עושים משהו בשטח האפור. שניהם לא טובים. ואם הם עושים, כמו שאמר שר המשפטים, תראה מה שהם עושים ומצליחים, בואו ניתן לזה גושפנקה אם זה מספיק. לכן ההתעלמות היא לא במקומה. אם היום לא נעסוק, תוך כדי קבלת החוק כולו, אף פעם בחיים לא יעסקו בזה, אלא אם כן יהיו קטסטרופות שאז יצטרכו אינני יודע מה לעשות, ותהיה אנלי הוראת שעת חירום. אבל כנסת מסודרת צריכה לנהוג הפוך ולהגיד: בואו נדון בעניין. לא נגיע להסכמה, אני לא מציע שמיד נדון בזה, אני מקבל שאם פה תהיה מחלוקת ואי-אפשר להגיע למסקנה, אז לא בדור הזה, נדלג על דור. אבל לבוא ולהגיד שאתה מבקש ואנחנו לא נותנים לך, זה לדעתי התעלמות מתפקידנו ומהחובה הלאומית שמוטלת עלינו. לכן אני כן מציע לדון בעניין. לעסוק בעניין, ונקווה שנגיע להסכמה.

היו"ר דוד מגן:

חבר הכנסת שטייניץ, בבקשה.

יובל שטייניץ:

אני רוצה לפתוח בהערה כללית על המורכבות והמיוחדות של החוק הזה. יש הבחנה ברורה מאוד, גם על-ידי, דרך אגב, כל התיאורטיקנים של הדמוקרטיה והפילוסופים של הדמוקרטיה מאז ג'ון לוק, אבי הדמוקרטיה המודרנית, בין שני סוגים של התגוננות של המדינה הדמוקרטית: 1. התגוננות מול פשיעה פנימית, מול אותם אנשים אלימים מתוך החברה שמנסים לקחת לעצמם יותר ופוגעים בשוגג או בלי משים או לפעמים בכוונה תחילה בחברה. 2. פעולות של המדינה מבצעת כדי להתגונן

בפני איום חיצוני - איום של מדינה אחרת או של חברה אחרת או של ארגון אחר שמטרתו היא לא לקחת לעצמו היתר באופן לא חוקי מתוך המדינה, אלא להשמיד או לפגוע בחברה כולה ולדרדר אותה. כבר אמר ג'ון לוק, ואני חושב שהכלל הזה גם מתקיים מאז, שיש הבדל עצום בין פעולות שיטור פנימיות, שבהן המדינה מאוד זהירה, ויש חוקים מאוד מורכבים והיא מטילה על עצמה מגבלות קשות, לא הכול מותר, לבין למשל פעולה מלחמתית מלאה שאז אנחנו עושים דברים שלא יעלו על הדעת, כמו להרוג חפים מפשע. כל חייל בצד השני הוא מבחינתי פחות או יותר חף מפשע ואני פוצע אותו או הורג אותו, שובה אותו, משפיל אותו, באלף ואחת דרכים איומות, ולא רואים בזה בכלל, מנקודת מבטה של המדינה, פשיעה.

המקרה שלפנינו בדיוק נופל בין שתי הקיצוניות האלה: מצד אחד יש פה שב"כ שפועל כלפי זרועות או רוב פעולתו כלפי זרועות או אנשים שמייצגים כוחות זרים או שאיפות או מסייעים לכוחות זרים כדי לפגוע במדינה, בדיוק כמו במלחמה. מצד שני, רוב פעולתו לא נעשה כאקט מלחמתי ברור נגד כוחות זרים אלא חלק ממנה באמת דומה לפעולות שיטור פנים. לכן אנחנו במקרה ביניים. לכן המורכבות המיוחדת והבעייתיות המיוחדת של חקיקה בעניין הזה, כי, מצד אחד, ודאי וודאי שכמו כל דמוקרטיה בעולם אנחנו חייבים פה לאפשר אמצעים שונים - זה לא פעולת שיטור, ואי-אפשר להטיל את המגבלות שמטילים על פעולות שיטור, גם לא מבחינת דרכי החקירה. דרך אגב, כל הדמוקרטיות בעולם המערבי, כולל ארצות-הברית, או אם הדמוקרטיה, בריטניה, במצבי חירום ומלחמה סוכנים של הצד השני לא היתה בכלל שאלה אם לענות אותם כדי להוציא מהם אינפורמציה.

אני בכלל חושב שב ישראל אנחנו במצב מיוחד. בארצות-הברית תוך חודש חוקו חוקים והתקבלו אישורים והקונגרס אישר לפעולות שונות לחלוטין ממה שהיה קודם. ארך חודש, לא שלוש-עשרה שנה, ותוך שבוע הנשיא ביקש וקיבל גיבוי של בית המחוקקים, של הקונגרס, להקמת טריבונאלים לשיפוט מהיר של אנשי סליבאן ואל-קאעידה, כולל סמכות של הוצאה להורג כדי שלא יהיה צורך להביא אותם לבתי-משפט בארצות-הברית.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

אמריקה גם התזיקה יפנים אזרחי ארצות-הברית במחנות.

יובל שטייניץ:

אני לא אומר שכל מה שנעשה שם הוא טוב. אני רק אומר שאנחנו חריגים בהשוואה לדמוקרטיות מערביות אחרות. אני לא משווה את עצמנו למדינות העולם השלישי, אנחנו חלק מחברה של דמוקרטיות בעולם, אנחנו לא לבד, אנחנו צריכים לראות איך דמוקרטיות אחרות בעולם הערבי שאנחנו רוצים להשתייך לחברה הזאת נוהגות במצבים דומים, במצבי חירום, לא במצבי רגיעה כמו דנמרק היום אלא במצבי חירום, תקופת מלחמת העולם השנייה, בתקופה של ארצות-הברית היום, שפתאום איום הטרור כן מסתבר כאיום בסדר גודל אחד יותר ממה שחשבו קודם. קודם כול, בואו נראה שאנחנו חריגים בעניין הזה עם האיטיות שלנו ועם הזהירות שלנו.

אני בעד חקיקת חוק למרות שהייתי מעדיף להסתדר בלי חוק. אני חושב שרוב הדמוקרטיות בעולם יודעות להסתדר במקרים כאלה בלי חוק, אלא כתוצאה מסמכויות הממשל הטבעיות שמוקנות לממשלה וכו', והפיקות נעשה על-ידי האפשרות של הממשלה, לפעמים גם של ועדות פיקוח פרלמנטריות להדיח.

יש לי כמה שאלות אבל אני רוצה לשאול שמטרידה אותי לגבי סעיף 3(א), שאני חושב שהוא סותר סעיף מאוחר יותר. אני לא יודע למה אנחנו חייבים לחייב בחוק שמעתה והלאה שם וזהות ראש השב"כ יפורסם ברשומות. זה לא היה הנוהג בעבר, זה נוהג של השנים האחרונות. יכול להיות שלאור האיומים על בכירים כמו על הרמטכ"ל ועל אחרים, ניתן וכדאי לחשוב על כך, או לפחות לאפשר לממשלה בעתיד את החופש גם

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 15 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

להחליט ששמו או זהותו של ראש השב"כ תהיה חסויה.

רן כהן:

אין פה גילוי של שמו. זה רק רישום ברשומות. זה יכול להיות גם נסתר.

שר המשפטים מאיר שטרית:

כתוב מונה ראש שב"כ.

יובל שטייניץ:

אם זה פתוח לפרשנות כזאת זה מקובל עלי.

חיים רמון:

אני מניח שגם כאשר שמו לא פורסם, פורסם ברשומות שמונה ראש שב"כ.

יובל שטייניץ:

הערה שנייה קשורה לחוקים שמונחים על שולחן הוועדה והכנסת, שהם בוודאי יהיו פה בוויכוח: חוק של רן כהן וחוק שלי. החוק של רן הרבה יותר מרחיב משלי, שלי יותר מצומצם - החוקים האלה קובעים חובת שימור לכמה תפקידים בכירים במערכת הביטחון. כולל ראש שב"כ, בוועדות משנה של ועדת החוץ והביטחון.

שר המשפטים מאיר שטרית:

הממשלה מתנגדת לזה.

יובל שטייניץ:

קודם כול, יש שני חוקים. יש חוק של רן שהוא מרחיב וכולל, שחל למשל גם על אלופים, ויש חוק שלי שחל רק על הרמטכ"ל, סגנו וראש שב"כ. ורק על שימור בוועדות משנה. הייתי שמח אם אפשר היה להכליל את זה, אבל מאחר שאני שומע שהממשלה מתנגדת, דרך אגב, זו פעם ראשונה שאני שומע שהממשלה מתנגדת.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אני יודע מה העמדה.

יובל שטייניץ:

לכן אני מבקש שלפחות לא יהיה פה ניסוח שמבטל מראש או שנראה כמנוגד מראש לשתי הצעות החוק שלנו שאני חושב שהן חשובות ופתוחות לדיון.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אין סתירה. אם החוק שלך תיאורטית יעבור אחרי החוק הזה הוא משנה את החוק.

חיים רמון:

ביקשתי את רשות הדיבור כדי לנסות ולשכנע את החברים שהחוק הזה הוא חשוב מכיוון שאנחנו בגלל המציאות הביטחונית הקשה תופסים בעיקר את השב"כ כפועל נגד אויב חיצוני. אבל השב"כ פועל נגד אויבים פנימיים, וכנגד אויבים פנימיים זה דבר

עמ' 16 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

הכי מסוכן שיש גוף שאנחנו נותנים לו מנדט לפעול נגד מה שהוא מגדיר כאויב פנים. בשנות החמישים הגדירו כאויב פנים את מפ"ם, והמחתרת היהודית אין לה קשר לאויב חוץ והיא בכל זאת הוגדרה כגורם שמסכן את הדמוקרטיה, והשב"כ פועל נגד גורמים שהוא מגדיר והממשלה מגדירה. שזה עוד יותר גרוע, שהם אויבי פנים. אין בעיה בנושא של אויבי חוץ. אם מותר לענות אויבי חוץ, מותר גם לענות אויבי פנים. אותם כללים. אוטומטית זה לא אויבי חוץ, אבל אם יש פצצה מתקתקת שהיא אויב חוץ שמותר לענות אותה, ויש פצצה מתקתקת שהוא אויב פנים, צריך גם לענות אותו.

יובל שטייניץ:

זה לא מחויב.

חיים רמון:

יהיה קשה מאוד להסביר למה מישוהו שידועים שהוא פצצה מתקתקת ויש לו תעודת זהות ישראלית, בו לא נוגעים, אבל מי שאין לו תעודת זהות, כן נוגעים בו. מה, הוא הורג אחרת? הפצצה תפוצץ אחרת? הנזק יהיה אחר?

יובל שטייניץ:

האחריות על אזרחיך גדולה יותר.

חיים רמון:

המחויבות שלך שלא ייהרגו אנשים. אני חושב שאויב פנים שהורג אנשים בישראל הסכנה שלו לקיומה של הדמוקרטיה יותר גדולה מאויב חוץ שהוא אויב חוץ וידוע מה הוא רוצה. יש גם הגדרות כאלה. אין ויכוח על זה. יש אפילו הערכות ותקדימים, ולכן החוק הזה הוא חיוני כדי לשים מגבלות על השב"כ שהשב"כ עצמו רוצה אותן, כי גם לשב"כ עצמו יש בעיה. הבעיות שלו עם אויבי חוץ הן הרבה יותר קטנות. כי יש קונסנסוס, צריך להילחם בהם וכו'. עם אויבי פנים זו בעיה. אני לא רוצה להרחיב פה, זו לא ועדת משנה, אבל יש הנושא של ערכי ישראל שהוא נושא מאוד רגיש, מאוד טעון. איפה אתה שם את הקו? אזרחים ישראלים, כולם עם תעודות זהות, אפילו לדברייך. יהיה אזרח ישראלי ערבי עם פצצה מתקתקת ומתאבד ישראלי, אלה דברים שאנחנו חייבים לחוקק את החוק גם בשביל השב"כ, גם בשבילנו. לכן ברוב מדינות העולם יש חוק שב"כ, כי חוק שב"כ מטפל בסכנות מבפנים.

אני לא רוצה להיכנס לעניין של העינויים, אבל אם נתחיל להתעסק בזה אנחנו נעשה טעות קשה מאוד. עצם הדיון יהיה בעייתי. היום אנחנו רואים מה קורה בעולם הגדול. ראינו מה קרה עם כרמי גילון, ראינו מה קורה בבליגיה. חוק שבו יהיו עינויים רשמיים, כל מי שיתן בסופו של דבר הוראה לעשות עינויים בדרך זאת או אחרת אני מניח שהוא יהיה אסיר ציון.

שר המשפטים מאיר שטרית:

אבל אני חושב שזה לא עומד על הפרק.

חיים רמון:

חברים פה רצו שהעניין יעלה על הפרק. אני מדבר לחבריי חברי הכנסת. אני רוצה לחסוך לכולנו את הדיון הזה. אני מציע שזה לא יהיה. לא נכון שזה יהיה, זה רע לכולם, התוצאה בסוף אף אחד לא יסתכן בכך, כי כל מי שיהיה מעורב מכאן ולהבא במה שקרה בקהילת הבינלאומית, טוב או רע, או בחקיקה הבינלאומית, זאת תופעה של השנים האחרונות. לא הייתי אומר את זה לפני עשרים שנה ואפילו לא לפני עשר שנים. ראשי ממשלות, שרי ביטחון, שרי משפטים, לא ייצאו מן הארץ אם יהיו

עמ' 17 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

עיניים בישראל רשמיים. צריך להשאיר לשכל הישר לעשות את שלו, לחיים לעשות את שלהם, ולא חובה להשתין מהמקפצה כשאפשר לעשות את זה בדרך אחרת. לכן גם לא צריך לקיים דיון על איך משתינים מהמקפצה.

היו"ר דוד מגן:

חבר הכנסת דוד טל, בבקשה.

דוד טל:

מדינת ישראל היא דמוקרטיה וזה טוב, אבל היא דמוקרטיה מתגוננת ולא מתאבדת. אי-אפשר לעשות אנלוגיה בין מדינת ישראל לבין מדינות אחרות. יפה דרש חברי רמון כשאמר, שבשום מקום עיניים בחוק לא רשומים. אבל אני רוצה להיות בטוח שאלה שצריכים לקבל ולחשוב מחשבה כזו או אחרת יש להם רשת ביטחון. אתם לא רוצים להגדיר את זה. שלא יוגדר בשום צורה ושום אופן ברמז כזה או אחר. אני רוצה שאלה שאנחנו שולחים אותם לשדה הקרב, ואלה שצריכים בזמן אמת לקבל החלטה כזו או אחרת הם לא מלאכים, הם בני-אדם, ואנשים בלחץ ובשדה קרב, מה לעשות, לפעמים מקבלים שיקול דעת מוטעה. אני רוצה שאדם כזה שלא עשה את זה בזדון ולא התכוון, לא היה לו יסוד נפשי להרוג ולרצוח, מי שעשה את זה יידע שעומדת מאחוריו מדינה שלמה גם אם הוא טעה. מדינות טועות ואומרים חטאתי, פשעתי, טעיתי. כמו שטעו עם חמשת התלמידים אפשר להגיד, טעיתי גם במקרים כאלה. אבל מי שנמצא שם בשדה הקרב אני רוצה לתת לו את כל הכלים. זה לא דומה שאנחנו פה בחדר ממוזג נחליט אם הוא שקל שיקול דעת נכון או לא נכון. זה קל מאוד מפה לומר את הדברים הללו. מי שנמצא שם ברגע האמת זה לא פשוט, הוא נמצא בלחצים שאנחנו לא נמצאים בהם, וצריך שהוא יידע שפה עומדת מדינה שלמה, כנסת שלמה, מאחוריו, מפני שהוא שליח של אותה מדינה, ואי-אפשר להפקיר אותו. לכן שאלתי אם הצעת החוק לא מפקירה אותם.

אבל אני רוצה לומר גם לראש השירות. ראה, אדוני, אני רוצה לדעת בצורה ברורה שהצעת החוק הזאת לא תביא אותנו יום אחד שמישהו מכאן יטען, רבותי, מה לעשות, אתם הטלתם עלי את האחריות, לא נתתם לי את כל הסמכות. אם זה כך, עדיף שיאמר את זה אדוני, ואנחנו נחשוב שאולי לא כדאי לחוקק את החוק הזה, ונשאיר את העמימות הזאת שהיא אולי תהיה טובה לכולם. אולי, אינני יודע. זה יותר טוב מאשר שבאיזשהו שלב מישהו יחליט שמבחינה משפטית כזו או אחרת - אגב, אני שמח על הצהרתה של גב' ארבל, שעשתה רוויזיה מחשבתית אחרי ההחלטה של הבג"ץ בנושא הזה, ולא אומר מילים קשות שמא אני אותקף ויגידו שאני תוקף את מערכת המשפט. אבל בג"ץ, לדעתי, בזמנו. ככל את ידי השב"כ.

חיים רמון:

ביקורת שיפוטית מוגנת שאתה יודע לעשות היא בסדר.

דוד טל:

הבג"ץ ככל את ידי השב"כ ולא אומר שהוא התיר את ידי המחבלים. מפני שזו הייתה המשמעות של הדבר. היום הגב' ארבל חושבת כבר אחרת מפני שהדברים השתנו. אבל אנחנו לא נוכל כל שנה להחליף את החוק ולשנות את החוק בזמן כזה ובזמן כזה. אנחנו צריכים לתת מרווח מספיק גדול לאנשי שירות שיעשו את עבודתם נאמנה. מי שיחרג, יש המפקדים בשב"כ שימצו אתו את הדין ויעשו את מה שצריך לעשות. אם אנחנו סומכים עליהם שהם יגוננו עלינו, אני סבור שאנחנו צריכים לתת להם מינימום מסוים של הרגשה שהם לא לבד גם אם הם עושים שיקול דעת מוטעה.

היו"ר דוד מגן:

מני מזוז, בבקשה. עליך מוטלת האחריות גם איכשהו להגיב וגם להכניס אותנו

עמ' 18 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

לעומקו של החוק. לפחות עד סעיף 7.

שאל יהלום:

עד מתי אנחנו יושבים היום?

היו"ר דוד מגן:

הכוונה היא להגיע לסעיף 7, שאלו דרכים המקדימים בעניין, אין בעיות עד סעיף 7.

מני מזוז:

אני רוצה לפתוח בכמה הערות קצרות כלליות בהתייחס לכמה הערות שהיו כאן, ואחר-כך להיכנס לחוק לגופו.

היו"ר דוד מגן:

מני, תתייחס להערות, ואחר-כך שר המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה וראש השב"כ ילכו לעיסוקיהם, נעשה הפסקה של חמש דקות וניכנס לחוק.

מני מזוז:

ראשית, לפי מיטב שיפוט, והחוק הזה, כפי שצוין, נעשה וגובש ונוסח כל פסיק בו בשיתוף פעולה מלא וטוב עם השב"כ. החוק הזה לא מיועד להטיל מגבלות על השב"כ, לאסור עליו דברים שהוא עושה היום. הוא מיועד בעיקר לתת לגיטימציה פורמלית לדברים שעושה השב"כ היום, ובחלק מהדברים זה מיועד לחזק את היכולת החוקית של השב"כ לעשות דברים שהיום יש סימני שאלה על הסמכות או היכולת שלו לפעול. במובן הזה החוק היום מסייע לשב"כ. כלומר, ביום שאחרי השב"כ ירגיש טוב יותר עם הפעילות שלו לעומת היום שלפני ולא ההפך, וזה בנוסף לנושאים נוספים שאנחנו רוצים להסדיר אותם בחוק, ושהיום לא מוסדרים, בדרכים אחרות.

דובר על הגנה על השב"כ. למעשה בחוק הזה יש אלמנט מעבר למנגנוני פיקוח ובקרה שחשובים מהיבטים שונים, ואעמוד על כך בהמשך לגבי חקיקה במדינות אחרות; בהיבט האחר שלו, של הגנה על השב"כ, יש פה הגנה במספר מישורים. יש הגנה גם על השב"כ כפרטים, על עובדי השב"כ, על אנשי השב"כ. אפנה את תשומת לבכם לסעיף 17 כשנגיע אליו, שנועד לתת הגנה על עובד שב"כ שפועל בתום לב, בסבירות, במסגרת מילוי תפקידו, גם אם הוא טעה, גם אם הוא הסתבר שהוא פעל בדבר שאסור לו לעשות. זה מיועד להגן עליו.

יש הגנה על השב"כ גם במובן שנוטים לפעמים להתעלם ממנו. הניסיון במדינות רבות בעולם מראה שלעיתים השלטון עשה בשב"כ שימוש לצרכים פסולים. קיום של חקיקה ברורה שקובעת מה מותר ומה אסור לשב"כ זה טוב לשב"כ כדי שלא יעשו בו שימוש לרעה לצרכים שהם לא הצרכים שבשבילים קיים שב"כ.

אקפוץ בהקשר הזה לעניין של מדינות אחרות. בשלושים השנה האחרונות, ובעיקר בעשרים השנה האחרונות, נעשתה חקיקה כמעט בכל מדינות המערב שאנחנו בדקנו, חקיקה שמסדירה סמכויות של הגופים שמקבילים לשב"כ.

רן כהן:

בחוקים ספציפיים לגבי השירותים או במסגרת החוקים הכלליים?

עמ' 19 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01
סודי ביותר

מני מזוז:

יש הסדרים גם אצלנו, כפי שהוזכר, יש הוראות שמתייחסות לשב"כ בחוק האזנת סתר, בחוק הגנת הפרטיות, בחוק הבזק. בכל מיני חוקים יש הוראות ספציפיות. אני מדבר על חוקים שלמים שמסדירים את מכלול תפקידיו, סמכויותיו, מעמדו וכפיפותו של שירות הביטחון הפנימי במדינות. אני יכול לומר שכרוב המדינות זה נבע כתוצאה משערוריות שהתפוצצו.

אתן דוגמא אחת ממדינה מאוד רחוקה כמו אוסטרליה. שם הסתבר בתחילת שנות השמונים, כשאחרי הרבה מאוד שנים התחלף השלטון. מממשל שמרני לליברל, הסתבר שהממשל השמרני לאורך הרבה שנים עשה שימוש בשירותי הביטחון. בין היתר, שימושים פוליטיים. קמה סערה גדולה, ועדת חקירה ממלכתית וכו', ובעקבות זה - - -

יובל שטייניץ:

אלו שימושים?

מני מזוז:

שימושים פוליטיים במובן הכי פשוט שאתה יכול להעלות על דעתך.

אורי אריאל:

אבישי רביב לדוגמא.

מני מזוז:

באנגליה החקיקה של חוק השב"כ האנגלי, ה-M.I.5, שנעשתה בשנת 1989, נעשתה גם היא בעקבות שערוריות שפרצו על שימוש לרעה של הממשלה בשירות, על היעדר לפיקוח של השירות. כל מיני דברים, לא בהיקף האוסטרלי. אפילו בקנדה השקטה היה דו"ח מאוד מפורסם שהיום הוא ספר חובה בכל הספרות של שירותים חשאיים, דו"ח מקדונלדס, שחקר שערוריות שקרו גם בשירותי הביטחון הקנדיים השקטים. כולם הגיעו למסקנה שכדי גם להגן על הציבור, ובצדק מאוד העיר חבר הכנסת רמון, ששירותים חשאיים מהסוג של השב"כ עובדים בראש וראשונה כלפי המדינה פנימה. זה לא מוסד, זה C.I.A, זה F.B.I. זה עוסק קודם כול באזרחי המדינה, הגנה פנימה. בהגנה פנימה זה עוסק לפעמים גם בגורמי חוץ. אבל שב"כ מעצם טיבו פועל בתוך המדינה, מפעיל סמכויות בתוך המדינה, וחלק גדול מהסמכויות שלו חלות על אזרחי המדינה מן השורה, כולל דברים טכניים כמו סיווג ביטחון לכל אחד מאתנו שרוצה להתמנות לתפקיד, או דברים אחרים, וכלה בטרור.

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

לדוגמא מעבר בשדה התעופה, בידוק ביטחוני, שזה לפי הנחיות שב"כ.

מני מזוז:

כשנעבור על הסעיפים אנחנו נראה שחלק גדול מהסמכויות של השב"כ הן סמכויות פנים. לכן החוקים האלה נועדו, מצד אחד, ליצור מנגנוני פיקוח אפקטיביים של כל המערכות הציבוריות על הפעילות של שירותי הביטחון, ומצד שני, גם להגן על שירותי הביטחון עצמם מפני שימוש לרעה בהם. אלה שני האיזונים שבתוכם עובדים כל חוקי השירותים החשאיים בכל העולם, והיום אנחנו מגיעים למצב שמדינת ישראל היא אחת המדינות הבודדות במערב שעוד אין לה חוק. ציין ראש השב"כ שבעצם היוזמה הראשונית התחילה עוד ב-1988. זה נכנס למהלך גבוה ב-1993.

ועדת משנה חו"ב-חוקה סודי ביותר עמי 20 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

יובל שטייניץ:

יש הבחנה ברוב המדינות בין מה שעושים כלפי פנים וכלפי חוץ, או בין המגבלות שחלות על ה-F.B.I ועל ה-C.I.A למשל?

מני מזוז:

יש חוקים שונים לבין שירות הביטחון הפנימי, דמוי שב"כ, לבין שירות ביטחון חיצוני. למשל בבריטניה נראה בהמשך שיש שני חוקים שונים: אחד ל-M.I.5 ואחד ל-M.I.6.

הסדר של שירות ביטחון נגדי שעוסק בפעילות מחוץ למדינה היא מאוד בעייתית מבחינה משפטית, מאוד מורכבת, כי מטבע הדברים הפעילות מתבצעת במדינה שהחוקים של מדינת ישראל לא חלים שם.

חיים רמון:

לכן כל הפעילות שעושים לא בדיוק עולה עם החוק של אותה מדינה, וזה דבר הכי נורא בעיניי.

מני מזוז:

לכן שם יש לפעמים הבחנות או התייחסות ספציפית.

יובל שטייניץ:

למשל בפעילות השב"כ בשטחים שהם לא תחת החוק הישראלי.

מני מזוז:

השב"כ הוא חריג במובן הזה שלגבי השטחים שהם לא בדיוק פנים ולא בדיוק חוץ. הוחלט ב-1967 שבכל זאת השב"כ הוא זה שיעסוק בזה ולא המוסד או אמ"ן.

רן כהן:

לפי מה שאמרת עכשיו זה מעלה סוגיה מאוד מעניינת. בעצם נכון שהמוסד או ה-M.I.6 במקרה של אנגליה, עובד במדינות זרות ולכן מאוד קשה לחוקק לו חוק איך הוא עובד שם. אבל בכל זאת הוא עובד בשירות המדינה כאן. השאלה אם לזה לא היה ראוי להגיע למעמד מוגדר בחוק, שלא יהיו בו שימושים זרים או כל מיני דברים מהסוג הזה. ברוח הדברים שאמרת לגבי תחום הפנים.

מני מזוז:

אני יכול להגיד בסוגריים, שממש השבוע היה דיון אצלנו במשרד בפנייה של המוסד שמבקש ליזום חוק מוסד. הנושא הזה הוא על הפרק. הוא על השולחן. אני מעריך שבמקביל ועם סיום - - - הצבנו את סימני השאלה הגדולים על הקושי לעשות חוק מוסד, אבל אנחנו מתכוונים - - -

היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין:

אבל בשורה התחתונה אנחנו תומכים בזה.

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 21 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

אבי דיכטר:

גם בסעיף 7(א) וגם במציאות עבודת השירות לא מסויגת לתחומי מדינת ישראל.

מני מזוז:

בעיקר בגלל הנושא של שטחים ועוד דברים נוספים.

אבי דיכטר:

גם נושא האבטחה.

מני מזוז:

אבטחה ומטוסי. אנחנו מודעים לזה.

רן כהן:

ההבדל העיקרי הוא שאתה עובד בעיקר בישראל והוא עובד בעיקר בחוץ.

מני מזוז:

ניכנס לכל הדברים האלה תוך כדי הדיון בסעיפים.

הערה שנייה: כפי שגם צוין על-ידי שר המשפטים, מאז שגובש בעצם הנוסח של החוק - החוק גובש בסוף 1995 ומאז הוא מתגלגל במסדרונות החקיקה - חלו כל מיני התפתחויות, ואנחנו במהלך השנים מאז גיבשנו כמה הצעות לשינויים ותוספות מהנוסח שמונח בפניכם, שזה הנוסח שגובש ב-1995, ונרצה במהלך הדיון בסעיפים להציג כמה הצעות, בקשות שלנו, שמתואמות עם השירות ומסוכמות אתם, לכמה שינויים ותוספות בסעיפים שונים.

הערה נוספת, טכנית, לגבי זימון גורמים נוספים, שהעיר יושב-ראש ועדת החוקה. בסיבוב הקודם בכנסת הארבע-עשרה הוועדה הזמינה בישיבה הראשונה גורמי חוץ, נתנה להם הזדמנות להעיר את ההערות, ולאחר מכן הדיונים הפרטניים התנהלו בפורום סגור. אני חושב שזה אילוץ שחיוני לדיון רציני בוועדה. כדי להסביר את הצורך בסעיף כזה או אחר או למה זה מנוסח כך ולא אחרת יש צורך להציג דברים שלא פתוחים לקהל הרחב, ולכן דיונים פתוחים התוצאה שלהם תהיה זה יהיה דיון שטחי. לכן צריך למצוא איזון.

היו"ר דוד מגן:

כבר מסרתי הנחיות שיעבירו לנו את הדברים בכתב, בנוסף לקריאת הסטנוגרמות.

מני מזוז:

מבחינתנו אין בעיה להקדיש ישיבה לזימון גורמים חיצוניים שיעירו את כל ההערות. אבל בדיונים השוטפים זה ייצור מגבלה קשה מדי.

רן כהן:

אלה שהוזמנו נתנו את חוות דעתם על הנוסח הזה?

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 22 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

מני מזוז:

זה אותו נוסח מ-1988. הם הוזמנו לישיבה אחת או שתיים.

היו"ר דוד מגן:

אני מודה לשר המשפטים, ליועץ המשפטי לממשלה ולראש השב"כ ומכריז על הפסקה בת תמש דקות.

(הפסקה)

היו"ר דוד מגן:

אנחנו ממשיכים בדיון. קודם הישיבה גם ממני וגם מאריה רוטר הבנתי שבסעיף 7 מתחילות הפרובלמות שבדודאי יזמינו התייחסות. אני לא רוצה להזכיר שוועדה בהרכב אחד התקדמה אף מעבר לזה. לאור הערתה של היועצת המשפטית לוועדה, שכבר לסעיף 4 יש לה הערות, אני מבקש ממני להתקדם בהקראה או אם יש לחברים הערות, עד סעיף 4, ומסעיף 4 נתחיל להתעכב.

מני מזוז:

נעביר גם בכתב את הדברים שאנחנו רוצים גם בתיקונים, שינויים או תוספות.

סעיף 1 זה הגדרות. אין טעם להתעכב.

מירי פרנקל-שור:

מבחינה פרוצדורלית, זה שאין מה להתעכב אנחנו מקיימים דיון או שסעיף 1 מאושר? כי אם סעיף 1 מאושר, צריך לעבור באופן פורמלי.

רן כהן:

אני מציע שלא נתחיל עכשיו בהצבעות.

היו"ר דוד מגן:

בגמר כל הדיונים נעשה בתוך הוועדה קריאה שנייה.

שאל יחלום:

אני רוצה לשאול בסעיף ההגדרות. מה הכוונה "עובד השירות"? אני לדוגמא יודע שעובד השירות הוא לא עובד השירות אלא עובד משרד ראש הממשלה. כן צריך להגדיר שזה עובד מדינה שקיבל מינוי. לדעתי, זה לא פשוט להגיד עובד השירות. הייתי אומר: עובד מדינה שקיבל כתב מינוי מראש שירות הביטחון הכללי, או משהו כזה. אבל לא באופן כללי. מחר לא יהיה ברור אם אתה עובד שירות ביטחון.

מני מזוז:

השירות היא יחידת סמך במשרד ראש הממשלה, ולכן עובד השירות מוגדר כעובד מדינה בשירות הביטחון הכללי. למה היינו צריכים להגדיר את זה? כי שירות הביטחון הכללי במסגרת תפקידיו, פעולותיו, נזקק גם לסיוע של גורמים אחרים, שלגביהם אנחנו מתייחסים בהמשך. למשל, סעיף 8(א)(ב) מסמך את השירות להסתייע באדם שאינו עובד השירות לשם ביצוע משימות. לכן עובד השירות אומר עובד מדינה שהוא עובד מדינה כמו כל עובד מדינה אחר, שמועסק, מוצב, בשירות הביטחון הכללי.

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 23 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

כששירות הכיטחון הכללי הוא יחידת סמך במשרד ראש הממשלה. לכן ההגדרה הזאת נועדה להבחין לדברים שונים או לסמכויות. יש סמכויות שאפשר להטיל רק על עובד השירות ולא על אנשים שפועלים מטעמו של השירות והם לא עובדי השירות.

אורי אריאל:

אבישי רביב הוא עובד השירות?

מני מזוז:

אני לא יודע. מקורות הם לא עובדי שירות. הם אנשים שמסייעים לשירות.

רן כהן:

יש אנשים שעובדים בשירות אבל אין יחסי עובד ומעביד ביניהם. מה מעמדם בהגדרה הזאת?

אריה רוטר:

הם לא נכנסים בהגדרה.

שאול יהלום:

ניקח למשל את אבישי רביב, ואני מניח שיש מאות כאלה או עשרות. הוא מקבל כל חודש משכורת. הוא לא עובד מדינה?

אריה רוטר:

הוא לא עובד מדינה והוא לא עובד השירות. לכן ההגדרה מדברת על עובד המדינה.

שאול יהלום:

צריך למצוא הגדרה לכזה.

אורי אריאל:

איך אתה נותן לו הגנה?

מני מזוז:

אנחנו נותנים לו הגנה בכמה סעיפים בהמשך שמדברים על מי שהשירות מסתייע בו למילוי תפקידיו. אבל אין שום כוונה לתת לו סטטוס, סמכויות, של עובד שירות. זה גם מהצורך בכך.

רן כהן:

זה גם נכון. תארו לכם שזה ייתן לכל מודיע.

אורי אריאל:

הוא עבד עבורך. אתה נותן לו הגנה משפטית?

עמ' 24 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

מני מזוז:

אנחנו נותנים לו- תסתכל על סעיף 17, שהוא סעיף הגנה לעובדי השירות. כתוב שם: "עובד השירות או הפועל מטעם השירות". כלומר, במקומות שיש הצדקה עניינית לתת לו הגנה, ניתנת לו הגנה. לכן יש ההבחנה הזאת בין עובד שירות שהוא עובד מדינה לכל דבר ועניין, מתקבל לפי חוק שירות המדינה (מינויים), חלים עליו כל הכללים.

אורי אריאל:

פועל מטעם זה מינוי?

אריה רוטר:

צריך ללכת לפי הסדר. תסתכל על סעיף 8(א)(4). בין תפקידי השירות יש גם "להסתייע באדם שאינו עובד השירות לשם ביצוע משימות, בהתאם לכללים שייקבעו". להזכירכם, כללים זה נורמה שמאושרת.

מני מזוז:

יש התייחסות להבחנה בין עובד לבין גורמים אחרים שנותנים שירות.

שאול יהלום:

על תלוש המשכורת שלכם כתוב שירות ביטחון כללי או משרד ראש הממשלה?

אריה רוטר:

על תלוש המשכורת שלנו יש קוד אחר. זה עניין טכני.

שאול יהלום:

לכן אני אומר, שההגדרה זה לא כמו יחידת סמך הטלוויזיה הלימודית. כי אז כתוב בתלוש המשכורת, עובד הטלוויזיה הלימודית. כאן יש לך אנשים שעובדים ולא כתוב בשום מקום שהם עובדי שירות הביטחון הכללי. באיזהו מקום צריך להגדיר את המאגר. לכן זה לא מספיק להגיד שאתה עובד שירות הביטחון הכללי אלא צריך שתהיה כאן רשימה סגורה של אנשים, שלמרות שבשום מקום עלי אדמות, לא בתלוש משכורת ולא בשום מקום, יהיה כתוב, ושכניו לא יודעים ואשתו לא יודעת, ואף אחד לא יודע, אני לא יודע אם הוא יודע, צריך להיות כתוב שהוא קיבל מינוי לשרת. שירות חשאי צריך להיות מאגר ברור עם כתבי מינוי.

מני מזוז:

חבר הכנסת יהלום, כל עובד שירות נמצא בנציבות כמו כל עובד משרד החקלאות. מעבר לזה שהוא נמצא באגף כוח-אדם בשירות עצמו, והוא מתקבל לעבודה כמו עובד מדינה מהשורה.

רן כהן:

אולי כדאי להכניס בהגדרות גם אדם שהשירות מסתייע בו או פועל מטעמו, כדי לשים את ההבדל בין עובד מן המניין.

עמ' 25 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

שאלו יהלום:

מחר תהיה מחלוקת אם העובד הוא עובד השירות.

אריה רוטר:

החוק הזה בא במסגרת של מכלול חוקים אחרים. זאת אומרת, לא המצאנו כאן פטנט מיוחד. למשל חוק שירות המדינה (גמלאות), שם מוגדר מעמד של עובדי שירות הביטחון. כתוב שירותי הביטחון - שירות ביטחון כללי והמוסד. ומה זה עובד? עובד מדינה. זו שרשרת שלמה של חוקים שכשאתה קורא את ההגדרה הזאת - לא שאני נגד לחדד את זה - אתה מבין שעובד המדינה אנחנו יודעים מה זה. יש מערכת שלמה של חוקים, כמו חוק שירות המדינה (מינויים), שעוסקת בתחום של עובד מדינה, וכשאנחנו אומרים עובד מדינה בשירות ביטחון כללי, למי שמכיר את כל המערך של החוקים זה די ברור. אם רוצים עוד לחדד, אין גבול לחידוד, אבל נראה לי שזו הגדרה מספקת. מה שברור הוא, שזה לא יכול להיות אדם שלמשימה מסוימת או אפילו באופן קבוע כזה ואחר עובד לטובת השירות והוא לא עובד מדינה בשירות. למשל לא סיען ולא יועץ לענייני מחשב ולא יועץ לענייני מחקר וכו'. אין להם יחסי עובד-מעביד, הם לא כפופים לדיני המשמעת של השירות, הם לא כפופים לחוק הגמלאות. יש מכלול של משמעויות לעניין הזה.

מירי פרנקל-שור:

אני חושבת שצריך להשאיר את השאלה הזאת בצריך עיון, כשנגיע לסעיף 17 האם יש מקום להגדיר. אני לא בטוחה שיש צורך להגדיר מהו עובד הפועל מטעם השירות. יכול להיות שעדיף להשאיר את זה מעורפל. אני לא חושבת שיש מקום להמשיך לדון בזה כאן, אבל אני חושבת שבהחלט צריך לרשום את זה בצריך עיון.

שאלו יהלום:

אני לא יודע למה צריך להשאיר דברים בערפול.

היו"ר דוד מגן:

היא אומרת שכשנגיע לסעיף 17 נבדוק את כל המכלול.

שאלו יהלום:

זה שירות שיש לו גם קווים אפורים. לפעמים תהיה מחלוקת אם האדם הזה היה עובד או האדם הזה היה מסייע. אף אחד לא יחלוק על כך שאתה עובד משרד המשפטים, בגלל שכל המדינה יודע שאתה עובד משרד המשפטים, התקבלת למכרז שהוציא מכרז המשפטים, בתלוש המשכורת שלך כתוב משרד המשפטים ועוד כמה דברים. לעומת זאת, עובד שירות הביטחון הכללי מטבע בריאתו החשאית, יש כאלה שיידעו ולא תהיה מחלוקת, ויש כאלה שיפלו בעניין האפור. מחר יקרה משהו לעובד כזה, הוא יעשה עבודה, לא יידעו אם הוא עשה את זה בסמכות של עובד או מסייע וכו'.

לכן אני חושב שכאשר מדובר בעובד של ארגון כזה צריכה להיות רשימה ברורה. גם אין מכרזים פה בדרך כלל. לכן צריך רשימה ברורה והרשימה יכולה להיות כתב מינוי. צריך להיות משהו ברור שלעיתים אם קורה משהו אין מחלוקת שהוא היה עובד השירות. סתם לכתוב עובד השירות זאת לא הגדרה. זה כמו שהוא אומר שזה ברור, אבל זה לא ברור.

מני מזוז:

יש הבדל בין ברור לאיש ברחוב מי עובד השירות. האיש ברחוב גם לא יודע מי

עמ' 26 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

עובד משרד החקלאות. אין ערפול בשאלה אם הבחור שיושב לידך הוא עובד השירות או לא. אתה לא מכיר אותו או מישהו אחר לא מכיר אותו, אבל בשירות יש להם ובנציבות שירות המדינה יש רשימה מאוד ברורה מי עובד שירות ומי לא, בדיוק באותה מידה של כל יחידה ממשלתית אחרת. לעומת זאת, לצרכים מסוימים, למשל אם איש השירות צריך להפעיל סמכות מסוימת, להקשרים מסוימים אפשר לקבוע למשל שהוא לא יפעיל סמכות אלא אם הוא יציג תעודה שתונפק לו שתזהה אותו בתור עובד שירות, כמו ששטר בפעולות מסוימות חייב לזהות את עצמו בשביל לבצע פעולה מסוימת בתוקף סמכותו. זה תיעוד, זה דבר אחר, ואפשר להסדיר אותו והוא מוסדר גם אצלנו, אמור להיות מוסדר בכללים ותקנות של השירות. אבל אין ערפול מהסוג שאתה חושש מפניו, שמחר עובד שירות מבצע פעולה ויהיה הליך משפטי, חקירתי וכו', ומישהו יבוא ויגיד, אנחנו לא יודעים אם הוא עובד השירות או לא. התשובה לשאלה אם פלוני עובד השירות או לא היא ברורה כמו כל עובד מדינה אחר. כי הוא מתקבל בהליכים פורמליים.

שאלו יהלום:

אני חולק עליך. אני אומר שאסור להשאיר דברים כאלה במצב של חזקה. אתה אומר, חזקה שלא יהיה עליו מחלוקת.

מני מזוז:

אני לא אומר חזקה. אני אומר שיש תשובה ברורה פורמלית. אם אתה מרים טלפון לראש השירות ושואל אותו האם פלוני הוא עובד השירות, בהנחה שאין לו סיבה לא להגיד לך, הוא יודע בדיוק. אין פה סימן שאלה.

שאלו יהלום:

ברור שהיום הוא יודע. אנחנו מדברים על תקופה שיכולה להיות איזה פרשיה, איזו התנערות מפעולה של מיהו. הרי קרו מקרים. למשל בידוי ראיות. קרו מקרים. השב"כ יש לו היסטוריה קצת במדינה הזאת, כולל דברי שקר לוועדת חקירה ממלכתית. לכן צריכים להיות כאן דברים ברורים. מחר יגידו, ההוא שעשה את זה כבר לא היה עובד השירות או להפך.

יובל שטייניץ:

החוק לא יכול לענות על כל החריגים.

היו"ר דוד מגן:

האם יש בעיה משפטית להוסיף עובד מדינה בשירות הביטחון הכללי על-פי כתב מינוי של השירות?

מירי פרנקל-שור:

זה עובד מדינה.

אריה רוטר:

זה כתוב ממילא בחוק שירות המדינה. אין עובד מדינה שאין לו כתב מינוי ממישהו. לכן השאלה שמעלה חבר הכנסת יהלום יכולה להיות באופן עקרוני. יכול אדם לבוא ולומר, אני עכשיו עובד משרד הדתות. אין אתה יודע שאתה עובד משרד הדתות? משום שיש לי מינוי. אני עובד מדינה, יש לי כתב מינוי במשרד הדתות. החוק הזה לא התיימר להחליף את החוקים האחרים של שירות המדינה. זה מה שניסיתי להסביר כבר קודם. אני לא יודע ממה החשש.

ועדת משנה חו"ב+חוקה סודי ביותר עמ' 27 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

היו"ר דוד מגן:

השאלה של חבר הכנסת יהלום, הזכירו שלוש פעמים את השם אבישי רביב. הוא יבוא כשייפתח משפטו, אם ייפתח משפטו, ויגיד אני עובד השירות.

אורי אריאל:

מה זאת אומרת אם ייפתח משפטו? ברור שייפתח משפטו בעוד שבע שנים, בעוד עשר שנים.

אריה רוטר:

השאלה הראשונה שישאלו, האם אתה עובד מדינה. נניח שאבישי רביב יגיד, אני עובד מדינה. יגידו, תראה לנו את כתב המינוי, על-פי איזה כתב מינוי. אין דבר כזה לכן ברור שהוא לא עובד שירות ולא עובד מדינה. כך עובדת המדינה, לא המצאנו כאן שום דבר חדש.

היו"ר דוד מגן:

חבר הכנסת שאול יהלום, זה משביע את רצונך?

שאול יהלום:

לא הצלחתי לשכנע.

מני מזוז:

מה אתה מציע?

שאול יהלום:

שעובד שירות צריך לקבל כתב מינוי מראש השירות.

מני מזוז:

תעודה?

שאול יהלום:

אותו כתב מינוי שעליו רוטר מדבר צריך להיות חתום על-ידי ראש השירות, וזו רשימה סדורה.

אריה רוטר:

היום הוא מקבל מנציב שירות המדינה. אנחנו עובדי מדינה לכל דבר. כפופים לחוק המשמעת, לחוק המינויים.

שאול יהלום:

כתוב בכתב המינוי שירות ביטחון כללי?

אריה רוטר:

אני לא יודע, אולי בהסדרים עם הנציבות.

ועדת משנה חו"ב-חוקה סודי ביותר עמ' 28 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

שאל יהלום:

זאת בדיוק הנקודה. האם בכתב המינוי שלך כתוב שירות הביטחון הכללי?

היו"ר דוד מגן:

אריה רוטר, תבדוק את זה לישיבה הבאה ותאמר לנו.

יובל שטייניץ:

עם זה שזה לא יכול לענות על כל חריג זה אמור לספק. בהנחה שאנחנו רוצים להגיע לסיום ולא למשוך את זה שלוש-עשרה שנה, אני מציע להמשיך. אם אומרים שכתוב מפורשות או שיש קוד, זה בסדר.

היו"ר דוד מגן:

היועץ המשפטי של השב"כ לא בקיא בדיוק בנוהלים של כוח-אדם בעניין זה. תבדוק את זה. בשבוע הבא תאמר לנו. אם זה יניח את דעתנו, בסדר, ואם לא, נמשיך להתווכח.

מני תעבור לסעיף 4 ששם מתחילות השאלות.

מני מזוז:

אני ממשיך בסעיף 2. סעיף 2 זה סעיף שקיים בכל החוקים בכל המדינות. הוא בא ליצור רציפות בין החוק לבין הארגון הקיים. החוק הזה בא לומר ששירות הביטחון הקיים הוא שירות הביטחון שעליו מדבר החוק. זו הערה כללית.

רן כהן:

בסעיף 2(ב) - לגבי מבנה השירות לא צריך לקבל אישור חיצוני?

מני מזוז:

יש כאן הבחנה בין שני היבטים: יש מבנה בהיבט נציבותי, שנעשה מול הנציבות - תקנים, דרגות.

רן כהן:

אני מתכוון לתפקודי.

מני מזוז:

היבט תפקודי גם היום זה עניין פנימי של השירות. הוראות השירות מוגדרות בסעיף 1 שאלה הוראות שבאישור ראש הממשלה. לכן החלוקה הפנימית לאגפים, חטיבות, יחידות פנימיות בתוך השירות, נקבעת בהוראות של ראש השירות, אבל טעונה אישור של ראש הממשלה.

אורי אריאל:

שאל רן בדיון המקדים כמה פיקוח יש לוועדת המשנה, כי יש דברים ברורים ויש דברים שלא ברורים. כמו זה ברור שלא צריך. זה לא בהכרח הגיוני. יבואו, ידווחו, ועדת המשנה תשמע, יש לה הערות. אם יש שינוי ארגוני היא לא יודעת מזה.

ועדת משנה חו"ב-חוקה סודי ביותר עמ' 29 מתוך 35 עמודים
26.11.01 עותק מתוך 5 עותקים

מני מזוז:

הנושא הארגוני לא עוסק בתפקידים, סמכויות, מהויות. אני לא מכיר בשום מערכת אחרת - - -

רן כהן:

אני לא מתעקש על כלום, אני רק רוצה להיות מועיל לעניין. מה הבעיה? אחד הדברים שקורים בגופים ממלכתיים ציבוריים זה שעם שינוי העתים ושינוי המשימות הוא בעצם צריך לשנות את המבנה שלו. את מבנה העבודה שלו. בדרך הטבע אנחנו היום בוועדת המשנה לשירותים החשאיים מקבלים את הדיווחים הללו כאשר הם קורים, אבל הם לא מובנים. זה לא דבר מובנה. יצאנו מלבנון. חל שינוי בשירות. מישור צריך לדעת מזה, מישור צריך להיות מדווח על זה.

אחד הדברים החשובים ביותר לשירותי הביטחון זה שהם מתאימים את עצמם למצב החדש בתוך שותפות עם הגורמים המפקחים.

אורי אריאל:

השינויים הארגוניים הם פועל יוצא של מצב. הנציבות תשאר תקנים, השאלה אם זה נכון.

רן כהן:

אתם רוצים שהמבנה יהיה מאושר על-ידי ועדת השרים והממשלה?

יובל שטייניץ:

אני בסך הכול מאוד בעד המגמה שרן מציע, של הגברת הפיקוח והמעורבות של הוועדה הפרלמנטרית, אבל פה יש לי מחלוקת איך עושים את זה. יש שתי שיטות להבטחת הפיקוח והמעורבות של ועדות פרלמנטריות בצבא, בשירותים חשאיים, בגופים כאלה. שיטה אחת פשוט קובעת שזה וזה ייעשה באישור תוך כדי דיווח. כלומר, בעצם בשיטה הזאת שלא מקובלת עלי, שהיא פחות עדיפה בעיני, לוקחים את הוועדות הפרלמנטריות ואומרים להם, מחוץ לממשלה יש עוד גוף שהוא כמעט גוף מבצע או מאשר ביצוע. השיטה השנייה שהיא השיטה הנכונה, ולדעתי, החקיקה שאתה ואני מציעים, אני לא בטוח שהיא תעבור, הולכת בכיוון הזה. והיא אומרת: אנחנו לא נפרט מה צריך אישור ומה לא באופן ספציפי, אבל נקבע סמכויות כאלה של אישור סופי של מהלכים מסוימים, או גם של בעלי תפקידים ראשיים, שייצרו את ההיררכיה הברורה, ובעצם ייצרו באופן טבעי דינמיקה של דיווח ושל מעורבות, בגלל הפיקוח, בין השאר, על מינוי והארכת תוקף כהונה של אנשים. זאת השיטה המקובלת למשל בארצות-הברית. כך שוועדות קונגרס מפקחות על מבנה או על הקצאות גם בתוך השירותים הביטחוניים, וזה לא נובע מכך שכל דבר ספציפי הן קובעות, אלא בגלל סמכות אישור כללית.

אורי אריאל:

תסבירו מה הבעיה שיהיה דיווח לוועדת המשנה.

מני מזוז:

אני לא חושב שיש הסתייגות מדיווח.

עמ' 30 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

טורי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

היו"ר דוד מגן:

בהמשך למה שרון אמר ויובל השלים, התפקיד שלנו הוא לפקח ולא לנהל. לפי השאלות כמעט שאנחנו הולכים להיכנס לקריביים, זה בסדר, אבל במתכונת של פיקוח ולא לנהל. נקבל את האינפורמציות, נעגן את מה שנהוג היום, לפי דעתי, בצורה יפה מאוד, ולא צריך יותר מזה. כי משהו צריך לנהל את זה ולא אנחנו.

אורי אריאל:

חבר הכנסת יהלום אמר שיש לשבייכ, לצערנו, היסטוריה מפוארת, אבל יש לו גם כתמים קשים מאוד, שהחוק הזה, בין השאר, בא אולי לתקן ולסדר חלק מהדברים. ראש השירות הקודם והנוכחי אומרים, למשל, שאין יותר פרובוקטורים, ואני אומר לכם שאני מסופק. הכרתי את זה והכרתי את זה, נפגשתי עם זה ונפגשתי עם הנוכחי. יש לי ספק גדול. יכול להיות שחלק מההערות שאני אעיר נובעות מהספק שאני לא מרגיש בטוח מספיק עדיין. למרות שאני חושב שחל שינוי גדול, לא יכול להיות עוד פעם קו 300, והיה. לא לפני מאה שנה.

היו"ר דוד מגן:

אני אקח את הדוגמא שלך. אתה שואל אם יש פרובוקטורים והוא נותן לך תשובה שיש, אז הוא ענה לפיקוח. אם הוא אומר לך שלא, הוא ענה לפיקוח. אי-אפשר לעשות יותר מזה.

■

אני רוצה לתת דוגמא כדי להמחיש את הסוגיה שאנחנו דנים בה, וזה מתקשר לדברי היושב-ראש, שהוועדה אמורה לפקח אבל לא לנהל. אתן לכם כמה דוגמאות.

1. האם אנחנו מנהלים את הלוגיסטיקה של השירות בגישה מבוזרת או ריכוזית? האם יש לנו אגף לוגיסטיקה והוא עושה הכול או שהדברים האלה מתפזרים.

2. משאבי אנוש והדרכה. פעם היה אגף משולב שעסק בכוח-אדם ובהדרכה. הוחלט להפריד בין השניים מטעמים שנבדקו ונשקלו.

אלה שיקולים

מקצועיים שקשורים לאופן שבו ראש השירות חושב שצריך למלא את היעדים שלו. אין פה איזשהן חריגות לא מנורמות ולא מכללים ולא מחוקקים.

אורי אריאל:

יכול להיות שיהיו.

היו"ר דוד מגן:

רוצים או לא רוצים אנחנו מפקחים גם על הסעיף הזה. למה? כי לפחות אחת לשנה השב"כ צריך אישור תקציבי, ואז הוא בא ומראה לך בדיוק לאיזה יחידות, וגם אם אתה לא שואל אתה מקבל תשובות ויש חשיפה של העניין.

מני מזוז:

גם צריך לדוות אחת לשלושה חודשים לוועדה לפי החוק. לכן הבעיה היא לא ברמת הדיווח.

יובל שטייניץ:

אני רוצה להוסיף, זה מה שמדאיג את אורי אריאל, וזו גם חזרה מסוימת לדבר קודם שאני לא רואה בחוק וכן הייתי רוצה לראות, וזאת הערה עקרונית, לא שאני מעכב את החוק בגלל זה: אני חושב שמאחר שהשב"כ שלנו פועל בשני כובעים, גם כשירות ביטחון פנימי, שבו הוא פועל בעיקר מול אזרחי ישראל, וגם כשירות ביטחון שפועל מול אלה שאינם אזרחי ישראל, בעיקר מול ערביי השטחים, רצועת עזה, הגדה המערבית, יהודה ושומרון, וגורמים נוספים לפעמים, צריכה להיות בחוק הבחנה בין שתי רמות שונות של איסורים, משתי סיבות:

1. סיבה שמזכירים חיים רמון ואורי אריאל - הדאגה מפני סכנה של שימוש פוליטי לרעה ביכולות של השב"כ היא גדולה יותר, ולכן צריכה להטריד אותנו כאשר מדובר בגורמי פנים מאשר כשמדובר בגורמי חוץ, כי גורמי פנים יכולים להיות גורמים פוליטיים כמו מפ"ם או גוש אמונים או גורמים משני קצוות הקשת הפוליטית.

2. גם המחויבות הבסיסית בסופו של דבר של מדינה לאזרחיה בהמון תחומים - בתחומים סוציאליים, בתחומים חינוכיים, בתחומים בריאותיים וגם בתחום של זכויות אזרח - וזה הנזהג בכל הדמוקרטיות בעולם, שונה לגמרי מאשר לאזרחי מדינה אחרת. לכן משתי הסיבות האלה גם יחד, גם הסכנה לשימוש לרעה למטרות פוליטיות, וגם בגלל ההגנה העדיפה על זכויות אזרח שמדינה מעניקה לאזרחיה, צריכה להיות איזשהי הבחנה או לפחות רמז להבחנה, מצדי שתהיה כללית, אבל שבאה ואומרת בחוק לאנשי השב"כ, רבותי, מה שאולי מותר לכם בשטחים או בלבנון אסור לכם בערביי ישראל או ביהודי ישראל, באזרחי ישראל. כשאתם באים לטפל בגורמי פנים, באזרחי ישראל, חלים עליכם מגבלות יותר חמורות, בדרך הטבע, מאשר בגורמי חוץ. זו הבחנה שכל המדינות עושות בין ההגבלות החמורות שחלות על ה-F.B.I והגבלות הרבה פחות חמורות שחלו על ה-C.I.A.

היו"ר דוד מגן:

נגיע לזה בהמשך.

יובל שטייניץ:

הייתי אומר שההבחנה הזאת צריכה להיות באופן קטגורי בחוק ואז אורי יירגע.

רן כהן:

לפני שעוברים לסעיף 3, אני רוצה להעיר שכאן צריכה להיות תוספת. אני חושב שגופים כאלה צריכים להיות דינמיים על-פי המציאות, ומי שצריך לדעת שהגוף התאים את עצמו למשימות המצב החדש שלו זה הקברניטים, זה לא רק הגוף עצמו. לכן נדמה לי שמה שצריך להיות זה תוספת שאומרת, ששינויים במבנה או בתפקידים האלה ייעשו באישור ראש הממשלה.

אריה רוטר:

זה כתוב בהוראות השירות ובאישור ראש הממשלה.

יובל שטייניץ:

אפשר גם בדיעת ועדת המשנה.

רן כהן:

אני סבור שהנושא הזה של החריגות של השירות מהתפקידים שלו האמיתיים והממשיים והכניסה לפגיעה בזכויות האדם, בזכויות האזרח, פרובוקציות וכו', הוא לא הנושא שעומד כאן. הנושא שעומד כאן זה בעיקרו של דבר האורגניזם החי של השירות. על זה אנחנו מדברים. כי אם נלך אחורה, הבעיה של השירות לא היתה כל כך שימוש בפרובוקטורים כמו למשל שהוא לא הצליח בגלל קונצפציה לגלות את המחתרת היהודית. צריך שהגוף יידע להתאים את עצמו למצבים שבו נוצרים איומים חדשים, וברגע שהוא מגדיר איומים חדשים הוא גם מתאים את עצמו.

ההבדלים שנוצרים בפעילות של השב"כ נוצרים בגלל שינויים בבסיס המשטי שלפיו פועל השב"כ. חוקי מדינת ישראל לא חלים בשטחים למשל, למרות שהעקרונות הבסיסיים שעל-פיהם פועלת מדינת ישראל חלים גם בשטחים מכוח פסיקת בג"ץ. אבל בעיקרון, בשטחים למשל יש תחיקת ביטחון שהיא שונה במספר מרכיבים שמאפשרים, בין היתר, גם לשב"כ לפעול בצורה שונה. אבל העקרונות הבסיסיים צריכים להיות אותו בסיס מבחינת הסמכויות שמוענקות לשב"כ בחוק.

יובל שטייניץ:

הם צריכים להיות רק טריטוריאליים. גם כשתושבי שטחים נכנסים לארץ זה צריך להיות שונה. המחויבות לאזרחים שלנו בכל זאת יותר גדולה.

אריה רוטר:

זאת הבחנה שאי-אפשר לכתוב אותה בחוק. בסך הכול יש גם הערכים של כבוד האדם. אתה לא יכול לכתוב שלגבי אדם אחד אתה שוקל כך ולגבי אדם אחר אתה שוקל כך.

יובל שטייניץ:

בארצות-הברית מי שהוא שווה בלתי חוקי אפשר לעצור אותו גם בלי שופט ואזרח אמריקני אתה לא יכול. ראינו את זה עכשיו.

אריה רוטר:

הדברים האלה כתובים גם אצלנו, אבל לא כתוב תן משקל כזה. יש שכל ישר ויש מדיניות כללית. לכן, להערה שלך, אי-אפשר בחוק ליצור את ההבחנה.

אורי אריאל:

החוק הזה יחול באזורי יש"ע?

חוקי ישראל לא חלים.

מני מזוז:

יש הבדלים מהותיים מבחינה משפטית בשורה התחתונה בין הסמכויות שמדינת ישראל מפעילה על אזרחיה לגורמי חוץ. ההבדלים האלה לא נובעים מחוק השב"כ אלא נובעים מהחוקים הספציפיים שעוסקים במהות של הסמכויות החל מנושא של כניסה ויציאה. למשל, כלפי אזרח ישראלי החוק נותן לו זכות מוחלטת להיכנס לישראל. אם

הוא נמצא בחו"ל אי-אפשר למנוע ממנו לחזור לארץ. תושב חוץ, אזרח חוץ, אין לנו שום מחויבות לאפשר לו להיכנס לישראל. יש שיקול דעת אם לתת לאנשים רשיון עבודה או לתת רשיון עבודה לגבי גורמי חוץ. יש בשטחים דינים אחרים למשל בנושא של הגנת הפרטיות, האזנת סתר. כלומר, בנושאים הספציפיים שמוסדרים בחוקים שונים, גם חוקים ישראליים, גם חוקים בשטחים, יש הבדלים משמעותיים שהתוצאה הסופית שלהם היא שהשב"כ מפעיל את הסמכויות שלו באופן שונה כלפי אזרחי ישראל וכלפי זרים, לא רק תושבי שטחים. גם אמריקני זר אפשר להפעיל עליו סמכויות מסוימות שאי-אפשר להפעיל על ישראלי. אנחנו לא יכולים אבל לכתוב בחוק עצמו שאם למשל השב"כ מופקד על סיכול טרור, לכתוב משהו שמשנה בין סיכול טרור פנימי לטרור חיצוני. במציאות הדברים באים לידי ביטוי בדברים ספציפיים, בסמכויות ספציפיות.

יובל שטייניץ:

למשל, הזכות לפנות למבקר השב"כ שימונה על-פי החוק הזה, אני סבור שהזכות הזאת לא צריכה להיות פתוחה לכל אזרחי כדור הארץ אלא ייתכן שהיא זכות שצריכה להיות פתוחה באופן מוחלט לאזרחי מדינת ישראל ובלתי אפשרית או מוגבלת לאזרחי גופים אחרים או מדינות אחרות, בדיוק כמו זכות העמידה בבג"ץ שאני חושב שרוב המדינות בעולם לא יתירו לכל אזרחי העולם לפנות לבית-המשפט העליון שלהן אלא רק לאזרחים שלהן.

מני מזוז:

אבל ברגע שאצלנו כל תושב, גם פלסטיני בשטחים, יכול לפנות לבג"ץ, לא הגיוני שתמנע ממנו לפנות בתלונה למבקר השירות, כי מבחינת המערכת עדיף שתיעשה קודם בדיקה פנימית לפני שרצים לבג"ץ ולכותרות. אני לא שולל אם במסגרת כשנדון בחוק יש בהקשר ספציפי מקום לשקול לעשות את ההבחנה - - -

יובל שטייניץ:

אתה אומר שאצלנו כבר כל כך פרוץ שזה כבר לא משנה.

היו"ר דוד מגן:

אני רוצה להתקדם. אנחנו רק מתקדמים בלימוד, ובעזרת השם, כשנשלים את הכול, נעשה גם קריאה שנייה.

אריה רוטר:

בסעיף 1 יש הגדרה, שבכל זאת בדיונים פנימיים חשבנו שלמען הסר ספק צריך להוסיף הגדרה של נהלי השירות. השירות, גם בלי חוק, אינו עובד בחלל ריק. יש לו מסכת מלאה של נהלים כמו כל משרד ממשלתי או כמו כל גוף מינהלי שרשאי לתקן לעצמו נהלים. משום מה עלה הספק בעיניים של אנשים שקראו את זה, כאילו ברגע שיש כללים, תקנות והוראות שירות, כאילו אין. מעמד או אין חוקיות לנהלי השירות, או לחלופין, כל הנהלים הקיימים צריכים גם אישור של ראש הממשלה. וודאי לא היתה כוונה לזה. אני רוצה להציע לקרוא הישיבה הבאה או בהמשך שאנחנו נציע גם הגדרה, שמה שקיים היום זה באישור ראש השירות.

היו"ר דוד מגן:

זה דבר שני שתביא לישיבה הבאה.

מני מזוז:

לגבי סעיף 3 נקודה אחת שהתעוררה לנו בדיונים בכנסת הקודמת.

עמ' 34 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

שאל יחלום:

אני מבקש לא להמשיך מעבר לשעה שתיים.

היו"ר דוד מגן:

בגלל קוצר הזמן, נעבור על סעיף 3, נראה מה הפרובלמטיקות בסעיף 4 ונעצור את הישיבה.

מני מזוז:

לגבי סעיף 3, בכנסת הקודמת היתה התלבטות בעניין מינוי ראש השירות לגבי תקופת השירות. העלו כמה חברי כנסת את הטענה, השאלה, האם זה ראוי השיטה הזאת שממנים ראש שירות לתקופה, פה כתוב ארבע שנים, ואחר-כך זה נשאר עניין שבשיקול דעת להאריך לו לשנה או לא, ואז הוא הופך להיות מעין שכוי של הממנים, אם הוא מתנהג יפה, לא מתנהג יפה, ואם מאריכים לו חודשים או חמישה חודשים או שבעה חודשים. הוגשה אז הצעה אלטרנטיבית לקבוע במקום תקופה של ארבע שנים עם אפשרות להאריך לתקופה שלא תעלה על שנה, לקבוע ש"תקופת השירות תהיה חמש שנים, אם לא קבעה הממשלה תקופה קצרה יותר בהחלט המינוי, ואולם כהונתו של ראש השירות תימשך כל עוד לא מינתה הממשלה ראש שירות אחר, בלבד שלא חלפו יותר משלושה חודשים ממועד תום תקופת הכהונה". כלומר, נשארו שלושה חודשים למין רציפות, חפיפה, אבל לקבוע מראש קדנציה קצובה, ואם זה ארבע שנים או חמש שנים או שלוש שנים -

יובל שטייניץ:

ממילא ראש הממשלה יכול לפטר את ראש השירות.

מני מזוז:

נכון. זו הנקודה הנוספת כאן. אנחנו כאן כתבנו סעיף מפורש "כהונתו של ראש השירות תיפסק באחת מאלה".

היו"ר דוד מגן:

מה שגובש והזכרת עכשיו, חמש שנים ושלושה חודשים, זה בהחלט נראה.

מני מזוז:

אני אעביר לכם את הנוסח.

דבר שני שהוצע, שבמקום לכתוב רשימה ארוכה של עילות, לכתוב רק הוראה כללית, שהממשלה - לא ראש הממשלה - רשאית להפסיק את כהונתו של ראש השירות לפני תום תקופת כהונתו. בלי להיכנס לעילות, אם זה מסיבה א', ב' או ג'. הנתת המוצא היא שראש שירות, כמו מספר תפקידים נוספים, לא יכול לכהן אם הוא לא נהנה מאמון הממשלה. ולכן אם הממשלה מגיעה למסקנה - - -

יובל שטייניץ:

לפעמים העניין אורך זמן. ולכן צריכה להיות סמכות לראש הממשלה אם לא לפטר אז להשעות מיד את ראש השירות, ואז הוא יכול לפטר אותו. כי במקרה שראש הממשלה מאבחן איזשהו סיכון ממש בהמשך כהונתו הוא יכול להשעות אותו מיידית, הוא לא צריך לחכות אפילו שבוע.

עמי 35 מתוך 35 עמודים
עותק מתוך 5 עותקים

סודי ביותר

ועדת משנה חו"ב-חוקה
26.11.01

מני מזוז:

הממשלה היא הממנה לפי הצעת ראש הממשלה, אז גם הפסקת הכהונה תהיה לפי הצעת ראש הממשלה. אם זה עניין חיוני יכול ראש הממשלה לכנס ישיבה דחופה, אפילו במשאל טלפוני.

רן כהן:

הרעיון של חמש שנים הוא של אבי דיכטר?

מני מזוז:

זה היה הרעיון של עמי איילון. לאבי דיכטר יש עמדה אחרת.

רן כהן:

אתה אומר שמחוקקים חוק שהוא נצחי, אבל מה לעשות שמחוקקים את זה עכשיו כשאבי דיכטר הוא ראש השב"כ וצריך לקבל את הסכמתו לרעיון הזה.

יובל שטייניץ:

למה צריך את הסכמתו? לא יכריחו אותו, הוא יכול להתפטר.

רן כהן:

אתה קבעת את מה שעמי איילון הסכים לו, ארבע שנים פלוס שנה, ואז אבי דיכטר ידע שהוא נכנס למסגרת הזאת. ברגע שאתה אומר חמש שנים פלוס שנה - - -

מני מזוז:

החוק לא יחול עליו כמכהן אלא אם הוא ירצה.

רן כהן:

אני חושב שצריך לשאול את אבי דיכטר.

היו"ר דוד מגן:

רבותי, באופן כללי אי-אפשר להגיד שלא עשינו כלום. סיכמנו שלושה סעיפים עם שתי תשובות שאנחנו מחכים מהיועץ המשפטי של השב"כ לקראת הישיבה הבאה. נקווה שנמצא זמן מתאים לקיום ישיבה בשבוע הבא. אני בטוח שהמועד הזה לא יהיה נוח לכל חברי הוועדה, אבל אין מה לעשות ואנחנו נמשיך.

מני מזוז:

לישיבה הבאה אני ארצה בסעיף 5, ובעיקר בסעיף 7. להציע כמה תיקונים. אני אעביר אותם מראש דרך היועצת המשפטית.

ברוך פרידנר:
גם אלי.

היו"ר דוד מגן:
תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:15

כנסת ישראל
ארכיון הכנסת

סטטוס חשיפה: מאושר לפרסום

תאריך חשיפה: 11/09/2022

נספח מש/4

מכתבו של ר' השב"כ מיום 8/2/25 אל

מזכיר הממשלה

כ"ה
א'ק

שננו

לשכת ראש השירות

38 פברואר 2025

הנדון: עמדת שב"כ בשאלת הקמת ועדת חקירה ממלכתית לאירוע ה-07.10

מזכיר הממשלה,

בהמשך לבקשתי להשתתף בישיבת הממשלה הערב העוסקת בשאלת הקמתה של ועדת חקירה לאירוע ה-7 באוקטובר, ברצוני להביא בפניך את עמדת שירות הביטחון הכללי בנושא על מנת שזו תובא בפני חברי הממשלה בדיון.

שירות הביטחון הכללי סבור כי הדרך הראויה והנכונה לברר ולחקור את אירועי ה-7 באוקטובר היא באמצעות ועדת חקירה ממלכתית.

מיותר להכביר מילים על גודל האסון, גם ביחס לאסונות ומחדלים אשר לא היו בממדים כאלו ולמרות זאת נחקר במתכונת זו. נוכח האמור, נוצר פער באמון העם במוסדות המדינה, ופער זה לא יגושר עד אשר תתקיים בדיקה מקיפה ונטולת פניות במתכונת של ועדת חקירה ממלכתית.

לצד דין וחשבון שמחויב השב"כ לציבור, וקיומם של תחקירים פנימיים נוקבים הנוגעים בסיבות לאי מעינת המתקפה, אנו סבורים כי הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית מתחייבת לשם הגעה מלאה לחקר האמת ולסיבות שהובילו למתקפה - לצורך יצירת תיקון אמיתי ורחב הצופה פני עתיד.

במסגרת זו, נראה כי רק ועדת חקירה ממלכתית תוכל לגעת, בין היתר, בשאלות המהותיות הבאות:

1. מדוע התאפשר ליריב אח"סי בעל יכולות צבאיות, לשהות בסמוך לגבול ואף להתעצם במשך למעלה מעשור.
לא נמנעה המתקפה, ומבעוד מועד.

3. מדוע תפיסת המכשול לא סיפקה מענה למתקפה, ולקחים הנוגעים לתפיסת המכשול בכלל הגבולות.

4. בחינת המענה למתקפה ב-48 השעות שלאחריה.

5. המוכנות המדינתית והרב ארגונית למערכה הרב-זירתית.

בהיעדר בדיקה כאמור, צפוי כי לא ניתן יהיה לאמוד עד כמה תפיסת הביטחון, אשר אמורה להתבסס על הרתעה, התרעה, הכרעה והגנה, אכן התקיימה באותה עת, והאם היא ייצרה את המענה הנדרש אל מול איומי הטרור והאיומים הפרה-צבאיים.

בנוסף לאמור, היעדרה של ועדת חקירה ממלכתית מובילה ליצירת קונספירציות והטחת האשמות מסולפות ומשוללות כל יסוד בשירות, מולן נאלצים אנשי השירות ובני משפחותיהם לשמור על שתיקה ממלכתית. למרות זאת, השירות גזר על עצמו שלא להגיב ולהמשיך להתרכז בסיכול טרור ובלחימה בשלל האויבים שמסביב, עד אשר יוכל להציג הדברים כהווייתם בפני חקירה רשמית כאמור.

לכן, למען חקר האמת, בכדי שלא יקרה שוב, לכבודם של נרצחנו, חללינו ובני משפחותיהם, החטופים ובני משפחותיהם, הזכאים לדעת את אשר התרחש וסיבותיו - נכון לקבל החלטה להקמת ועדת חקירה ממלכתית.

אבקש כי עמדתי זו תובא בפני חברי הממשלה.

**בברכה,
ראש השב"כ
חנן בר**

העתק:
ר' המל"ל
הכנסת - יו"ר ועדת חוץ וביטחון
ועדת המשפטיים לממשלה

נספח מש/5

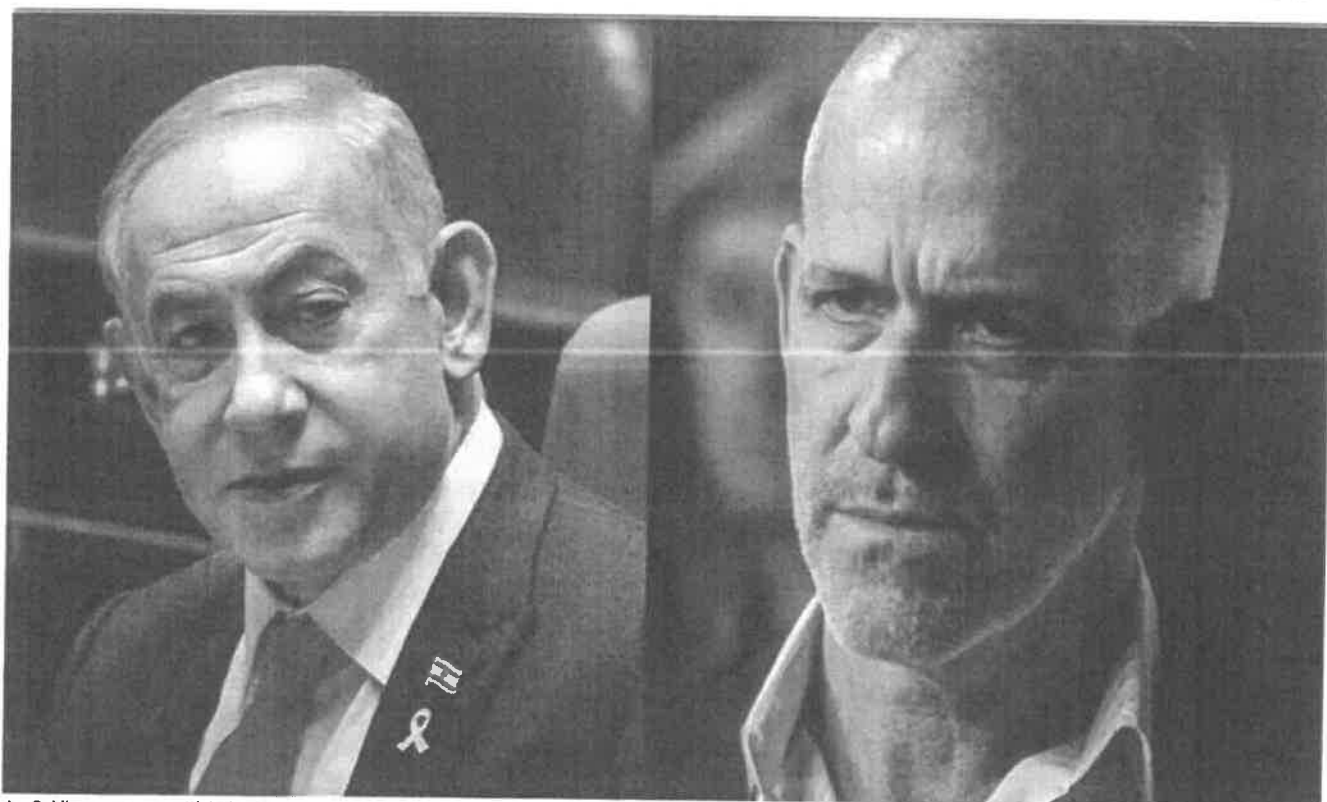
פרסום בערוץ 7 מיום 18/11/24

ערוץ 7 מדיניות ופוליטיקה > דיווח: נתניהו שוקל לפטר את ראש השב"כ רונן בר

דיווח: נתניהו שוקל לפטר את ראש השב"כ רונן בר

מקורות בסביבת ראש הממשלה בנימין נתניהו טוענים כי הוא שוקל בימים האחרונים להדיח את

×

צילום: 90 Flash/Yonatan Sindel, Nir Goldberg

בנימין נתניהו ורונן בר

מקורות בסביבת ראש הממשלה בנימין נתניהו טוענים כי הוא שוקל בימים האחרונים להדיח את ראש השב"כ רונן בר.

על פי הדיווח באתר וואלה, הנושא עלה לסדר היום אחרי תקרית ירי פצצות התאורה לעבר מעון ראש הממשלה בקיסריה במוצאי שבת ומאז דן נתניהו עם מקורביו באפשרות ההדחה, כשחלק מהם אף לוחצים לבצע את המהלך בקרוב. לטענתם, ההדחה תוצג כתגובה לכשל האבטחתי סביב ראש הממשלה ומשפחתו.

מלשכת ראש הממשלה נמסר בתגובה: "הידיעה אינה נכונה כלל. לא התקיים שום דיון בנושא".

מצלמת אנג

תיעוד: נפילת פצצות התאורה על בית ראש הממשלה נתניהו בקיסריה

לצד זאת דווח כי בר נפגש בשבת האחרונה עם מקבילו הטורקי איברההים קאלין.

לפי הדיווח השניים דנו באפשרות שאנקרה תניע מחדש את המו"מ לעסקת חטופים.

הדבר מגיע על רקע העובדה שכמה מבכירי חמאס, בהם ראש צוות המו"מ מטעם חמאס חליל אל חיה - עזבו את קטאר לטורקיה.

Es Fard

מצאתם טעות או פרסומת לא ראויה? דווחו לנו

Langs.en

נספח מש/6

העתק המכתב מיום 15/2/25

ז: ראש השירות
ר: שירות הביטחון הכללי
ט: הממשלה

15 פברואר 2025

אדוני ראש הממשלה,

בהמשך למכתבך מיום 10.2.25

1. ברצוני לעדכן כי אין באפשרותי להגיש את תחקיר שירות הביטחון הכללי במועד שביקשת.
2. תחקיר השב"כ תוכנן בגאנט סדור ונסודי וצפוי היה להסתיים בסוף חודש מרץ מועד הסיום לקח בחשבון את רוחב היריעה של התחקיר, את התהליך המקיף שבחרנו לבצע בשירות ומעל הכל – את השיקולים הביטחוניים המיידים, האיומים המתגברים והפעולות של שב"כ בכלל היזרות.
3. ראוי לאזכור העובדה כי בימ"ש העליון, אשר תמונת האיומים האמורה הוצגה בפניו, קבע כי בדיקת מבקר המדינה את התנהלותם של צה"ל והשב"כ, ביחס לסוגיות הליבה הנוגעות למלחמה, לא תחל לפני חודש מרץ 2025.
4. לפני שבועיים בדיוק, לראשונה, ביקשת שאגיש לך את תחקיר השב"כ בתוך 14 יום.
5. אנו מתייחסים לתחקיר השב"כ ברצינות תחומית, כך אנו מתייחסים גם לבקשות ראש הממשלה. לכן, ניסינו מספר פעמים למולך ולמול לשכתך לתבהיר כי תחקיר חשוב זה אינו יכול להסתיים בשבועיים אלא אם מבוצעים קיצורי דרך – להם לא נוכל להסכים. תחקיר זה ובעקבותיו חלקים צפוי להציל חיים.
6. עד כה - לא צוינה הסיבה בגינה דרשת קיצור כל כך משמעותי של תהליך עמוק זה. יתרה מכך, אזכיר כי בתחילת הדרך בבואי למנות ועדה חיצונית לך, עוכבה תשובתך בנושא בכ-4 חודשים באופן שחייב אותי, לא רק לעכב את התהליך, אלא לשנות אותו.

7. על מנת להבטיח כי תחקיר השב"כ יחתור לחקר האמת ביסודיות ובאופן רחב, נוקב ואמיץ, מתקיים ותחקיר השירות בפורום מטה שירות, היינו כל דרג הניהול הגבוה של שב"כ. פורום זה התכנס כבר לעשרה מפגשים, רובם למשך ימי עבודה מלאים, ומפגשים נוספים נקבעו וצפויים להתקיים בזמן הקרוב.
8. נוכח בקשתך, האצתי מאוד את תהליכי התחקיר, הן בכינוס מטה השירות השבוע והן בכתיבת פרקים שאינסוף המידע חנוגה אליהם הושלם. הופתעתי לשמוע מאנשי לשכתך שגם דחיית עמידה במועד מקוצר של שבועיים (סוף חודש פברואר) נענתה בשלידה וללא נימוק ולמרות היכרותך העמוקה עם תמונת האיומים והפעולות של שב"כ בימים אלו, שחלקן אף אושרו מולך אישית.
9. אנו נמצאים בימים מתוחים ביטחונית באופן חריג. את תפקיד והיערכות השב"כ בימים אלו להסלמה בדרום, הינך מכיר היטב. שלב א' של עסקת החטופים נמצא ברגע עדין מאין כמותו, הרמדאן בפתח ועימו ניסיונות אינספור להוציא פיגועים ולהתסיס את השטח. אני מחויב לתעדף משימות אלו מעל הכל.
10. אסיים בכך שאחריותי כראש שירות הביטחון הכללי לביטחון המדינה ולביטחונם של אזרחיה מחייבת כי התחקיר השירותי יהיה מקיף ויסודי, ולא חסר ומעוקר. מהלך מזורז וחלקי צפוי לפגוע ביכולת לערוך מסמך חשוב ומהותי, אשר אין ספק כי ידרש לדורות הבאים לשם עמידה ביעודם - שמירת ביטחון המדינה ושמירת חיי אזרחיה.
11. לאור והאמור אבקש להגיש את עיקרי תחקיר השב"כ לא יאוחר מהתאריך 27.02.202.

בבית,
 ראש שירות הביטחון הכללי
 חנוך בר

נספח מש/7

מכתבו של ראש השב"כ אל הממשלה

מיום 20/3/25

20 מרץ 2025
כ"א באדר תשפ"ה

לשכת ראש השירות

עבור:
שרי ממשלת ישראל

הנדון: ישיבת הממשלה שכתרתה "הפסקת כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי"

אתמול בלילה פורסם כי הממשלה עתידה להתכנס היום לדון בהפסקת כהונתי כראש שירות הביטחון הכללי. מדובר בישיבה שכוונסה בבהילות, זאת בניגוד לכל כלל משפטי בסיסי העוסק בזכות השימוע ובניגוד לעמדת היועצת המשפטית לממשלה.

כמי שמשרת במשך למעלה מ-35 שנים את ביטחון המדינה ורוחש למוסדותיה ולשלטון החוק כבוד רב, אבקש להבהיר, כבר בפתח הדברים, כי החלטתי שלא להגיע לישיבת הממשלה נובעת אך ורק מהבנתי כי מדובר בדיון שאינו הולם את הוראות החוק והכללים הנוגעים להפסקת כהונה של כל עובד, קל וחומר ממלא תפקיד בכיר, ותפקיד ראש השב"כ במיוחד.

אני סבור כי החלטה תקדימית ומשמעותית שעניינה פיטורי מתפקידי כראש השירות, זאת לאחר שכבר הודעתי כי אין בכוונתי לסיים את תפקידי במועד המתוכנן, חייבת להתבסס על טענות מפורטות ומבוססות לרבות דוגמאות, אשר יובאו בפני ואליהן אוכל להתייחס, לרבות על דרך של הצגת מסמכים רלוונטיים, ולאחר שניתנה שהות מספקת לכך. לצערי הצעת ההחלטה באופן בו נוסחה סללת טענות כלליות, לקוניות ולא מבוססות שאינן מאפשרות לי לגבש מענה סדור, ונראה כי מסתירות את המניעים העומדים בבסיס הכוונה להפסקת כהונתי. אציין כי גם בשיחה מקדימה עם ראש הממשלה, וחרף בקשתי, לא ניתנו דוגמאות.

בנסיבות אלו אני יכול להתייחס לטענות המופיעות בהצעת ההחלטה, אשר ניכר כי באו אל העולם לשם הליך זה ושלרובן ככולן לא היה זכר בשיחותיי עם ראש הממשלה, ואין זה מקרה כי אין לצידן ולו דוגמא אחת. התייחסות מהותית לטענות כאלה מחייבת הליך סדור, לרבות הצגת מסמכים רלוונטיים, ולא הליך למראית עין שתוצאתו נקבעה מראש. מכל מקום מדובר בטענות מפורטות שאינן אלא מסווה למניעים אחרים לגמרי, זרים ופסולים מיסודם, שנועדו לשבש את יכולתו של שירות הביטחון הכללי למלא את תפקידו בממלכתיות, על פי החוק ולטובת אזרחי ישראל ולא

לטובת אינטרסים אישיים, ולמנוע את חקר האמת הן ביחס לאירועים אשר הובילו לטבח והן ביחס לפרשיות חמורות אותן חוקר השב"כ כעת.

את עמדתי המפורטת, הן ביחס לטענות המופיעות בהצעת ההחלטה והן ביחס למניעים העומדים מאחוריה אציג בפורום המתאים, בהתאם לחוק ולמה שייקבע על ידי הגורמים המשפטיים המוסמכים וכן בפני אזרחי ישראל.

אציין בתמצית רק זאת:

בפועל, ובניגוד לנטען, מאז כניסתי לתפקיד וביתר שאת מאז תחילת המלחמה בחזיתות השונות, מתקיים שיתוף פעולה אינטנסיבי ויעיל בין השירות בהובלתי לראש הממשלה, אשר מוביל לתוצאות משמעותיות בסיכול הטרור ובקידום מטרות המלחמה. ראש הממשלה עמד על כך במספר הזדמנויות, לרבות בהתבטאויות פומביות. **השירות פועל ליישם את המדיניות שקובע הדרג המדיני, וימשיך לעשות כן.** לצערי, שרי הממשלה אינם נחשפים לרחבם של הדברים, וזאת בעקבות הנחיית ראש הממשלה אשר אסרה עלי לקיים פגישות עם השרים במהלך השנה האחרונה, הנחייה שספק אם יש לה בסיס בחוק. לפיכך, הופתעתי לקרוא בהצעת ההחלטה טענה כאילו חוסר האמון שבין ראש הממשלה לראש השירות פוגע ביכולתו של השירות למלא את ייעודו. בהקשר זה ראוי שיובאו בפניי דוגמאות המבססות טענה מופרכת זו. זאת, לאור העשייה הסיכולית האינטנסיבית של שב"כ, חסרת התקדים בהיקפה ועוצמתה, בדגש על תקופת המלחמה, בהנחיית הדרג המדיני, בכל הגזרות, הן מול איומי טרור והן מול איומי ריגול.

מהצעת ההחלטה משתמעת לכאורה טענה כאילו קיים חוסר אמון בין ראש הממשלה לביני על רקע הטיפול בסוגיית שחרור החטופים. מבלי להיכנס לעובי הקורה, אציין כי עסקת שחרור החטופים אשר מומשה לאחרונה באה אל העולם נוכח פעילות ייחודית שהובלה באופן אישי על ידי, בדיעת ראש הממשלה, העסקה הושגה על פי היעדים שהוצבו על ידי ראש הממשלה, הובאה על ידו לאישור הממשלה, ואושרה בתמיכתו. על רקע זה אין בסיס לטענה בדבר חוסר האמון לכאורה, וזאת למעט אם הכוונה האמיתית, שכל הנראה כשלתי בהבנתה, הייתה לקיים משא ומתן מבלי להגיע לעסקה. בפועל, הרחקת ראש המוסד והרחקתי מהובלת המו"מ פגעה בצוות ולא קידמה כלל את שחרור החטופים, ועל כן אין שחר לטענת ראש הממשלה בהקשר זה. אחזור ואדגיש את מחויבותי האישית להחזיר את החטופים החיים ואלו שאינם בין החיים.

במשנת ההליך בעניין הרצון לסיום כהונתי, שאני תקווה כי ייתקיים כדין, ולאור הנטען בהצעת ההחלטה, אציג פירוט מלא באשר למהלכים התקפיים והמלצות לדיונים אסטרטגיים, הנגזרים מתפיסתי הביטחונית והאסטרטגית, אשר הבאתי לאישורו של ראש הממשלה, הן לפני ה- 07.10 והן לאחריה, ואשר חלקם המשמעותי לא קודמו על ידו, וכן את תהליכי השיקום הענפים המתקיימים בשב"כ על בסיס לקחי תחקיר 07.10.

בנוסף, וכידוע, מתנהלת בימים אלה חקירה מורכבת, מסועפת ובעלת חשיבות רבה ורגישות מיוחדת העוסקת למעורבות של קטאר, בקודש הקודשים של קבלת ההחלטות הישראלית, לשכת ראש הממשלה. אני רואה בהשלמת החקירה במלואה וחתירה לחקר האמת, תהא תוצאת החקירה אשר תהא, כחובה ציבורית ראשונה במעלה המוטלת עליי. כפי שפורסם, מהלכי חקירה משמעותיים מתקיימים בימים אלה ופגיעה בהם באמצעות ניסיון הדחה בהול ופתאומי, הנתמך בנימוקים מופרכים מיסודם, טבולה כל כולה בשיקולים זרים ובניגוד עניינים אישי ומוסדי שאין חמור ממנו. פיטורי ראש השירות בשעה זו ביוזמת ראש הממשלה מעבירים מסר לכל העוסקים בכך, מסר שעלול להעמיד בסיכון את מיצוייה המיטבי של החקירה. זוהי סכנה ישירה לביטחונה של מדינת ישראל.

כמו כן, הצגת עמדת השירות באשר לצורך הביטחוני בקיומה של בדיקה מקיפה, עמוקה ובלתי תלויה באשר לאירועי ה- 7 באוקטובר והמהלכים שקדמו להם, הנרמזת בהצעת ההחלטה כטעם להפסקת כהונתו של ראש השירות, הינה חלק מחובותיו של ראש השירות. גם ביחס לסוגיה זו, אין המדובר בחוסר אמון, אלא בתפיסה זרה של נאמנות אישית במקום נאמנות לציבור. הצורך הלאומי הדחוף בקיומה של חקירה כאמור אינו יכול להיות מוכפף לשיקולים אישיים של מי שמעורב בעניין, שכן היא הדרך היחידה להבטיח כי כשל רב מערכתית שכזה לא ישוב.

מעל הכל, מודאג אני מכך שחוסר האמון, שנטען לכאורה כלפיי, נובע מכך שראיתי את תפקידי ככזה שמילוי, לטובת תהליך קבלת ההחלטות ברמה הלאומית הגבוהה ביותר, מחייב אותי להביע עמדות מקצועיות בצורה עצמאית ועניינית, זאת גם אם לעיתים הן שונות מהנכחים בחדר. כך עשיתי ועודני עושה בנושא החטופים, בהצעה ובדחיפה של יוזמות מבצעיות ייחודיות ולטובת מימוש יעדי המלחמה במהירים לא מעטים. כך גם עשיתי לפני טבח ה-7.10 בהתרעות אינספור שהעברתי לדרג מדיני. לצד זאת אדגיש כי כאשר עמדתי המקצועיות אינן מתקבלות, תמיד פעלתי למימוש מלא של ההחלטות ושל המדיניות שנקבעה על ידי הממשלה. כך חונכתי בשב"כ.

מדינת ישראל נמצאת בתקופה קשה ומורכבת במיוחד. 59 חטופים עוד נמצאים בלב הרצועה, חמא"ס עוד לא הוכרעה, אנחנו בעיצומה של מלחמה רב זירתית והיד האיראנית נמצאת עמוק בתוך המדינה. ישראל חזקה, נחושה, נלחמת, אך לכל מי שנושא תפקיד ציבורי אחריות עצומה ויש להתפלא כי במצב זה, הממשלה מבקשת לנקוט בצעדים שתוצאותיהם מחלישות אותה, הן פנימית והן מול אויביה.

כאמור, השב"כ ככלל, ואני כעומד בראשו בפרט, נפעל למימוש תפקידי השירות בהתאם לחוק ועל פי החלטות המוסדות המשפטיים המוסמכים, כפי שראוי שיתקיים במדינת חוק. אין בכוונתי לסטות מכך ולו בפסיק. את המענה המלא והמפורט לטענות העולות מהצעת ההחלטה וכן את המניעים העומדים מאחוריה אפרוס במלואן בפני הפורום שייקבע, בהתאם להחלטות הגורמים המשפטיים המוסמכים.

רוגן בר,

ראש שירות הביטחון הכללי

נספח מש/8

החלטת הממשלה 4062

מזכירות הממשלה

החלטת מספר 4062 של הממשלה מיום 07.09.2008.

4062

קביעת תקופת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות

תמדינה

מ ח ל י ט י ם :

1. כללי -

א. לקבוע הסדרים לקציבת תקופת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה בהתאם לאמות-המידה שיפורטו להלן.

ב. הסדרים אלה יחולו על נושאי משרה בכירים מבין נושאי המשרה בשירות המדינה המנויים בתוספת לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, כפי שיוצע על ידי הצוות המקצועי האמור בסעיף 5 להלן, וכפי שיאושר על-ידי הממשלה.

הצוות המקצועי מוסמך להציע לממשלה להחיל את ההחלטה גם על משרות בכירות נוספות בשירות המדינה, העונות על המאפיינים האמורים בסעיף 2 להלן, ואשר הכללתן עולה בקנה אחד עם מטרות החלטה זו.

ג. החלטה זו אינה חלה על כהונת מנהלים כלליים של משרדי הממשלה, לגביהם נקבעו הוראות מיוחדות בסעיף 12 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 ובפרק 17.16 לתקשי"ד.

2. קביעת תקופת כהונה לפי קטגוריות -

לתפקידים בכירים בשירות המדינה תיקבע תקופת כהונה בהתאם לאחת הקטגוריות שלהלן:

א. קציבת תקופת כהונה (קדנציה) אחת שאינה ניתנת להארכה

(1) לתפקידים בכירים בשירות המדינה המפורטים להלן, תיקבע תקופת כהונה אחת (קדנציה) שאינה ניתנת להארכה:

מזכירות הממשלה

(א) משרות ניהוליות בכירות של ראשי מערכות גדולות בשירות המדינה;

(ב) משרות ניהוליות-מקצועיות בכירות בהן לעצמאות ולאי התלות של נושא המשרה חשיבות מיוחדת, כגון: משרות שהנושאים בהן ממונים על אכיפת החוק, טוהר מידות ורגולציה.

(2) בסיומה של תקופת הכהונה שנקבעה, תתפנה המשרה מאליה, ולא יהיה ניתן להאריך את כהונת אותו עובד בתפקיד. יחד עם זאת, אין מניעה כי עובד כאמור ימונה, בכפוף לקיום הליכים לפי כל דין, למלא תפקיד אחר בשירות מדינה.

ב. קציבת תקופת כהונה (קדנציה) הניתנת להארכה

(1) למשרות מקצועיות בכירות, אשר המכהנים בהן אינם עומדים, ככלל, בראש המערכת, ואשר מתאפיינות בכך שנודעת חשיבות לצבירת הניסיון בתפקיד מזר גיסא, אך גם בצורך ברענון השורות, מעת לעת, מאידך גיסא - תיקצב תקופת הכהונה תוך אפשרות להארכתה לתקופה קצובה נוספת, אחת או יותר.

(2) בתום תקופת הכהונה הקצובה הראשונה, ניתן יהיה, בהחלטה של השר הממונה, לאחר התייעצות עם נציב שירות המדינה, ובהתחשב בתפקודו של נושא המשרה ובצורך בריענון השורות, להאריך את הכהונה לתקופה נוספת, או להחליט שלא להאריך את הכהונה לתקופה נוספת ואז המשרה תתפנה. כל עוד לא התקבלה החלטה כאמור - ימשיך נושא המשרה בתפקידו.

(3) בסיומה של תקופת הכהונה - אם לא הוארכה - אין מניעה כי העובד ימונה, בכפוף לקיום הליכים לפי כל דין, לתפקיד אחר בשירות המדינה.

ג. תקופת כהונה שאינה קצובה - קביעת פרק זמן מינימלי לכהונה (פז"מ)

(1) למשרות בכירות שמאפייניהן יפורטו להלן, לא תיקצב תקופת כהונה אך ייקבע פרק זמן מינימלי לכהונה (פז"מ), בו לא ניתן יהיה להעביר את נושא המשרה מכהונתו (בכפוף לאמור בסעיף 4 להלן), וזאת במגמה להבטיח יציבות, המשכיות ואטרקטיביות של המשרה.

(2) עם תום תקופת הכהונה שנקבעה (הפז"מ), יהא רשאי הגורם הממנה לבצע חילופי גברי במשרה, לפי שיקול דעתו, או להאריך את הכהונה בתקופה קצובה נוספת או בתקופות קצובות נוספות, שלא יעלו, במצטבר, על

מזכירות הממשלה

תקופת הפז"מ, אך זאת מבלי לגרוע מהסמכות להפסיק את הכהונה בעקבות חילופי השר.

(3) המשרות להן ייקבע פרק זמן מינימלי לכהונה (פז"מ) הן משרות ניהוליות-מקצועיות בכירות, שהנושאים בהן מופקדים על ביצוע מדיניות הממשלה, והדורשות מידה גבוהה של אמון ותיאום בין נושאי המשרה לחברי הממשלה.

(4) תקופת הפז"מ למשרות כאמור תיקבע על ידי הצוות המקצועי האמור בסעיף 5 להלן. ככלל, תקופת הפז"מ למשרות כאמור תהיה בין שלוש לארבע שנים, בהתאם לאופי המשרה.

(5) בסיומה של הכהונה במשרות אלו אין מניעה כי העובד ימונה, בכפוף לקיום הליכים לפי כל דין, לתפקיד אחר בשירות המדינה.

3. סיום ההעסקה - סיום העסקה של נושא המשרה בשירות המדינה כאמור בסעיף 2, ייחשב לפרישה מן השירות וייזכה את נושא המשרה בזכויות המגיעות לו על פי דין ועל פי חוזה ההעסקה.

4. הפסקת כהונה בתוך תקופת הקדנציה או הפז"מ -

א. לא תופסק כהונתו של נושא משרה במהלך תקופת הכהונה שנקצבה למשרה, או בתקופת הפז"מ, אלא עפ"י המלצת הוועדה המייעצת למינויים בכירים, לפי החלטת הממשלה מס' 91 מיום 30.5.2006.

ב. הוועדה תשאית להמליץ על סיום העסקה בתוך תקופת הכהונה שנקצבה למשרה או בתקופת הפז"מ, אם הוכח להנחת דעתה כי מתקיים אחד מאלה:

(1) קיומה של אי התאמה מובהקת לתפקיד;

(2) קיומו של משבר אמון חריף ומחמשן, או קיומם של חילוקי דעות מהותיים וממושכים בין נושא המשרה הבכיר לבין הממונים עליו, היוצרים מצב המונע תפקוד יעיל ותקין.

ג. אין כאמור בסעיף זה כדי לגרוע מעילות או מהסדרים אחרים שבדין, בגינם ניתן לסיים את כהונת העובד בתוך תקופת הקדנציה או הפז"מ, כגון הליכי משמעת, מצב בריאות וכיו"ב.

ד. הוועדה תקבע את סדרי עבודתה, בכפוף לאמור להלן:

(1) הבקשה לחוות-דעת הוועדה לענין הפסקת כהונתו של נושא משרה לפי החלטת זו תוגש לוועדה בכתב על ידי השר או המנכ"ל שגם משרדו נמנית המשרה, תוך פירוט התשתית

מזכירות הממשלה

העובדתית הרלבנטית, ונימוקי הבקשה, בצירוף המסמכים לתמיכה בבקשה, ככל שישנם.

(2) הוועדה תגבש את עמדתה לאחר שנתנה לנושא המשדה שעניינו נדון בפניה הזדמנות להשמיע דברו בפניה, בכתב או בעל-פה, ותגיש לשד ולנושא המשדה את המלצתה המנומקת בכתב.

(3) נציבות שירות המדינה תרכז את עבודת הוועדה.

5. קביעת רשימות המשרות וסיווגיהן -

א. צוות מקצועי בראשות נציב שירות המדינה או נציגו, ובהשתתפות נציג ראש הממשלה, נציג שד האוצר, נציג שד המשפטים, נציג היועץ המשפטי לממשלה, מנכ"ל משרד ממשלתי או נציגו שיוצע על ידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה וימונה על ידי ראש הממשלה, יגבש בתוך 120 ימים, בהתייעצות עם השרים והמנכ"לים הנוגעים בדבר, הצעה של רשימת משרות בכירות המתאימות לכל אחת מהקטגוריות המנויות בסעיף 2 לעיל. הצוות גם יציע את משך תקופת הכהונה או הפז"מ המתאימים לכל משרה ומשרה. הצעת הצוות תובא לאישור הממשלה.

ב. בפרסום הודעה אודות הליך אישור משרה מן המשרות שסווגו באחת מן החלופות לעיל, יפורסמו סיווגה של המשרה ומשך תקופת הכהונה או הפז"מ, שנקבעו לגביה.

ג. במסגרת אישורה של משרה בכירה חדשה ייבחן הצורך בסיווגה של המשרה לאחת מן הקטגוריות דלעיל, לפי העניין.

6. תחילה ותחולה -

א. תחילתה של החלטה זו עם אישור רשימת המשרות ותקופות הכהונה לגבי אותה משרה על-ידי הממשלה, כאמור בסעיף 5 (להלן - מועד תחילתה של החלטה).

ב. הצוות המקצועי האמור בסעיף 5 יביא בפני הממשלה, בתוך 120 ימים, הצעה להחלט העקרונות שבהחלטה זו גם על נושאי משרה המכהנים במועד קבלת ההחלטה, כולם או מקצתם, לפי אמות מידה שיוצעו.

7. א. להטיל על היועץ המשפטי לממשלה והמנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, לבוא בדברים עם משרד האוצר ונציבות שירות המדינה כדי לגבש הצעה למינוי צוות ומנדט לצוות אשר יעסוק בנושאים הנוספים שהועלו על-ידי חברי הממשלה והיועץ המשפטי לממשלה בעת הדיון בממשלה בסוגיית קביעת תקופת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה.

מזכירות הממשלה

ב. היועץ המשפטי לממשלה והמנהל הכללי של משרד ראש הממשלה יביאו הצעותיהם בעניין בפני ראש הממשלה.

מועד ביצוע ההחלטה - כמפורט בהחלטה.

נספח מש/9

החלטת הממשלה 4470

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 4470 של הממשלה מיום 08.02.2009

4470.

רשימת המשרות הבכירות בשירות המדינה עליהן יחול

ההסדר בדבר קביעת תקופת כהונה ומשך תקופת הכהונה או

הפזי"מ שנקבעה לגבי כל משרה

מ ח ל י ט י מ (פה אחד):

1. בהמשך להחלטת הממשלה מס' 4062 מיום 7.9.2008 בעניין קביעת תקופת כהונתם של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה (להלן - ההסדר), לאשר את המלצות הצוות המקצועי בראשות המשנה לנציב שירות המדינה שהוקם מכוח אותה החלטה (להלן - הצוות), ובכלל זה לאשר את החלטת ההסדר על רשימת המשרות הבכירות בשירות המדינה, שצריך הצוות להמליצות, על פי סיווגן לכל אחת מהקטגוריות לקביעת תקופת כהונה כאמור בהחלטת הממשלה ומשך תקופת הכהונה או הפזי"מ (פרק זמן מינימלי) שנקבעה לגבי כל משרה, בהתאם להמלצת הצוות.

להלן המלצות הצוות לסיווגן וקביעת כהונתן של המשרות הבכירות בשירות המדינה:

(א) קדנציה קשיחה - קדנציה אחת ללא הארכה, ככלל תהיה ארוכה (לפחות 5 שנים).

מאפיינים:

1. משרות ניהוליות בכירות של ראשי מערכות גדולות בשירות המדינה (יש לשקול במשרות ביטחוניות רגישות הוספת אפשרות להאריך כהונה לתקופה קצרה בנסיבות מיוחדות).

2. משרות ניהוליות מקצועיות בכירות בהן לעצמאות ולאי התלות של נושא המשרה חשיבות מיוחדת, כגון ממונים על אכיפת חוק, טוהר המידות ורגולציה.

(ב) קדנציה הניתנת להארכה - קדנציה קצרה יותר עם אפשרות להארכה (למשל 4 שנים + 4 שנים או 3 שנים וכו').

מזכירות הממשלה

מאפיינים:

משדות מקצועיות בכירות, אשר המכהנים בהן אינם עומדים, ככלל, בראש המערכת, ואשר מתאפיינות בכל שנודעת חשיבות לצבירת הניסיון בתפקיד מחד גיסא, אך גם בצורך ברענון השורות, מעת לעת, מאידך גיסא.

(ג) פז"מ - תקופת כהונה שאינה קצובה - קביעת פרק זמן (מינימלי לכהונה. לא תיקצב תקופת כהונה, אך ייקבע פרק זמן מינימלי לכהונה (ככלל בין 3 ל-4 שנים) בו לא ניתן יהיה להעביר את נושא המשרה מכהונתו (בכפוף לאמור בסעיף 4 להחלטת הממשלה מס' 4062 מיום 7.9.2008. עם חום תקופת הפז"מ יהיה רשאי הגורם הממנה לבצע חילופי גברי במשרה או להאריך את הכהונה לתקופות נוספות שלא יעלו במצטבר על תקופת הפז"מ, וזאת מבלי לגרוע מהסמכות להפסיק את הכהונה בעקבות חילופי השם.

מאפיינים: משדות ניהוליות-מקצועיות בכירות, שהנושאים בהן מופקדים על ביצוע מדיניות הממשלה, והדורשות מידה גבוהה של אמון ותיאום בין נושאי המשרה לחברי הממשלה.

<u>המשרד</u>	<u>המשרה</u>	<u>המלצת הוועדה לסוג ואורך הקדנציה</u>
ראש הממשלה	מנהל הוועדה לאנרגיה אטומית	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות
מנהל הקריה למחקר גרעיני	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות	
מנהל המרכז למחקר גרעיני	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות	
גנז המדינה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות	
הסטיסטיקן הממשלתי	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים	
מנהל הרבנות הראשית	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות	
ראש לשכת הקשר "נתיב"	קבוצה ג' - תקופת הכהונה הראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה לתקופה אחת או יותר בת שנתיים ובלבד שבמצטבר ההארכה לא תעלה על 4 שנים נוספות	

מזכירות הממשלה

ראש המועצה הלאומית לכלכלה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
נציב שירות המדינה	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
מנהל הרשות לקידום מעמד האישה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים	להחיל על מינוי זה הסדר הקדנציה הקיים לגבי ראש השב"כ, 5 שנים עם אפשרות להארכה בשנה נוספת
מנהל הרשות לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
מנהל מינהלת השירות האזרחי והלאומי האחודה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
ראש מערך הגיור	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
אוצר	החשב הכללי קבוצה א' - אורך כהונה 4 שנים
הממונה על התקציבים	קבוצה ג' - תקופת כהונה הראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה לתקופה אחת או יותר בת שנתיים ובלבד שבמצטבר ההארכה לא תעלה על 4 שנים נוספות
הממונה על כלכלה והכנסות המדינה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
הממונה על שוק החון, והחיסכון	קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים הביטוח
הממונה על השכר והסכמי עבודה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
מנהל רשות החברות הממשלתיות	קבוצה א' - אורך כהונה 4 שנים
מנהל רשות המסים	קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים

מזכירות הממשלה

צירים כלכליים בושינגטון, בריסל ולונדון	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה שנתיים וניתן יהא להאריכה על פי המלצת השד עד ל-4 שנים (כמקובל גם לגבי שגרירים, צירים וקונסולים כלליים שאינם מקרב הסגל הקבוע של משרד החוץ)
ראש מערכות ההוצאה לפועל	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות
נציב שוויון זכויות עם מוגבלות	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים לאנשים
מנהל הסיוע המשפטי	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (6 משנים)	קבוצה א' - אורך כהונה 8 שנים כפי שקיים לגבי הפרקליטים המחוזיים והמשנים לפרקליט המדינה
רשם הפטנטים (מדרגים סימני מסחר וזכויות יוצרים)	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
האפוטרופוס הכללי	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
הממונה על ממש המקרקעין	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 5 שנים וניתן יהא להאריכה עד 3 שנים נוספות
ראש הרשות המוסמכת על פי החוק לאיסור הלבנת הון	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
ראש הרשות המשפטית לטכנולוגיות מידע והגנה על הפרטיות	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
השנאי הממשלתי הראשי	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
ראש רשות התאגידים	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
סגן נציב תלונות הציבור על שופטים	קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים

מזכירות הממשלה

חינוך	יו"ר המזכירות קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 הפרגוגית שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	מנהל המינהל קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 הפרגוגי שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	מנהל האגף קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 לחינוך ממלכתי שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות רתי
	מנכ"ל הרשות קבוצה א' - אורך כהונה 8 שנים הארצית והערכה (ראמ"ה)
	ראש המטה ליישום קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 התוכנית הלאומית שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות לחינוך
	מנהל האגף קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 לחינוך חקלאי שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות (התיישבותי)
חקלאות ופיתוח הכפר	מנהל הרשות קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 לתכנון במשרד שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות החקלאות ופיתוח הכפר
	מנהל השירותים קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים הוטרינריים
	מנהל השירותים קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים להגנת הצומח והביקורת
פנים	נציב ומפקח קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים כבאות והצלה
	מנהל מינהל קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים התכנון
	מנהל מינהל קבוצה א' - אורך כהונה 4 שנים השלטון המקומי
	מנהל רשות קבוצה א' - אורך כהונה 5 שנים האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול
	ממונים על קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 מחוזות שנים וניתן יהא להאריכה עד (שישה מחוזות) 4 שנים נוספות
תשתיות לאומיות	מנהל מינהל קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 החשמל שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות

מזכירות הממשלה

יושב ראש ועדת קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 ההיגוי שנים וניתן יהא להאריכה עד להיערכות 4 שנים נוספות לרעידות אדמה	
מנהל מרכז קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים ההשקעות	תעשייה מסחר ותעסוקה
מנהל מינהל קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 אזורי פיתוח שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות	
מנהל הרשות קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 לשיתוף פעולה שנים וניתן יהא להאריכה עד תעשיית (הרשפ"ת) 4 שנים נוספות	
מדען ראשי קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים	
מנהל יחידת קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 הסמך לטיפול שנים וניתן יהא להאריכה עד בעובדים זרים 4 שנים נוספות	
(בהתאם להחלטת הממשלה מס. 4402 מיום 11.1.2009 המשרה הועברה לרשות האוכלוסין. ההגירה ומעברי הגבול שבמשרד הפנים).	
מפקח עבודה קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 ראשי שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות	
מנהל מינהל קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 מהל"ב שנים וניתן יהא להאריכה עד (פרויקט 4 שנים נוספות ויסקונסין)	
הממונה על קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים הגנת הצרכן והסחר	
הממונה על קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים ההגבלים העסקיים	
נציבה ארצית קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים לשיוויון הודמנויות בעבודה	
מנהל רשות קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 הספנות שנים וניתן יהא להאריכה עד והנמלים 4 שנים נוספות	תחבורה ובטיחות בדרכים
מנהל רשות קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4	

מוכירות הממשלה

התעופה האזרחית	שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות	
בינוי ושיכון	מנהל מינהל מקרקעי ישראל	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
	מנהל המרכז למיפוי ישראל	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	רשם הקבלנים	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	מנהל הרשות להסדרת ההתיישבות הכדואית בנגב	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
בריאות	ממונה על תלונות הציבור	קבוצה א' - אורך כהונה 6 שנים
מדע תרבות וספורט	מנהל אגף בכיר-חלל	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	מנהל מינהל הספורט	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
ביטחון	מ"מ קבוע ליו"ר ועדת מל"ח עליונה	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	מנהל רשות החרום	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות
	הלאומית (רח"ל)	קבוצה ג' - תקופת הכהונה הראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה לתקופה אחת או יותר בת שנתיים ובלבד שבמצטבר ההארכה לא תעלה על 4 שנים נוספות
חוץ	שגריר, ציר וקונסול כללי שאינם מקרב הסגל הקבוע של משרד החוץ	קדנציה ראשונה תהא לשנתיים ונניתן יהא להאריכה על פי המלצת השר עד ל-4 שנים
רווחה ושירותים חברתיים	מנהל התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון	קבוצה ב' - קדנציה ראשונה 4 שנים וניתן יהא להאריכה עד 4 שנים נוספות

מזכירות הממשלה

2. לאשר את רשימת המשרות שלהלן שהצוות המליץ לא להחיל עליהן הסדר בדבר קביעת תקופת כהונה: -

<u>המשרד</u>	<u>המשרה</u>
ראש הממשלה	מזכיר הממשלה
	חבר בית הדין המיוחד לגיור
	ראש מערך ההסברה הלאומי
	ראש המטה לביטחון לאומי
	מנהל בתי הדין הרבניים
	ראש מנהלת סל"ע
משפטים	מנהל בתי הדין השרעיים
	מנהל בתי הדין הדרוזיים
ביטחון הפנים	מבקר המשרד
ביטחון	מבקר מערכת הביטחון
	ראש אגף הממונה על הביטחון (מלמ"ב)

3. להקים צוות בינמשרדי בכיר בראשות היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, נציגים בכירים מטעם נציבות שירות המדינה, משרד המשפטים, משרד האוצר ומשרד ראש הממשלה, אשר יגבש בתוך שלושה חודשים המלצות שיוגשו לממשלה בנוגע להחלת ההסדר על נושאי משרה בכירים בשירות המדינה, במשרות כאמור ברשימה אשר בסעיף 1 לעיל, המכהנים בתפקידם במועד קבלת החלטה זו, לרבות גיבוש הוראות מעבר בדבר מועד התחולה לגבי אותם עובדים מכהנים אשר התחלטה תחול עליהם.

ראש הממשלה מנחה, על דעת הממשלה, כי הצוות הבינמשרדי, לאחר שעיין ברשימה האמורה, יוכל לצמצמה או להרחיבה. הרשימה המתוקנת תובא גם היא בתוך 90 יום לאישורה של הממשלה.

(המלצות הצוות הבינמשרדי לקביעת תקופת כהונתם של נושאי משרה בכירים נמצאות במזכירות הממשלה ובתיק מס' 21 מיום 1.4.2009)

נספח מש/10

החלטת הממשלה 1148

מוכירות הממשלה

החלטה מספר 1148 של הממשלה מיום 14.02.2016.

1148.

קביעת תקופת כהונה של נושאי משרה בכירים בשירות המדינה - תיקון
החלטת הממשלה (הפסקת כהונה)

מ ח ל י ט י ם, בהחלטת הממשלה מספר 4062 מיום 7 בספטמבר 2008, סעיף 4(א) יתוקן כך שהפסקת כהונה של נושא משרה במהלך תקופת הכהונה שנקבעה לאותה משרה או בתקופת הפזי"מ שנקבעה לה, תיעשה על פי החמלצה של כל אחת מהוועדות שלהלן, לפי העניין:

א. לעניין משרות שהמינוי להן נעשה לאחר המלצה של הוועדה המייעצת לעניין מינויים לתפקידים בכירים, שנתמנתה לפי החלטה מספר 91 מיום 30 במאי 2006 – על פי המלצה של הוועדה כאמור.

ב. לעניין יתר המשרות שהחלטה 4062 האמורה חלה עליהן – על פי המלצת ועדת המינויים בראשות נציב שירות המדינה, אשר פועלת לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 ובחתאם להחלטות הממשלה מספר 516 מיום 14 באוגוסט 1960 ומספר 4892 מיום 7 במרץ 1999.

ראש הממשלה מנחה:

המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה יגבש הצעה שתאפשר לשרים להפסיק את כהונתם של עובדים במשרדיהם, ביחידות הסמך וברשויות הפועלות תחת אחריותם.

ההצעה תוגש לראש הממשלה בתוך חודש ימים.